

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

EXEKUCE SE ZAMĚŘENÍM NA ZPŮSOB PRODEJEM MOVITÝCH VĚCÍ

JAN OŽANA

Prohlášení autora o původnosti práce

Prohlašuji tímto, že jsem diplomovou práci na téma „Exekuce se zaměřením na způsob prodejem movitých věcí“ zpracoval sám pouze s využitím pramenů v práci uvedených.

Datum:

Podpis:

Poděkování

Na tomto místě bych chtěl zejména poděkovat svému vedoucímu diplomové práce JUDr. Miloslavu Ungrovi za jeho podporu při konzultacích a vedení mé práce.

Dále bych rád poděkoval svým rodičům, rodině a přátelům za veškerou podporu při studiu.

Seznam použitých zkratek

EŘ	zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů
ET	vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem
ExKancŘ	stavovský předpis Exekutorské komory České republiky ze dne 23.5.2002, Kancelářský řád
JŘSoud	vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy
KŘSoud	instrukce Ministerstva spravedlnosti č. j. 505/2001-Org, kterou se vydává vnitřní kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy
LZPS	ústavní zákon č. 2/1993 Sb., listina základních práv a svobod
NOZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
ObčZ	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
ProvVyhl	vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti

Obsah

1. Úvod	1
2. Obecné předpoklady pro nařízení exekuce	6
2.1 Obecně o účastenství v exekuci.....	6
2.1.1 Oprávněný a povinný	7
2.1.2 Manžel povinného.....	8
2.2 Exekuční titul	9
2.2.1 Vykonatelnost exekučního titulu.....	11
3. Nařízení exekuce a pověření soudního exekutora.....	13
3.1 Obecně o exekučním návrhu	13
3.2 Postup soudního exekutora po podání exekučního návrhu	15
3.3 Obecně o exekučním soudu.....	16
3.3.1 Postup soudu po obdržení žádosti o pověření a nařízení exekuce	16
3.4 Usnesení o nařízení exekuce – stav do 31.12.2012	17
3.4.1 Náležitosti usnesení o nařízení exekuce.....	17
3.4.2 Obecně o usnesení o nařízení exekuce.....	17
3.4.3 Účinky usnesení o nařízení exekuce - generální inhibitorium	19
3.4.4 Opravné prostředky proti usnesení o nařízení exekuce.....	20
3.4.5 Provedení exekuce - právní moc usnesení o nařízení exekuce	22
3.5 Nařízení exekuce a pověření exekutora po 1.1.2013.....	22
3.5.1 Náležitosti pověření	22
3.5.2 Obecně o pověření.....	23
3.5.3 Slučování exekučních řízení	23
3.5.4 Účinky pověření – generální inhibitorium	25
3.5.5 Rejstřík zahájených exekucí.....	26
4. Exekuční příkaz prodejem movitých věcí	27
4.1 Obecně o exekučním příkazu	27

4.2	Náležitosti exekučního příkazu	29
4.3	Kdy doručit exekuční příkaz prodejem movitých věcí povinnému?.....	30
4.4	Účinky exekučního příkazu – speciální inhibitorium.....	32
5.	Soupis movitého majetku	33
5.1	Kdo je vykonavatel soudního exekutora?.....	33
5.1.1	Než vykonavatel provede soupis movitých věcí.....	35
5.2	Předmět exekuce prodejem movitých věcí.....	36
5.2.1	Obecně o movitých věcech	36
5.2.2	Movitě věci v exekučním právu.....	37
5.2.3	Průmyslová práva povinného	38
5.3	Co nemůže být pojato do soupisu movitých věcí.....	39
5.4	Kdy lze provést soupis movitých věcí.....	43
5.5	Kde lze provést soupis movitých věcí	43
5.5.1	Byt povinného, jiná místnost povinného, jiné místo.....	45
5.6	První úkony vykonavatele na místě samém	45
5.7	Přistoupení k soupisu movitých věcí.....	46
5.7.1	Rozsah soupisu movitých věcí na místě samém	47
5.7.2	Označení věcí	49
5.7.3	Jiný soupis.....	49
5.8	Zajištění movitých věcí	50
5.8.1	Zajištění listin, jejichž předložení je třeba k uplatnění práva.....	51
5.9	Věci, které se rychle kazí.....	51
5.10	Vyrozumění o soupisu movitých věcí	52
5.11	Soupis movitých věcí a práva jiných osob.....	52
6.	Postižení majetku ve společném jmění manželů	54
6.1	Obecně o společném jmění manželů	54
6.2	Exekuce a společné jmění manželů.....	55
6.3	Exekuce po vypořádání zaniklého jmění manželů	57

6.4	Uplatnění žaloby na vyloučení věci z exekuce.....	57
7.	Návrh na vyškrtnutí věci ze soupisu, Excindační žaloba	58
7.1	Vyškrtnutí věci ze soupisu exekutorem.....	58
7.2	Žaloba na vyloučení věci z exekuce.....	61
8.	Ocenění movitých věcí	64
9.	Dražba movitých věcí	66
9.1	Nabídka památek k odkupu	66
9.2	Obecně o dražebním jednání	67
9.3	Nařízení dražebního jednání.....	67
9.3.1	Obmeškalý vydražitel.....	70
9.4	Nabytí vlastnického práva	71
9.5	Opětovné dražební jednání	72
9.6	Vyloučení věci ze soupisu	72
10.	Rozvrh výtěžku dražby	73
10.1	Druhy rozvrhovaných pohledávek.....	73
10.2	Pořadí rozvrhovaných pohledávek.....	73
11.	Ukončení exekuce.....	76
11.1	Úspěšné ukončení exekuce	76
11.1.1	Příkaz k úhradě nákladů exekuce.....	76
11.2	Zastavení exekuce.....	77
11.3	Oznámení o skončení exekuce.....	78
11.4	Uložení vyřízeného spisu.....	79
12.	Závěr	80
	Seznam použité literatury a pramenů	83
	Cizojazyčné resumé.....	87

1. Úvod

Exekuce, dluhy a vymáhání jsou pojmy, které se v posledních několika letech dotýkají mnoha subjektů práva a které se v naší společnosti staly prakticky každodenní realitou. Exekuce jsou *largo sensu* nepříjemným, avšak logickým a právem předvídaným důsledkem pro ty, kteří nedostáli svým povinnostem.

Pro pochopení účelu, významu a důležitosti exekutorského stavu pro společnost je nutné mít povědomí o tom, proč a za jakých okolností tato nová svébytná právnická profese s vlastní samosprávnou organizací vznikla, a zejména, jestli jako celek funguje a plní úkoly, pro které byla zřízena.

V devadesátých letech minulého století došlo v naší zemi ke změně politicko-hospodářského uspořádání a mnohé subjekty práva bez jakéhokoli rozumného důvodu nabyly dojmu, že mohou vyvíjet podnikatelskou činnost, disponovat velkými obnosy finančních prostředků a nabývat majetek tzv. na dluh. S odstupem času je více než patrné, jak moc se tyto subjekty práva mýlily.

Právní princip „smlouvy mají být dodržovány“ je jeden ze základních postulátů soukromého práva, který má svůj původ v ekonomickém fungování lidské společnosti. Subjekty práva se v závazkových právních vztazích zavazují k určitým právním povinnostem, které mají být řádně a včas plněny. V opačném případě mohou být tyto nesplněné právní povinnosti věřitelem legitimně a legálně uplatněny a vynucovány prostřednictvím státní moci, a to zejména moci soudní.

Shora uvedený postulát *pacta sunt servanda* však jakoby pro mnohé přestal platit a pozbyl svého významu. Nízká finanční gramotnost obyvatelstva, narůstající kriminalita, klesající životní úroveň a konečně celosvětová hospodářská krize spolu s jinými sociálně patologickými jevy postupně vedly k nárůstu nesplněných právních povinností, které mohly vzniknout buď z právních úkonů – typicky ze smluv, či z deliktů, jako důsledek právní odpovědnosti či protiprávního jednání právních subjektů. Subjektivní příčinou nesplnění shora uvedených právních povinností pak mohly být nedbalost či pouhá laxnost povinných subjektů, kdy některé objektivně nemohly a jiné pouze nechtěly své právní povinnosti dobrovolně plnit.

Subjektivní právo věřitele požadovat plnění od dlužníka by bylo zcela bez významu, pokud by nebylo vynutitelné prostřednictvím státní moci. Nařízené výkony

rozhodnutí prováděné soudy dle části šesté zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OSŘ“ nebo „občanský soudní řád“) však měly a mají řadu nedostatků, pro které nemohly tuto úlohu dostatečně plnit. Jedním z takových nedostatků je skutečnost, že soudy v rámci výkonu rozhodnutí aktivně nevyhledávají majetek povinného a tato povinnost jde především k tíži oprávněného. Předmětná právní úprava řízení o výkonu rozhodnutí je tak postavena na premise, že oprávněný má (by měl mít) alespoň minimální povědomost o majetku povinného, na jejímž základě pak soudu navrhne, jakým způsobem, respektive na jakém majetku povinného má být výkon rozhodnutí proveden.¹

Přetížené soudnictví, které není a z povahy věci ani nemůže být ekonomicky zainteresováno na úspěšnosti výkonu rozhodnutí, tak nebylo s to dostát legitimním požadavkům a potřebám oprávněných subjektů a nestalo se dostatečným právním nástrojem k vynucování nesplněných právních povinností.

Výše nastíněné okolnosti jsou jen některé z těch, které vedly zákonodárce k přijetí zákona, jenž zavedl právnickou profesi soudních exekutorů (resp. exekutorů), jako alternativy k výkonům rozhodnutí prováděným soudy. Dne 1.9.2001 nabyla účinnosti většina ustanovení zákona č. 120/2001 Sb., exekučního řádu (dále jen „EŘ“ nebo „exekuční řád“) a od tohoto data tak došlo k zavedení tzv. dvoukolejnosti vykonávacího řízení – tedy výkonu rozhodnutí dle občanského soudního řádu a exekuce, jež je upravena převážně v exekučním řádu.

Zákonodárce tímto právním předpisem delegoval část výkonu soudní moci na soudní exekutory², kteří jsou ze zákona nadáni některými pravomocemi, jež do té doby náležely pouze soudům, popř. soudcům a některým zaměstnancům soudů. Exekuce se v průběhu let staly efektivním nástrojem výkonu práva, zatímco výkonů rozhodnutí prováděných soudy bylo užíváno stále méně. Tento stav vyústil v situaci, kdy od 1.1.2013 výkon rozhodnutí prováděný soudy lze nařídít pouze na základě taxativně vyjmenovaných exekučních titulů (§ 251 odst. 2 OSŘ) s tím, že všechny ostatní exekuční tituly mohou být vynucovány pouze prostřednictvím soudních exekutorů.

---

¹ „Pro řízení o výkon rozhodnutí, stejně jako pro sporné řízení, platí zásada projednací, a nikoliv zásada vyšetřovací. Zásada projednací vychází z toho, že iniciativa při shromažďování důkazů leží zásadně na účastnících a ukládá jim označit důkazy k prokázání jejich tvrzení.“ (TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha : C.H. Beck, 2006, str. 403).

² Soudní exekutor je podnikatelem ve smyslu ustanovení § 2 odst. 2 písm. c) zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.

Postavení soudních exekutorů, exekutorských úřadů a exekutorské samosprávy prošlo v průběhu let dynamickým vývojem. Počet soudních exekutorů je ovládán principem *numerus clausus*,³ přičemž v současnosti v České republice aktivně působí cca sto padesát soudních exekutorů, kteří jsou do exekutorského úřadu jmenováni ministrem spravedlnosti. Soudní exekutoři působící v tržním prostředí musí být konkurenceschopní, přičemž základem úspěchu je především kvalitní personální a technické zázemí. Mnohé exekutorské úřady v současné době disponují výkonnými a sofistikovanými počítačovými programy, které umožňují elektronické vedení exekučních spisů⁴ a rychlé, efektivní postupy při dohledání a postihu majetku povinného. Z hlediska personálního obsazení lze exekutorské úřady neformálně dělit na malé, střední a velké, přičemž největší exekutorské úřady mají okolo sto padesáti zaměstnanců.

Exekuční řád je *lex specialis*, vůči němuž se občanský soudní řád použije subsidiárně. V exekučním řádu jsou tak upravena specifika exekuce vedené soudními exekutory, avšak ve zbytku je nutno na danou právní oblast přiměřeně použít ustanovení občanského soudního řádu, a to zejména části šesté, jejíž marginální rubrika zní „*výkon rozhodnutí*“. Obecnou zákonnou oporu pro tento postup lze nalézt v § 52 odst. 1 exekučního řádu, přičemž speciálně pro exekuce prodejem movitých věcí a nemovitostí je to upraveno v § 69 exekučního řádu.

Cílem této práce je podat čtenáři náhled na jeden z celkem sedmi způsobů provedení exekuce ukládající zaplacení peněžité částky, a to prodejem movitých věcí. Prodej movitých věcí lze však uplatnit i v exekuci ukládající primárně jinou povinnost, než zaplacení peněžité částky, a to na úhradu nákladů exekuce a nákladu oprávněného. V současnosti lze bez jakýchkoli pochybností říci, že prodej movitých věcí je nejpoužívanějším způsobem provedení exekuce.⁵ Jedná se účinný prostředek pro splnění vymáhané povinnosti, který může velmi intenzivně zasáhnout do osobní

---

³ ZAHRADNÍKOVÁ, R. *Organizace justičního systému*. Plzeň : Nakladatelství a vydavatelství Aleš Čeněk, 2007. str. 255, 298.

⁴ Elektronické vedení exekučních spisů je v současné době zcela běžné a při práci s velkým počtem exekučních spisů prakticky nezbytné. Právní úprava tzv. elektronického spisu je obsažena v § 17 odst. 1 a 2 ExKancŘ.

⁵ Dané tvrzení platí i pro výkon rozhodnutí, avšak jak uvádí A. Tripes, není to tím, že by prodej movitých věcí „*byl tak úspěšný a že by byl pro tisíce oprávněných tím nejoptimálnějším a nejvítanějším prostředkem k uspokojení jejich nároků. Ve většině případů je to „z nouze ctnost“ – oprávnění totiž jiný exekuční prostředek již nemají k dispozici*“. (TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha : C.H. Beck, 2006. str. 384.).

a majetkové sféry povinného. S ohledem na shora uvedené je nezbytné, aby exekuce prodejem movitých věcí byla prováděna šetrně, přiměřeně a disciplinovaně.

Exekuce prodejem movitých věcí představuje výrazný, byť zákonem dovolený, zásah do základních lidských práv a svobod, jakými jsou například nedotknutelnost osoby a jejího soukromí (čl. 7 LZPS), nedotknutelnost obydlí (čl. 12 LZPS), ochrana listovního tajemství (čl. 13 LZPS). Vzhledem k tomu zákonodárce věnoval zvýšený důraz na postavení třetích osob, které jsou nebo mohou být provedením exekuce dotčeny na svých právech.

Exekuční činnost představuje pro povinné nejen finanční, ale rovněž psychickou zátěž, neboť soudní exekutoři na ně vyvíjí tlak a vynucují splnění uložené povinnosti. Exekutoři a jejich zaměstnanci jsou tak mnohdy vystavováni vyhoceným situacím, při kterých jsou ze strany povinného slovně ohrožováni, ba dokonce fyzicky napadáni. Povinní si v těchto případech bohužel neuvědomují, že smyslem činnosti soudního exekutora není „škodit“ povinnému, ale v souladu se zákonem jej donutit ke splnění vymáhané povinnosti.⁶

Exekuce a jejich dopady do osobní, rodinné či majetkové sféry povinných jsou širokou veřejností vnímány poměrně negativně. Hlavní roli zde především hraje medializace některých pochybení soudních exekutorů či jejich zaměstnanců, kteří z nedbalosti či úmyslně nepostupovali při výkonu exekuční činnosti v souladu s příslušnými právními předpisy. Tyto excesy jsou pak tzv. paušalizovány, tzn., že mezi laickou veřejností vznikne mylný dojem, že takto to „funguje“ běžně a že všichni exekutoři postupují za daných okolností stejně. Malou útěchou nad shora popsanými negativy však může být skutečnost, že k zásadním excesům na straně povinných nebo soudních exekutorů dochází spíše výjimečně. Tyto případy tak z pohledu statistiky představují nepatrný podíl z celkového počtu aktivně vedených exekucí.

Do současnosti byl exekuční řád více než třicetkrát novelizován a řada ustanovení tohoto zákona doznala poměrně zásadních změn. Zejména od roku 2009 lze v exekučním řádu pozorovat snahy zákonodárce o posílení procesních práv a postavení nejen povinných, ale i třetích osob, které mohou být exekucí dotčeny na svých právech.

---

⁶ Jedním z posledních mediálně známých excesů povinných je útok nožem na vykonavatele Exekutorského úřadu Chrudim. (BÁČOVÁ, P. *Útok na exekutorského vykonavatele pomůže objasnit nahrávka* [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z [www. <http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1045-utok-na-exekutorskeho-vykonavatele-pomuze-objasnit-nahravka-8-2-2013?w=>](http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1045-utok-na-exekutorskeho-vykonavatele-pomuze-objasnit-nahravka-8-2-2013?w=>)).

V průběhu psaní této práce došlo k přijetí zákona č. 396/2012 ze dne 19.9.2012, který s účinností od 1.1.2013 zásadně novelizuje občanský soudní řád a exekuční řád. Předmětná novela především zakotvila dílčí změny v exekuční terminologii, přinesla nové postupy při zahajování, vedení a slučování exekucí a zpřesnila exekuční disciplinární delikty a zpřísnila jejich trestání. Nové znění občanského soudního řádu a exekučního řádu je v této práci plně reflektováno a v zásadních otázkách bude komparováno s právní úpravou účinnou do 31.12.2012.

V této práci jsou kromě informací z odborné literatury rovněž prezentovány vlastní poznatky a praktické zkušenosti, které autor nabyl během pracovního poměru k soudní exekutorce JUDr. Jitce Wolfové, Exekutorský úřad Plzeň-město.

2. Obecné předpoklady pro nařízení exekuce

Exekuce, resp. exekuční řízení je z pohledu právní vědy řízením *sui generis*, na které se subsidiárně a přiměřeně aplikují ustanovení občanského soudního řádu. Exekuci tak lze definovat jako formalizovaný proces či postup subjektů exekučního řízení, pro jejíž nařízení musí být splněny určité procesní podmínky.⁷

Základními předpoklady pro nařízení exekuce jsou

- (i) účastníci řízení, jímž svědčí věcná legitimace;
- (ii) vykonatelný exekuční titul⁸, který v rámci své pravomoci vydal k tomu příslušný orgán; a
- (iii) vymáhané právo nezaniklo prekluzí.⁹

2.1 Obecně o účastenství v exekuci

Exekuční řád neobsahuje speciální právní úpravu způsobilosti být účastníkem řízení a procesní způsobilosti, a proto je zde nutno odkázat na ustanovení § 18 a násl. občanského soudního řádu. Způsobilost být účastníkem exekučního řízení má tedy každá osoba, která má právní subjektivitu, tj. způsobilost mít práva a povinnosti. Tato způsobilost fyzické osoby vzniká narozením a má ji i počaté dítě, narodí-li se živé (§ 7 odst. 1 OZ). K jejímu zániku pak dochází smrtí či prohlášením za mrtvého (§ 7 odst. 2 OZ). Procesní způsobilost, tedy způsobilost samostatně jednat před soudním exekutorem, je naproti tomu odvozena od způsobilosti vlastními právními úkony nabývat práv a brát na sebe povinnosti. V plném rozsahu se u fyzických osob nabývá dosažením zletilosti a před dosažením tohoto věku uzavřením manželství (§ 8 odst. 2 ObčZ). Procesní subjektivita, jakož i procesní způsobilost právnických osob vznikají dnem, ke kterému byly zapsány do obchodního nebo jiného zákonem určeného rejstříku, nestanoví-li zákon jinak (§ 19 odst. 2 ObčZ), a zanikají dnem výmazu z tohoto rejstříku, není-li zákonem stanoveno jinak (§ 20a ObčZ).

---

⁷ Exekuce (resp. výkon rozhodnutí) tedy není svépomoc. (GROSSOVÁ, M. *Exekuce na peněžitě plnění v současné právní praxi: podle stavu k 1.1.2002*. 4. vydání. Praha: Linde, 2002. str. 16).

⁸ „Exekuční titul je materiální podmínkou exekuce.“ (GROSSOVÁ, M. *Exekuce v současné právní praxi*. 3. vydání. Praha: Linde, 1997. str. 45).

⁹ KUČERA, Z. in KASÍKOVÁ, M., KUČERA, Z., PLÁŠIL, V., et. al. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) : komentář*. 2. vydání. Praha : C.H. Beck, 2010. str. 167.

2.1.1 Oprávněný a povinný

Exekuční řízení je ovládáno dispoziční zásadou a zahajuje se zásadně na návrh. Účastníky exekučního řízení jsou vždy alespoň jeden oprávněný a alespoň jeden povinný (§ 36 odst. 1 EŘ), a jsou za ně považováni ti, kdo jsou v exekučním návrhu takto označeni. V exekuci dle exekučního řádu je přípustné společenství účastníků, tzn., že v jednom exekučním řízení může vystupovat více účastníků na straně oprávněné i povinné. Obdobná zásada platí i v řízení o výkonu rozhodnutí prováděném soudem, avšak je-li výkonem rozhodnutí vynucováno peněžité plnění, pak takové řízení může být vedeno pouze proti jednomu povinnému.¹⁰

Oprávněný je ten účastník řízení, který je nadán aktivní věcnou legitimací, tj. svědčí mu hmotné právo vyplývající z exekučního titulu, a který je oprávněn podat exekuční návrh. Povinný je naproti tomu ten účastník řízení, který nese povinnost vyplývající z exekučního titulu a tuto povinnost zcela či zčásti nesplnil. „*Vykonávací řízení je tak koncipováno jako řízení zcela formální, stojící na principu totožnosti subjektů nalézacího a vykonávacího řízení (§ 251 OSŘ, § 256 OSŘ a § 36 EŘ).*“¹¹

2.1.1.1 Zastoupení v exekučním řízení

V exekučním řádu není rovněž obsažena zvláštní právní úprava zastupování účastníků řízení, a proto je nutno na danou oblast aplikovat ustanovení § 22 a násl. občanského soudního řádu. Procesní zastoupení tak může vzniknout (i) na základě zákona; (ii) z právního úkonu; nebo (iii) z rozhodnutí soudu. Prvý případ nastává tehdy, jestliže osoba nemůže v exekuci pro nedostatek plné procesní způsobilosti samostatně jednat. Jedná se o zastoupení povinné, jehož absence by byla vadou řízení. Příkladem takového zastoupení může být exekuce na výživné nezletilého dítěte, kdy oprávněným je nezletilé dítě, jehož procesně zastupuje jeho zákonný zástupce.

Nejčastějším právním důvodem vzniku zastupování účastníků řízení je právní úkon. V praxi půjde zejména o dohodu o zastupování, která se vůči třetím osobám prokazuje udělenou plnou mocí. V exekučním řízení neplatí tzv. advokátní přímus, jedná se tedy o fakultativní procesní zastoupení, jehož vznik a zánik je plně v dispozici účastníka řízení.

¹⁰ DRÁPAL, L. in DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. Vydání. Praha : C.H. Beck, 2009. str. 2107.

¹¹ MAKARIUS, M. Společné jmění manželů a odpovědnost za závazky aneb Vítězství nad hmotou. *Komorní listy 4/2011*. Brno : EKČR, 2011. str. 21.

Třetím právním důvodem vzniku procesního zastoupení je rozhodnutí, ve kterém soud ustanoví opatrovníka nebo jiného zástupce účastníku, u něhož jsou pro to splněny podmínky.

2.1.1.2 Procesní nástupnictví

Exekuční řád šířeji než občanský soudní řád zakotvil možnost vést exekuci i v případě tzv. singulární či univerzální sukcese, při které dochází ke změně subjektů závazkového právního vztahu adjudikovaného v exekučním titulu (§ 36 odst. 3 až 5 EŘ). Právním důvodem změn subjektů závazkového právního vztahu jsou právní události (zejména smrt fyzické osoby), právní úkony (například postoupení pohledávky) nebo rozhodnutí soudu. Exekuční řád proto pamatuje i na případy, kdy dojde k (i) přechodu nebo převodu práva přiznaného exekučním titulem na třetí osobu; nebo (ii) přechodu povinnosti uložené v exekučním titulu na osobu odlišnou od osoby povinného.

V případě, že ke změně subjektů uvedených v exekučním titulu dojde před zahájením exekuce, musí být tato skutečnost (i) tvrzena již v exekučním návrhu; a (ii) dostatečně prokázána listinou vydanou anebo ověřenou státním orgánem nebo notářem, pokud nevyplývá přímo z právního předpisu. Jestliže oprávněný subjekt splní povinnost tvrzení a unese důkazní břemeno, předmětná změna subjektů závazkového právního vztahu bude zohledněna již v pověření soudního exekutora (§ 43a EŘ). Platnost samotné sukcese však bude zkoumána (k námitce povinného či *ex officio*) až při rozhodování o zastavení exekuce.¹²

Jestliže změna subjektů příslušného závazkového právního vztahu nastane až po zahájení exekuce, pak nezbytnou podmínkou pro procesní nástupnictví je rozhodnutí exekutora. Pokud jsou pro to splněny podmínky, soudní exekutor vydá dle § 107 OSŘ, a to i bez návrhu, nebo dle § 107a OSŘ na návrh účastníka, usnesení o procesním nástupnictví, v němž rozhodne, s kým bude v řízení pokračováno.

2.1.2 Manžel povinného

V exekučním řádu je zakotveno speciální účastenství manžela či manželky povinného, a to pro případ, že jsou exekucí postiženy věci, práva nebo jiné majetkové

---

¹² KASÍKOVÁ, M. in KASÍKOVÁ, M., KUČERA, Z., PLÁŠIL, V., et. al. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) : komentář*. 2. vydání. Praha : C.H. Beck, 2010. str. 118.

hodnoty patřící do společného jmění manželů (§ 36 odst. 2 EŘ). Manžel či manželka povinného (dále jen „manžel povinného“) však *ipso iure* nabývají účastenství jen ve vztahu k tomuto majetku. Od okamžiku vydání exekučního příkazu, u něhož je předpoklad, že jím může být postihnut majetek ve společném jmění manželů, nabývá manžel povinného určitá procesní práva. Zejména mu vzniká právo na to, aby mu exekutor doručil vyrozumění o zahájení exekuce (§ 44 odst. 1 EŘ), předmětný exekuční příkaz (§ 47 odst. 1 EŘ), vyrozumění o provedení soupisu movitých věcí (§ 325 odst. 2 OSŘ) a dražební vyhlášku (§ 328b odst. 3 OSŘ).¹³ Manžel povinného má od vzniku svého účastenství rovněž právo navrhnout zastavení exekuce či podat vylučovací žalobu.¹⁴

2.2 Exekuční titul

Právní věda dělí civilní řízení mimo jiné na dvě základní skupiny, a to (i) řízení nalézací, ve kterém se rozhodují spory a jiné právní věci; a (ii) řízení vykonávací, ve kterém se provádí výkon rozhodnutí, která nebyla splněna dobrovolně. Vykonávací řízení je vždy podmíněno existencí řízení nalézacího, avšak naopak tomu tak není.

Exekuční titul představuje z teoreticko-pedagogického hlediska „*předěl či spojovací článek mezi řízením nalézacím a řízením vykonávacím*“¹⁵ a jedná se o určitou listinu, (i) která „*byla vydána orgánem nadaným rozhodovací pravomocí a ukládá povinnému povinnost k plnění; nebo (ii) ve které na sebe dlužník tuto povinnost převzal dobrovolně a souhlasil s nuceným výkonem, pokud povinnost ve stanovené lhůtě nesplní*“.¹⁶

Nejčastějšími exekučními tituly jsou v praxi vykonatelná rozhodnutí soudů, rozhodčích soudů, rozhodců a správních orgánů, která povinný subjekt zavazují ke splnění určité povinnosti, ať již ve formě *dare, facere, omittere* či *pati*. Takové rozhodnutí je smyslem a předpokládaným cílem civilního řízení zahájeného na návrh podle § 80 písm. b) OSŘ, tedy tzv. žalobou na plnění. Naproti tomu nelze exekučně vykonat rozhodnutí o osobním stavu, či ta, ve kterých je určeno, zda tu právní vztah

¹³ Manželovi povinného muselo být do 31.12.2012 doručeno rovněž usnesení o nařízení exekuce, proti kterému byl oprávněn podat odvolání, a to ve stejném rozsahu jako povinný.

¹⁴ KASÍKOVÁ, M. in KASÍKOVÁ, M., KUČERA, Z., PLÁŠIL, V., et. al. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) : komentář*. 2. vydání. Praha : C.H. Beck, 2010. str. 117.

¹⁵ MIKEŠ, J., in WINTEROVÁ, M. *Civilní právo procesní. Vysokoškolská učebnice*. 5. vydání. Praha: Linde Praha, a.s., 2008. str. 523.

¹⁶ KASÍKOVÁ, M., KUČERA, Z., PLÁŠIL, V., et. al. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) : komentář*. 2. vydání. Praha : C.H. Beck, 2010. str. 136.

nebo právo je či není. Enunciáty těchto rozhodnutí – s výjimkou náhrad nákladů řízení – bezprostředně nezavazují žádný subjekt k plnění určité povinnosti a jejich právní účinky působí vůči třetím osobám od okamžiku, kdy nabudou právní moci.¹⁷

Zákonem č. 396/2012 Sb. došlo s účinností od 1.1.2013 k odstranění tzv. dvoukolejnosti výkonu rozhodnutí a exekucí. Předmětnou novelou došlo k omezení okruhu činností exekučních soudů s tím, že nově budou nucené výkony rozhodnutí prováděny zejména soudními exekutory. Soudy tak mohou nařizovat a provádět výkony rozhodnutí pouze (i) o výchově nezletilých dětí; (ii) nejde-li o exekuční titul, který lze vykonat podle správního řádu nebo daňového řádu; (iii) je-li podán návrh na vyklizení bytu nebo místnosti se zajištěním bytové náhrady; (iv) o vykázání ze společného obydlí a nenavazování kontaktů s oprávněným; (v) orgánů Evropských společenství; (vi) jde-li o cizí rozhodnutí (§ 251 odst. 2 OSŘ).

Bude-li k soudu podán návrh na výkon rozhodnutí v jiné než z výše uvedených věcí, soud takový návrh bez dalšího odmítne (§ 251 odst. 3 OSŘ). Nucené soudní výkony rozhodnutí, které nebyly ukončeny do 31.12.2012 a nově nespádají do působnosti soudů, se rovnoměrně rozvrhnou mezi soudní exekutory, kteří je dokončí podle dosavadních právních předpisů (odst. 1 a 2 přechodných ustanovení).

Exekuční řád podává pozitivní výčet způsobilých exekučních titulů takto:

- (i) vykonatelné rozhodnutí soudu nebo exekutora, pokud přiznává právo, zavazuje k povinnosti nebo postihuje majetek;
- (ii) vykonatelné rozhodnutí soudu a jiného orgánu činného v trestním řízení, pokud přiznává právo nebo postihuje majetek;
- (iii) vykonatelný rozhodčí nález;
- (iv) notářský zápis se svolením k vykonatelnosti ve smyslu ustanovení § 12 zákona č. 358/1991 Sb. notářského řádu, ve znění pozdějších předpisů¹⁸;

¹⁷ MIKEŠ, J., in WINTEROVÁ, M. *Civilní právo procesní. Vysokoškolská učebnice*. 5. vydání. Praha: Linde Praha, a.s., 2008. str. 519.

¹⁸ Novelou provedenou zákonem č. 396/2012 Sb. došlo od 1.1.2013 ke zrušení exekutorského zápisu se svolením k vykonatelnosti, jako způsobilého exekučního titulu. Důvodová zpráva k tomu uvádí, že „*novela vychází z vymezení činností jednotlivých právnických profesí, kdy advokáti by měli poskytovat právní pomoc, notáři by měli působit v dědickém řízení a sepisovat veřejné listiny a soudní exekutoři by se měli věnovat především nucenému výkonu exekučních titulů*“. Ustanovení odstavce 10 přechodných ustanovení této novely zakotvilo pravidlo, že pouze ty exekutorské zápisy se svolením k přímé vykonatelnosti, které byly sepsány do 31.12.2012, mohou být titulem pro výkon rozhodnutí i po 1.1.2013.

- (v) vykonatelné rozhodnutí orgánu veřejné správy včetně platebních výměrů, výkazu nedoplatků ve věcech daní a poplatků a jiných rozhodnutí, jakož i vykonatelný smír;
- (vi) vykonatelné rozhodnutí a výkaz nedoplatků ve věcech nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení; a
- (vii) jiná vykonatelná rozhodnutí a schválené smíry a listiny, jejichž výkon připouští zákon.

2.2.1 Vykonatelnost exekučního titulu

Vykonatelnost je jednou z nezbytných náležitostí každého exekučního titulu, přičemž v právní teorii rozlišujeme materiální a formální stránku vykonatelnosti.

Materiální vykonatelnost souvisí s hmotněprávní stránkou exekučního titulu a znamená, že „*tento titul obsahuje přesnou specifikaci (i) osoby z titulu oprávněné a osoby z titulu povinné; (ii) obsahu práva a jemu odpovídající povinnosti, která má být vymožena; (iii) rozsahu vynucované povinnosti; a (iv) lhůty k plnění.*“¹⁹

Formální vykonatelnost je procesněprávní vlastností exekučního titulu, která je formálně stvrzena potvrzením o vykonatelnosti. V praxi se jedná o tzv. doložku vykonatelnosti, kterou přímo na exekuční titul vyznačuje zpravidla orgán, který jej vydal. Autoritativně tak deklaruje okamžik, od kterého může být povinnost uložená exekučním titulem nuceně vykonána. Na notářských či exekutorských zápisech se svolením k přímé vykonatelnosti se doložka vykonatelnosti nevyznačuje, neboť vykonatelnost těchto exekučních titulů nastává z povahy věci uplynutím tzv. pariční lhůty, tedy lhůty k plnění.²⁰

Formální vykonatelnost rozhodnutí úzce souvisí s nabytím právní moci. Tak například vykonatelnost rozsudku vydaného v občanském soudním řízení nastává zpravidla poté, co nabude právní moci. Od tohoto okamžiku se rozsudek stává závazným a zásadně nezměnitelným (materiální stránka právní moci), a řízení se tím končí, neboť proti rozsudku nelze podat žádný řádný opravný prostředek (formální stránka právní moci).²¹ Právní mocí počíná běžet lhůta, během níž má být adjudikovaná

---

¹⁹ KASÍKOVÁ, M. in KASÍKOVÁ, M., KUČERA, Z., PLÁŠIL, V., et. al. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) : komentář*. 2. vydání. Praha : C.H. Beck, 2010. str. 137.

²⁰ Tamtéž, str. 152.

²¹ MIKEŠ, J., in WINTEROVÁ, M. *Civilní právo procesní. Vysokoškolská učebnice*. 5. vydání. Praha: Linde Praha, a.s., 2008. str. 523-525.

povinnost dobrovolně splněna. Výjimku z této zásady představují tzv. předběžně vykonatelné rozsudky, přičemž předběžná vykonatelnost nastává v taxativně vyjmenovaných případech ze zákona [§ 162 odst. 1 písm. a) až c) OSŘ] a na návrh ji může přiznat soud, jestliže by jinak účastníku hrozilo nebezpečí těžko nahraditelné nebo značné újmy (§ 162 odst. 2 OSŘ).

3. Nařízení exekuce a pověření soudního exekutora

Nařízení exekuce a pověření soudního exekutora je fází exekučního řízení, která má zásadní dopad do osobní a majetkové sféry subjektů exekučního řízení a která (právě proto) náleží výlučně do pravomoci exekučních soudů. Exekuční soudy tak i po novele provedené zákonem č. 396/2012 Sb. formálně nařizují exekuce a pověřují exekutory k jejich vedení (§ 43a EŘ), třebaže původní vládní návrh předpokládal přesun těchto činností do pravomoci soudních exekutorů.

Zásadní změny v nařizování exekucí byly provedeny až v průběhu přípravy a psaní této práce, a proto se autor bude v následující kapitole zabývat nejen platnou a účinnou právní úpravou, ale rovněž ustálenými instituty, principy a postupy dle exekučního řádu ve znění účinném do 31.12.2012. Při popisu předchozích (původních) postupů je záměrně užíván minulý čas a v textu je citována dosavadní právní úprava, tj. před účinností zákona č. 396/2012 Sb.

3.1 Obecně o exekučním návrhu

Exekuce a soudní výkony rozhodnutí jsou ovládány dispoziční zásadou, tzn., že se zahajují (pouze) na návrh oprávněného.²² Novelou provedenou zákonem č. 396/2012 Sb. došlo s účinností od 1.1.2013 k legislativně technické změně, kdy návrh na nařízení exekuce je nově označován termínem exekuční návrh.

Exekuční návrh se od účinnosti zákona č. 286/2009 Sb., tj. od 1.11.2009 podává u soudního exekutora, který má dle vůle oprávněného vést exekuci.²³ Soudní exekutor si zásadně nemůže vybírat, které exekuce bude vést a které nikoli, neboť na základě návrhu je (vždy) povinen provádět nucený výkon exekučních titulů a další činnost podle exekučního řádu (§ 1 odst. 2 EŘ). Odmítnout provést požadovaný úkon může jedině z důvodu, že (i) požadovaný úkon odporuje zákonu nebo právním předpisům; nebo (ii) oprávněný nesložil přiměřenou zálohu na náklady exekuce, nejde-li o exekuci k vymožení výživného nezletilého dítěte (§ 30 EŘ).

Oprávněný není ve výběru příslušného exekutorského úřadu žádným způsobem omezován a záleží tak pouze na jeho subjektivním hodnocení dobrého jména, pověsti

---

²² Výjimku z dispoziční zásady představují výkony rozhodnutí o výchově nezletilých dětí, které soudy mohou nařizovat a provádět i bez návrhu (§ 272 a násl. OSŘ).

²³ Do 31.10.2009 se návrhy na nařízení exekuce mohly podávat u soudního exekutora nebo u exekučního soudu, přičemž došel-li návrh na nařízení exekuce jinému než exekučnímu soudu, soud jej neprodleně postoupil exekučnímu soudu; účinky zahájení exekučního řízení zůstávaly zachovány.

a úspěšnosti konkrétního exekutora.²⁴ Výše uvedené je projevem úplné dispozice oprávněného s předmětem řízení. Podání exekučního návrhu je na rozdíl od návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí osvobozeno od poplatkové povinnosti.²⁵

Exekuční návrh musí splňovat obecné náležitosti procesního úkonu (podání ve smyslu § 42 odst. 4 OSŘ) a musí z něj být tedy patrné, kdo ho činí, které věci se týká a co sleduje, a musí být podepsán a datován. Speciálními náležitostmi jsou (i) označení exekutora, který má exekuci vést, a to včetně jeho sídla; (ii) přesné identifikační údaje účastníků řízení; (iii) přesné označení exekučního titulu, (iv) uvedení povinnosti, která má být exekucí vymožena, a (v) údaj o tom, zda, popřípadě v jakém rozsahu, povinný vymáhanou povinnost splnil; popřípadě (vi) označení důkazů, kterých se oprávněný dovolává (§ 38 odst. 1 EŘ).

K návrhu musí být vždy připojen originál nebo úředně ověřená kopie exekučního titulu opatřeného potvrzením o jeho vykonatelnosti nebo stejnopis notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti (§ 38 odst. 2 EŘ).

Novela provedená zákonem č. 396/2012 Sb. zcela nově vymezila podmínky, za nichž se budoucí oprávněný může obrátit na exekutora a podat u něj exekuční návrh. Oprávněný tak může učinit za předpokladu, že (i) povinný nesplnil dobrovolně to, co mu ukládá exekuční titul; a (ii) nejde o věc, jejíž nucený výkon náleží do výlučné pravomoci soudů [§ 251 odst. 2 písm. a) a c) až f) OSŘ].

„Z principu státní suverenity plyne, že donucení může být realizováno v hranicích toho kterého státu. Exekuci nařízenou českým soudem proto nelze vykonat jinde, než na území České republiky.“²⁶ To však neznamená, že v České republice nelze navrhnout nařízení exekuce rovněž pro exekuční tituly vydané mimo její území. V takovém případě se pak postupuje podle (i) předpisu Evropských společenství – zejména nařízení Rady (ES) č. 44/2001 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních

---

²⁴ Soudní exekutoři totiž vyvíjí činnost na území celé České republiky, což však může citelně zvyšovat náklady spojené s prováděním soupisu movitých věcí. V rámci legislativního procesu bylo v posledních letech zvažováno zavedení tzv. teritoriality, tedy omezené územní působnosti soudních exekutorů. Teritorialita sice nebyla přijata, avšak na danou oblast dopadá novela exekučního tarifu, neboť od 1.1.2013 činí výše náhrady cestovních výdajů nejvýše 1.500,- Kč za jednu cestu do místa mimo sídlo příslušného exekutora, a zpět (§ 13 odst. 6 věta druhá ET). K citovanému ustanovení musí oprávněný přihlídnout při podání exekučního návrhu, neboť cestovní výdaje přesahující částku 1.500,- Kč bude exekutorovi muset uhradit právě oprávněný.

²⁵ Nařízení exekuce soudem bylo osvobozeno od poplatkové povinnosti [§ 11 odst. 1 písm. j) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů]. Vzhledem k tomu, že soudy od 1.1.2013 nenařizují exekuce formou rozhodnutí, bylo toto ustanovení zrušeno.

²⁶ KURKA, V., DRÁPAL, L. *Výkon rozhodnutí v soudním řízení*. Praha: Linde, 2004. str. 28.

rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Brusel I), nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky, a nařízení Rady (ES) č. 4/2009 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností; (ii) mezinárodní smlouvy – například Úmluva o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí, vyhlášená pod č. 141/2001 Sb. m. s.; nebo (iii) zákona č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, ve znění pozdějších předpisů.

3.2 Postup soudního exekutora po podání exekučního návrhu

Soudní exekutor došlému exekučnímu návrhu přiřadí spisovou značku (§ 19 ExKancŘ)²⁷ a přezkoumá, zda splňuje veškeré výše uvedené náležitosti. Zjistí-li nedostatky, návrh má vadu a exekutor ve lhůtě patnácti dnů (i) vyzve oprávněného k opravě nebo doplnění návrhu; (ii) určí mu k tomu lhůtu; a (iii) poskytne mu poučení o tom, jak je třeba opravu nebo doplnění provést a jaké následky bude mít neodstranění vad (§ 39 odst. 1, 2 EŘ). Pokud vady exekučního návrhu nejsou ve stanovené lhůtě odstraněny a v řízení nelze pro tento nedostatek pokračovat, exekutor usnesením exekuční návrh odmítne.

Je-li exekuční návrh formálně bezvadný, požádá soudní exekutor ve lhůtě patnácti dnů ode dne doručení návrhu, resp. opraveného nebo doplněného návrhu, o pověření a nařízení exekuce. Žádost spolu s exekučním návrhem a listinami k němu připojenými musí být primárně podána na elektronickém formuláři prostřednictvím veřejné datové sítě a speciální elektronické aplikace, přičemž autorizovanou konverzi písemných dokumentů do elektronické podoby provede vždy konkrétní soudní exekutor. Není-li tento postup technicky možný, mohou být žádost i listiny zaslány do datové schránky,²⁸ případně v listinné podobě (§ 43a odst. 2 EŘ). Žádost se podává k příslušnému exekučnímu soudu a jejím doručením se do nově zřízeného rejstříku

---

²⁷ Každý spis, který je dle tohoto kancelářského řádu předmětem evidence v rejstříku, má svoji spisovou značku. Spisová značka se skládá z (i) trojčíslí představujícího evidenční číslo soudního exekutora; (ii) označení příslušného rejstříku, do kterého je věc zapsána; (iii) pořadového čísla věci a posledního dvojčíslí kalendářního roku (např. 063 EX 1/01 v případě rejstříku exekucí, 063 EZ 1/01 v případě rejstříku exekutorských zápisů, 063 EÚ 1/01 pro případ rejstříku exekutorských úschov).

²⁸ Orgány veřejné moci, soudní exekutoři a notáři mají již od 1.7.2009 povinně zřízeny datové schránky, které je možno považovat za jeden z dílčích kroků tzv. digitalizace justice (§ 6 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů). Jejich zavedením došlo zejména k usnadnění komunikace, ke zrychlení doručování písemností a v neposlední řadě ke snížení nákladů s tím spojených.

nařízených exekucí elektronicky zapíše základní údaje o exekučním řízení uvedené v § 35b písm. a) a c) až g) exekučního řádu.²⁹

3.3 Obecně o exekučním soudu

Pojem „exekuční soud“ je *terminus technicus* exekučního řádu a obecně jím rozumíme takový článek a stupeň soudní soustavy, který nařizuje exekuci a pověřuje soudního exekutora jejím provedením. Mezi podmínky řízení na straně soudu řadíme mimo jiné (i) pravomoc, tedy okruh otázek, které jsou soudy v obecné rovině oprávněny a tudíž povinny řešit; a (ii) příslušnost, tj. určení konkrétního soudu, který v rámci své pravomoci bude konkrétní věc projednávat a rozhodovat.³⁰ Příslušnost soudů dělíme na věcnou, místní a funkční, a proto lze uzavřít, že termínem exekuční soud označujeme soud, který je věcně a místně příslušný k pověření a nařízení exekuce (§ 45 EŘ).

Věcně příslušným soudem pro nařízení exekuce je vždy okresní soud, tedy i obvodní soudy v Praze a Městský soud v Brně (§ 45 odst. 1 EŘ). Místní příslušnost exekučního soudu je primárně určena místem trvalého pobytu povinné fyzické osoby, sídlem povinné právnické osoby nebo místem pobytu cizince na území České republiky. Nelze-li takto místní příslušnost stanovit, místně příslušným pak bude soud, v jehož obvodu má povinný majetek (§ 45 odst. 2 EŘ). Je-li takto místně příslušných několik soudů, je místně příslušným ten soud, jehož název je první v abecedním, případně číselném pořadí (§ 45 odst. 3 EŘ).

3.3.1 Postup soudu po obdržení žádosti o pověření a nařízení exekuce

Exekuční soud nejprve zkoumá podmínky řízení, a to zejména místní příslušnost a pravomoc. Následně přiřadí žádosti o pověření spisovou značku³¹ a přezkoumá náležitosti exekučního návrhu, exekučního titulu a jiných listin k němu připojených. V rámci této činnosti zejména přezkoumává, „zda (i) je exekuční titul vykonatelný po stránce formální i materiální; (ii) je dána aktivní i pasivní věcná legitimace účastníků; (iii) je exekuce navrhována v rozsahu, jaký podle exekučního titulu stačí k uspokojení

²⁹ Zapisovanými údaji jsou (i) označení exekutora, u kterého bylo zahájeno exekuční řízení; (ii) spisová značka řízení; (iii) označení exekučního titulu; (iv) označení účastníků řízení; (v) označení vymáhané povinnosti; (vi) datum zahájení exekučního řízení; (vii) datum provedení exekuce; a (viii) datum skončení exekuce.

³⁰ ZOULÍK, F., in WINTEROVÁ, M. *Civilní právo procesní. Vysokoškolská učebnice*. 5. vydání. Praha: Linde Praha, a.s., 2008. str. 121.

³¹ Do 31.12.2009 byla exekuční agenda vedena v rejstříku Nc (všeobecné občanskoprávní věci), od 1.1.2010 je vedena v rejstříku EXE (exekuce).

oprávněného; (iv) nedošlo k prekluzi vymáhaného práva; (v) osoba, která má být pověřena provedením exekuce, je soudním exekutorem; a (vi) oprávněný prokázal splnění podmínky či vzájemné povinnosti, je-li to, co ukládá titul povinnému, vázáno na splnění podmínky nebo vzájemné povinnosti“.³²

3.4 Usnesení o nařízení exekuce – stav do 31.12.2012

Ve vykonávacím řízení rozhodují soudy pouze formou usnesení, a to jak v první, tak v odvolací instanci (§ 254 odst. 1 věta druhá OSŘ). Exekuční soud tak na základě žádosti exekutora o pověření k provedení exekuce vydával do 31.12.2012 usnesení o nařízení exekuce, a to zpravidla bez nařízení jednání.³³

3.4.1 Náležitosti usnesení o nařízení exekuce

Ve výrokové části soud nejprve nařídil exekuci pro vymožení (i) pohledávky oprávněného s příslušenstvím; (ii) nákladů oprávněného účelně vynaložených k vymáhání nároku; a (iii) nákladů exekuce. V dalším výroku soud pověřil konkrétního exekutora provedením exekuce, avšak exekuční soud zásadně nerozhodoval o tom, jakým způsobem má být exekuce provedena.

Usnesení o nařízení exekuce dále muselo obsahovat poučení o opravných prostředcích a o účincích a následcích porušení tzv. *generálního inhibitoria*. Nezbytnou obsahovou náležitostí však nebylo odůvodnění výrokové části, neboť dle § 169 odst. 2 OSŘ nemusí být odůvodněno usnesení, kterým se zcela vyhovuje návrhu, jemuž nikdo neodporoval.

3.4.2 Obecně o usnesení o nařízení exekuce

Usnesení o nařízení exekuce bylo základním rozhodnutím exekučního soudu, jehož doručení mělo pro subjekty exekučního řízení zásadní hmotněprávní a procesněprávní důsledky. Tak například soudní exekutor byl od doručení usnesení o nařízení exekuce oprávněn a tudíž povinen zahájit provádění exekuce, a to v pořadí, v jakém mu byla doručena usnesení o nařízení exekuce (princip priority).

---

³² KUČERA, Z. in KASÍKOVÁ, M., KUČERA, Z., PLÁŠIL, V., et. al. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) : komentář*. 2. vydání. Praha : C.H. Beck, 2010. str. 167.

³³ Za účelem rychlého a efektivního nařizování exekucí byla stanovena patnáctidenní pořádková lhůta k vydání usnesení o nařízení exekuce.

Soudní exekutor doručoval stejnopis usnesení o nařízení exekuce oprávněnému a povinnému, a to do vlastních rukou. V případě oprávněného k tomu nebyla stanovena pořádková lhůta, a proto bylo možno podpurně dovodit, že se tak mělo stát bez zbytečného odkladu. Povinnému se doručovalo usnesení spolu s návrhem na nařízení exekuce a výzvou ke splnění vymáhané povinnosti. Soudní exekutor dále obligatorně doručoval stejnopis usnesení o nařízení exekuce Exekutorské komoře ČR a podle zvoleného způsobu provedení exekuce také například (i) katastrálnímu úřadu, v obvodu jehož územní působnosti se nachází sídlo soudu, který exekutora pověřil³⁴; (ii) krajskému soudu, který vede obchodní rejstřík; (iii) Ministerstvu dopravy, které vede Centrální registr silničních vozidel; (iv) centrálnímu depozitáři; nebo (v) Notářské komoře ČR, která vede evidenci zástavních práv k movitým věcem.³⁵ Informace o dané exekuci soudní exekutor rovněž zanášel do centrální evidence exekucí, tedy veřejně přístupného informačního systému, který ode dne 8.9.2008 spravuje Exekutorská komora ČR (§ 125 odst. 3 EŘ).

Usnesení o nařízení exekuce měla rovněž zásadní význam při lustraci majetku povinného³⁶, neboť žádosti o poskytnutí součinnosti byly dožadovaným osobám doručovány spolu s usnesením o nařízení exekuce proto, aby (i) soudní exekutor doložil své pověření k provedení exekuce, tj. oprávnění k získávání informací, které nejsou veřejně dostupné a mohou být chráněny zvláštními právními předpisy (§ 4 ProvVyh1); a (ii) tato součinnost byla poskytnuta bezplatně (§ 34 odst. 1 EŘ).

Bezplatnost poskytnutí součinnosti však není možno chápat tak, že ji konkrétní subjekt musí poskytovat „zadarmo“, tedy na své náklady. Subjekt povinný k poskytnutí součinnosti samozřejmě nemá právo na odměnu, má však právo na náhradu nutných výdajů, které na poskytnutí součinnosti účelně vynaložil. Tyto účelně vynaložené

---

³⁴ Příslušnost katastrálního úřadu k zápisu poznámky o nařízení exekuce tak nebyla odvozena od příslušnosti k vedení konkrétního listu vlastnictví, ale od územní působnosti exekučního soudu.

³⁵ KASÍKOVÁ, M. in KASÍKOVÁ, M., KUČERA, Z., PLÁŠIL, V., et. al. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) : komentář*. 2. vydání. Praha : C.H. Beck, 2010. str. 170.

³⁶ Základním předpokladem pro úspěšné vedení exekuce je rychlé a efektivní zjišťování a zajišťování majetku povinného. Soudní exekutor je tak v rámci vedení exekuce oprávněn získávat informace o osobě a majetku povinného, a to (i) z veřejně dostupných zdrojů (obchodní rejstřík, katastr nemovitostí); (ii) z veřejně nepřístupných evidencí (neveřejná část živnostenského rejstříku, centrální evidence obyvatel); a konečně (iii) požadováním poskytnutí součinnosti od třetích osob.

hotové výdaje musí být řádně doloženy soudnímu exekutorovi, a ten je povinen je uhradit a zohlednit je v příkazu k úhradě nákladů exekuce.³⁷

Právo třetích osob na náhradu nutných výdajů spojených s poskytnutím součinnosti však nebylo v exekučním řádu výslovně zakotveno, a proto jej exekutoři v příkazu k úhradě nákladů exekuce zpravidla nepřiznávali. Zejména banky, spořitelny a jiné obdobné instituce musí denně odpovídat na obrovské množství žádostí o poskytnutí součinnosti, což je z hlediska časové náročnosti a nezbytného technického a personálního zázemí velmi nákladné. Výkladové spory o přiznání náhrady hotových výdajů spojených s poskytnutím součinnosti vyústily v podání ústavní stížnosti, když Ústavní soud ČR ve svém nálezu sp. zn. II ÚS 543/11 ze dne 11.5.2011 doplnil právní názor Nejvyššího soudu ČR obsažený ve výkladovém stanovisku ze dne 15.2.2006 sp. zn. Cpjn 200/2005 tak, že „soudní exekutor, vykonávající moc na něj státem delegovanou, je z ní rovněž vázán povinností k úhradě hotových výdajů za poskytnutí součinnosti ze strany bank“. Výše uvedená problematika však byla cestou novelizace exekučního řádu definitivně vyřešena tím, že osoby, které nejsou státními orgány, mají při poskytování údajů právo na úhradu účelně vynaložených hotových výdajů (§ 34 odst. 1 EŘ).

3.4.3 Účinky usnesení o nařízení exekuce - generální inhibitorium

Po doručení usnesení o nařízení exekuce nesměl povinný nakládat s celým svým majetkem včetně nemovitostí a majetku patřícího do společného jmění manželů, vyjma (i) běžné obchodní a provozní činnosti; (ii) uspokojování základních životních potřeb svých a osob, ke kterým má vyživovací povinnost; a (iii) udržování a správy majetku. Vůči povinnému tak bylo účinné tzv. *generální inhibitorium*, přičemž právní úkon, kterým povinný porušil tento zákaz nakládat s majetkem, byl neplatný.

Exekuční řád ve znění účinném do 31.10.2009 stíhal právní úkony porušující *generální inhibitorium* absolutní neplatností. Od účinnosti zákona č. 286/2009 Sb. (tzv. střední novely) byl takový právní úkon sankcionován relativní neplatností, tzn., že této neplatnosti se musel exekutor, oprávněný, nebo přihlášený

---

³⁷ Srov. stanovisko Nejvyššího soudu ČR sp. zn. Cpjn 200/2005, dle kterého „je ustanovení § 34 odst. 1 EŘ nutno vykládat ve shodě s ustanovením § 128 o.s.ř., jež uvádí, že subjekty povinné součinnosti mají právo na náhradu hotových výdajů“.

věřitel dovolat.³⁸ Soudní exekutor tak činil vydáním exekučního příkazu, který musel být následně doručen všem účastníkům právního úkonu, jehož neplatnosti se exekutor, oprávněný, nebo přihlášený věřitel dovolával (§ 44a odst. 1 in fine EŘ).³⁹

3.4.4 Opravné prostředky proti usnesení o nařízení exekuce

Proti usnesení o nařízení exekuce bylo přípustné odvolání a toto právo svědčilo oprávněnému, povinnému a manželu povinného, byl-li účastníkem řízení. Odvolání však nemohlo být podáno samostatně jen proti výroku o pověření soudního exekutora, který byl uveden v návrhu na nařízení exekuce. Tento řádný opravný prostředek se podával ve lhůtě patnácti dnů od doručení usnesení u exekučního soudu, přičemž bylo-li odvolání podáno u soudního exekutora, byl tento povinen je postoupit bez zbytečného odkladu příslušnému exekučnímu soudu. Podáním u soudního exekutora však byla lhůta k podání odvolání zachována (§ 44 odst. 7 EŘ).

V odvolání nemohly být namítány jiné skutečnosti než ty, jež byly rozhodné pro nařízení exekuce; k ostatním soud nepřihlédl a nařízení exekuce potvrdil. Soud tak bez dalšího odmítl odvolání, které neobsahovalo (i) skutečnosti rozhodné pro nařízení exekuce; nebo (ii) žádné skutečnosti (§ 44 odst. 7 EŘ). Toto ustanovení bránilo povinným, aby pomocí blanketních či ve vztahu k exekuci nedůvodných odvolání působili obstrukce a nedůvodné průtahy a mařili tak provedení exekuce.⁴⁰

V rámci odvolání proti usnesení o nařízení exekuce se uplatnila zásada tzv. úplné apelace, neboť v takto podaném odvolání bylo možno uvádět nové skutečnosti a důkazy. „*K novým skutečnostem a důkazům však odvolací soud směl přihlédnout*

---

³⁸ Důvodová zpráva ke střední novele původně počítala s neúčinností takového úkonu vůči oprávněnému, tzn., že by takový právní úkon zůstal v platnosti, avšak vůči oprávněnému by nevyvolával žádné právní účinky. V rámci legislativního procesu však bylo od této koncepce upuštěno.

³⁹ Dovolat se neplatnosti právního úkonu mohou tyto subjekty dovolat v obecné tříleté době, přičemž účinky dovolání se neplatnosti nastávají zpětně ke dni, kdy došlo k onomu právnímu úkonu. (KOS, J. Generální inhibitorium a ochrana práv osob jednajících s povinným. *EPRAVO.CZ – Sbíрка zákonů, judikatura, právo* [online]. 2012 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z www: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/generalni-inhibitorium-a-ochrana-prav-osob-jednajicich-s-povinnym-81498.html>>.

⁴⁰ Povinní přesto v roce 2012 podali proti usnesení o nařízení exekuce celkem 11 392 odvolání a v roce 2011 celkem 10 725 odvolání (BÁČOVÁ, P. *Počty exekucí klesají* [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z www: <<http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1086-pocty-exekuci-klesaji-13-3-2013?w=>>>).

pouze tehdy, jestliže byly odvolatelem uplatněny, a to i kdyby jinak vyšly za odvolacího řízení najevo. ⁴¹

Odvolání podané řádně, včas a osobou k tomu oprávněnou, mělo (i) devolutivní účinek, tzn., že funkčně příslušným k projednání odvolání byl krajský soud, v jehož obvodu se nacházel exekuční soud; a (ii) suspenzivní účinek, neboť napadené usnesení nenabývalo právní moci do právní moci rozhodnutí odvolacího soudu. ⁴²

„V odvolacím řízení muselo být vždy přezkoumáno, zda soud prvního stupně rozhodl o exekučním návrhu v souladu se zákonem. ⁴³ Podle výsledků tohoto přezkumu odvolací soud pak předmětné odvolání (i) odmítl, pokud obsahovalo skutečnosti, které nebyly rozhodné pro nařízení exekuce nebo neobsahovalo žádné skutečnosti (blanketní odvolání); (ii) zamítl a nařízení exekuce potvrdil, jestliže shledal, že pro její nařízení byly splněny veškeré podmínky; (iii) posoudil jako důvodné a usnesení o nařízení exekuce zrušil a věc vrátil exekučnímu soudu k dalšímu řízení; nebo (iv) posoudil jako důvodné a usnesení o nařízení exekuce změnil tak, že návrh na nařízení exekuce se zamítá. V tomto případě odvolací soud rozhodl i o nákladech účastníků řízení. ⁴⁴

Proti rozhodnutím odvolacího soudu uvedeným pod body (ii) a (iii) výše bylo možno do 30.06.2009 podat dovolání, avšak od účinnosti zákona č. 7/2009 Sb. nebyl tento mimořádný opravný prostředek přípustný [§ 238a odst. 1 písm. c) OSŘ]. *„Žaloba na obnovu exekučního řízení nebyla bez dalšího přípustná a exekuční soud ji proto bez nařízení jednání zamítl (§ 235f OSŘ). Rovněž žaloba pro zmatečnost byla v exekučním řízení nepřípustná, výjimku však představovala žaloba proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu, kterým bylo odmítnuto odvolání, nebo kterým bylo zastaveno odvolací řízení.* ⁴⁵

---

⁴¹ DRÁPAL, L. in DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář.* 1. Vydání. Praha : C.H. Beck, 2009. str. 2095.

⁴² Důvodová zpráva k exekučnímu řádu však uváděla, že odvolání proti usnesení o nařízení exekuce nemá odkladný účinek ve vztahu k zákazu nakládání s majetkem, neboť podáním odvolání nesmí být povinnému umožněno, aby mohl mařit nebo oddalovat možnost provedení exekuce.

⁴³ DRÁPAL, L. in DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář.* 1. Vydání. Praha: C.H. Beck, 2009. str. 2095.

⁴⁴ JIRMANOVÁ, M. in KASÍKOVÁ, M., KUČERA, Z., PLÁŠIL, V., et. al. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) : komentář.* 2. vydání. Praha : C.H. Beck, 2010. str. 173.

⁴⁵ DRÁPAL, L. in DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář.* 1. Vydání. Praha: C.H. Beck, 2009. str. 2097-2098.

3.4.5 Provedení exekuce - právní moc usnesení o nařízení exekuce

Exekutor v rámci exekuce doručoval oprávněnému a povinnému do vlastních rukou stejnopisy usnesení o nařízení exekuce s tím, že předmětné doručky následně předkládal exekučnímu soudu za účelem vyznačení potvrzení o nabytí právní moci. Vzhledem k tomu mohlo v exekucích docházet k nedůvodným průtahům, neboť přetížené exekuční soudy nebyly s to vyřizovat tuto agendu v přiměřených lhůtách. Exekutor tak sice mohl postihnout majetek povinného, avšak k provedení exekuce mohl přistoupit teprve poté, co obdržel stejnopis usnesení o nařízení exekuce s vyznačeným potvrzením o nabytí právní moci. Výše uvedená koncepce v praxi vykazovala značné nedostatky, a proto poslední novela exekučního řádu zavedla zcela nová pravidla, o kterých bude pojednáno v následující podkapitole.

3.5 Nařízení exekuce a pověření exekutora po 1.1.2013

Jak již bylo uvedeno výše, pouze exekuční soud nařizuje exekuci a jejím provedením pověřuje soudního exekutora. Jsou-li splněny veškeré zákonem stanovené předpoklady, exekuční soud ve lhůtě patnácti dnů vydá (namísto původního usnesení o nařízení exekuce) tzv. pověření (§ 43a odst. 3 EŘ), které není soudním rozhodnutím a dle důvodové zprávy novely má povahu opatření. Z povahy věci pak pověření dle § 43a EŘ nově nelze (na rozdíl od usnesení o nařízení exekuce) napadnout žádným oprávněným prostředkem a pro povinného tak jedinou procesní obranou proti exekuci zůstává návrh na zastavení exekuce. Jestliže však nejsou splněny všechny zákonem stanovené předpoklady pro vedení exekuce, soud udělí exekutorovi závazný pokyn, aby exekuční návrh odmítl nebo zamítl (§ 43a odst. 6 EŘ). Exekuční soud tedy ani v tomto případě nečiní meritorní rozhodnutí, neboť tato činnost je nově výlučně v rukou soudních exekutorů.

3.5.1 Náležitosti pověření

Obligatorními obsahovými náležitostmi pověření jsou (i) označení exekučního soudu; (ii) označení exekutora; (iii) označení exekučního titulu a orgánu, který ho vydal, nebo osoby, která jej vyhotovila; (iv) označení oprávněného a povinného; a (v) podpis a datum. Předmětné pověření se doručuje pouze soudnímu exekutorovi, nikoliv účastníkům řízení (§ 43a odst. 5 EŘ).

3.5.2 Obecně o pověření

Vzhledem k tomu, že pověření exekutora se nikomu jinému nedoručuje, musí exekutor účastníky řízení o exekuci vyrozumět. Exekutor tak činí tzv. vyrozuměním o zahájení exekuce, které není rozhodnutím. Vyrozumění nejprve zašle oprávněnému, a to do patnácti dnů ode dne doručení pověření. Povinnému exekutor zašle do vlastních rukou (i) vyrozumění; spolu s (ii) exekučním návrhem; (iii) kopií exekučního titulu; a (iv) výzvou ke splnění vymáhané povinnosti. Oproti dřívější právní úpravě tak exekutor musí povinnému navíc zaslat kopii exekučního titulu, přičemž písemnosti uvedené pod body (i) až (iv) musí být povinnému zaslány nejpozději s prvním exekučním příkazem, který se mu v exekučním řízení doručuje (§ 44 odst. 1 EŘ).

Vyrozumění o zahájení exekuce exekutor (obdobně jako usnesení o nařízení exekuce) dle potřeby zašle rovněž třetím osobám anebo orgánům pověřeným vedením evidence (rejstříků) právnických osob. Vyrozumění se pro potřeby exekuce zašle rovněž katastru nemovitostí, v jehož územním obvodu má sídlo soudní exekutor. Toto pravidlo se však nevztahuje na exekuci, v níž (i) je povinným stát nebo územní samosprávný celek; (ii) exekutor rozhodl, že se *generální inhibitorium* vztahuje pouze na část majetku povinného přiměřenou vymáhané povinnosti.

Žádá-li soudní exekutor pověřený podle § 43a EŘ třetí osoby o poskytnutí součinnosti, pak nově není povinen dokládat své pověření k provedení exekuce (dříve usnesení o nařízení exekuce). „*Předpokládá se totiž, že exekutor jako orgán veřejné moci má na základě zákona oprávnění součinnost požadovat a třetí osoby jsou povinny ji poskytnout. Nejsou-li dotázané osoby orgány veřejné moci, vzniká jim právo na úhradu účelně vynaložených hotových výdajů za poskytnutí údajů v rámci součinnosti.*“⁴⁶

3.5.3 Slučování exekučních řízení

Již delší dobu byla odbornou veřejností diskutována otázka spojování (resp. slučování) exekučních řízení, neboť nákup, prodej a správa pohledávek se v posledních několika letech staly velmi výhodným byznysem, který parazitoval na nedokonalosti české legislativy. Mnohé oprávněné subjekty disponující velkým množstvím pohledávek (banky, dopravní podniky, inkasní společnosti apod.) se totiž snažily získat

---

⁴⁶ Z důvodové zprávy vládního návrhu zákona č. 396/2012 Sb.

majetkový prospěch z tzv. přísudků (především z náhrad odměn za právní zastupování) tím, že iniciovaly nařízení exekuce na každý jednotlivý exekuční titul. Tímto způsobem tak oprávnění a jejich právní zástupci „uměle“ zvyšovali své příjmy, neboť povinný byl nucen platit náklady exekuce a náklady oprávněného v každé exekuci zvlášť. „*Právo tak přestalo být rámcem pro podnikání, ale samo se stalo předmětem podnikání.*“⁴⁷

V praxi totiž pro oprávněné subjekty, advokátní kanceláře a konečně soudní exekutory nebyly „zajímavé“ jen jistiny pohledávek, ale především jejich příslušenství, které často mnohonásobně převyšovalo hodnotu původního dluhu. Na trhu se pak určité advokátní kanceláře profily jako „továrny na exekuční tituly“, neboť prostřednictvím levné pracovní síly v podobě advokátních koncipientů, asistentů a jiných administrativních zaměstnanců, denně produkovaly obsahově identické, opakující se, jednoduché a formulářové žalobní návrhy, jejichž prostřednictvím „vyráběly“ tisíce exekučních titulů. Tyto exekuční tituly pak byly a stále jsou předávány k vymáhání „nasmlouvaným“ soudním exekutorům, přičemž náklady tohoto uzavřeného a vnitřně propracovaného systému vymáhání pohledávek vždy zaplatí v rámci exekuce povinný.

K této problematice se opakovaně vyjadřoval Ústavní soud ČR, když konstantně upozorňoval na povinnost soudních exekutorů spojovat více exekucí vedených proti jednomu povinnému.⁴⁸ Povinnost slučovat exekuce nebyla zákonem výslovně stanovena, a proto soudní exekutoři, kteří jsou ekonomicky zcela závislí na počtu a úspěšnosti vymožených exekucí, tyto nálezy nerespektovali buď vůbec, anebo pouze *ad hoc*. Vzhledem k tomu zákon č. 396/2012 Sb. zavádí (i) obligatorní spojování neukončených exekučních řízení vedených u jednoho soudního exekutora ve prospěch téhož oprávněného; a (ii) fakultativní spojování exekucí v případě, že jsou vedeny u různých soudních exekutorů či ve prospěch více různých oprávněných.⁴⁹

Nově je tak výslovně zakotveno pravidlo, že další řízení zahájené oprávněným proti témuž povinnému u stejného exekutora dříve, než zanikne oprávnění exekutora

---

⁴⁷ LICHOVNÍK, T. Směřování prvostupňového soudnictví v občanskoprávních věcech. *Komorní listy 2/2011*. Brno: EKČR, 2011. str. 3.

⁴⁸ K tomu srov. nález Ústavního soudu ČR č. j. IV. ÚS 1881/11-1 ze dne 16.1.2012.

⁴⁹ Lze však vyslovit jisté obavy, zda dobře myšlená novela exekučního řádu nebude do budoucna příčinou zvyšování počtu drobných (bagatelních) dluhů, kdy slovy Jiřího Proška - prezidenta Exekutorské komory ČR bude platit, že „*čím víc exekucí bude dlužník mít, tím víc ušetří.*“ (BÁČOVÁ, P. *Dnes nabývá účinnosti novela exekučního řádu* [online]. 2013 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z [www: <http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/987-dnes-nabyva-ucinnosti-novela-exekucniho-radu-01-01-2013?w=>](http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/987-dnes-nabyva-ucinnosti-novela-exekucniho-radu-01-01-2013?w=>).

k vedení předchozí exekuce, se spojí s předchozí exekucí ke společnému řízení, a to ode dne podání návrhu (§ 37 odst. 3 EŘ). Výše uvedené pravidlo však neplatí bezvýjimečně, neboť v zájmu hospodárnosti může exekutor určitou věc vyloučit k samostatnému řízení. Dané ustanovení tak dopadá na situaci, kdy jeden oprávněný podá proti témuž povinnému k jednomu soudnímu exekutorovi více exekučních návrhů. Pokud jsou tyto podmínky splněny, dojde *ipso iure* ke sloučení předmětných exekučních řízení, a to i bez návrhu povinného.

Odlišně se postupuje za předpokladu, že proti témuž povinnému (i) je u více exekutorů vedeno více exekucí; nebo (ii) zahájí další oprávněný u téhož exekutora exekuční řízení. V daném případě soud sloučí tato řízení na návrh povinného ke společnému řízení, (i) je-li oprávněným osoba, jež byla věřitelem povinného v době vzniku vymáhané pohledávky, nebo její právní nástupce, a řízení již nebyla spojena podle ustanovení § 37 odst. 3 EŘ; (ii) je-li předmětem jednotlivých spojovaných řízení vymožení peněžitého plnění nepřevyšujícího částku 10.000,- Kč; a (iii) jsou-li proti povinnému vedena alespoň dvě exekuční řízení podle ustanovení § 37 odst. 3 písm. a) EŘ.

O daném návrhu rozhodne soud formou usnesení, ve kterém určí, který exekutor řízení povede. Exekutorovi, který řízení nepovede, náleží náhrada účelně vynaložených hotových výdajů, o níž soud rozhodne v usnesení o spojení. V zájmu hospodárnosti však exekuční soud řízení nespojí, vyžaduje-li to stav těchto řízení, nebo se tato řízení ke spojení zjevně nehodí (§ 37 odst. 5 EŘ).

3.5.4 Účinky pověření – generální inhibitorium

Povinný nesmí po doručení vyzoomění (analogicky s dřívější právní úpravou) nakládat se svým majetkem včetně nemovitostí a majetku patřícího do společného jmění manželů, vyjma běžné obchodní a provozní činnosti, uspokojování základních životních potřeb svých a osob, ke kterým má vyživovací povinnost, a udržování a správy majetku (§ 44a odst. 1 EŘ). Vůči povinnému je od tohoto okamžiku účinné tzv. *generální inhibitorium*, tedy obecný zákaz nakládat s majetkem. Zcela nově je však soudnímu exekutorovi umožněno, aby dopady *generálního inhibitoria* dle svého uvážení (i bez návrhu) omezil pouze na část majetku přiměřenou vymáhané povinnosti (§ 44 odst. 4 EŘ). Takové rozhodnutí by měl exekutor vydat v případech, kdy vymáhaná povinnost

je v hrubém nepoměru k majetku povinného, na který by se vztahovalo *generální inhibitorium* (zásada proporcionality).⁵⁰

3.5.5 Rejstřík zahájených exekucí

Zákon č. 396/2012 Sb. zavedl zcela nový rejstřík zahájených exekucí, což je neveřejný elektronický seznam, který provozuje a spravuje Ministerstvo spravedlnosti ČR (§ 35a odst. 1 EŘ). Do rejstříku exekucí zapisují soudy nebo exekutoři základní údaje o exekuci, které Ministerstvo spravedlnosti poskytuje pouze soudům a Exekutorské komoře ČR. Obojí probíhá způsobem umožňujícím dálkový přístup (§ 35a odst. 2 a 3 EŘ). Zapsané údaje se v rejstříku zahájených exekucí vedou po dobu 25 let od data skončení exekuce, přičemž po uplynutí této lhůty se vymažou (§ 35a odst. 4 EŘ).

V rejstříku zahájených exekucí se vedou údaje v rozsahu

- (i) označení exekutora, u kterého bylo zahájeno exekuční řízení;
- (ii) označení exekutora, který exekuční řízení vede nebo vedl, je-li odlišný od exekutora, u kterého bylo exekuční řízení zahájeno;
- (iii) označení exekučního řízení spisovou značkou, pod kterou je vedeno;
- (iv) označení exekučního titulu a orgánu, který ho vydal, nebo osoby, která jej vyhotovila;
- (v) označení oprávněného a povinného;
- (vi) označení povinnosti, která má být exekucí vymožena;
- (vii) datum zahájení exekučního řízení;
- (viii) datum, kdy byla vyznačena doložka provedení exekuce; a
- (ix) datum skončení exekuce.

---

⁵⁰ Do 31.12.2012 byla právní úprava omezení rozsahu *generálního inhibitoria* obsažena v § 44a odst. 3 EŘ s tím rozdílem, že exekutor tak mohl rozhodnout pouze na návrh povinného, který zároveň musel doložit, že jeho zbývající majetek zjevně a nepochybně postačuje k uhrazení vymáhané pohledávky včetně nákladů oprávněného a nákladů exekuce.

4. Exekuční příkaz prodejem movitých věcí

Soudní exekutor v rámci vedení exekuce aktivně vyhledává informace o osobě a majetku povinného, přičemž následně volí taktiku a rozhoduje o způsobu provedení exekuce tím, že vydá nebo zruší exekuční příkaz. Vzhledem k tomu nese exekutor za postup v exekuci odpovědnost.

4.1 Obecně o exekučním příkazu

Exekuční příkaz je jedním ze tří druhů rozhodnutí, které v rámci exekučního řízení vydává soudní exekutor. Exekuční příkaz je oprávněn vydat i soudním exekutorem pověřený exekutorský kandidát, nikoliv však exekutorský koncipient. V dalším textu však v této souvislosti bude hovořeno pouze o soudním exekutorovi.

Soudní exekutor je po (i) zápisu exekuce do rejstříku zahájených exekucí; a (ii) posouzení možného a vhodného způsobu provedení exekuce, oprávněn vydat jeden či více exekučních příkazů (§ 47 odst. 1 EŘ). Soudní exekutor tak činí i bez návrhu, a proto záleží (pouze) na jeho uvážení, zda vydá nebo zruší konkrétní exekuční příkaz. Oprávnění zrušit exekuční příkaz bylo do exekučního řádu s účinností od 1.1.2008 vneseno až zákonem č. 347/2007 Sb., přičemž do té doby musel být zvolený způsob provedení exekuce zastaven, tj. rozhodnutím soudního exekutora došlo k částečnému zastavení exekuce ohledně konkrétního způsobu jejího provedení.⁵¹

Soudní exekutor musí při vydávání exekučního příkazu vždy zvolit takový způsob exekuce, který není zřejmě nevhodný, zejména vzhledem k nepoměru výše závazků povinného a ceny předmětu, z něhož má být splnění závazků povinného dosaženo (tzv. zásada proporcionality).⁵² Tato zásada je dále rozvedena tím, že k provedení exekuce smí být zajištěn majetek nejvýše v rozsahu bezpečně postačujícím k uhrazení vymáhané pohledávky, jejího příslušenství včetně příslušenství, které se pravděpodobně stane splatným po dobu trvání exekuce, pravděpodobných nákladů oprávněného a pravděpodobných nákladů exekuce (§ 58 odst. 1 EŘ).

Výše uvedený princip přiměřenosti byl ještě zesílen novelou provedenou zákonem č. 286/2009 Sb., kterou bylo do ustanovení § 58 odst. 2 exekučního řádu

---

⁵¹ Obdobně se k tomuto vyjádřil Nejvyšší soud České republiky ve svém stanovisku sp. zn. Cpjn 200/2005 ze dne 15.02.2006.

⁵² Princip proporcionality je v exekučním řádu explicitně zakotven od 14.05.2006, kdy nabytl účinnosti zákon č. 133/2006 Sb.

zakotveno pořadí způsobů, kterými může být exekuce provedena. Upřednostněny jsou způsoby (i) příkázáním pohledávky; (ii) srážkami ze mzdy a jiných příjmů; (iii) správou nemovitosti; (iv) pozastavením řídičského oprávnění; nebo (v) zřízením exekutorského zástavního práva. Pokud tyto způsoby nepostačují k uhrazení vymáhané peněžité pohledávky, jejího příslušenství, nákladů oprávněného a nákladů exekuce, lze provést exekuci ukládající zaplacení peněžité částky prodejem movitých věcí a nemovitostí nebo postižením podniku.

Přednostně by tak měly být voleny zejména takové způsoby provedení exekuce, které jsou méně invazivní a nákladné. Z výše uvedeného pak lze dovodit, že prodej movitých věcí je zákonodárcem vnímán prostředek *ultima ratio*, tedy krajní způsob provedení exekuce. Na druhou stranu je však nutno dodat, že zákonem stanovené pořadí způsobů provedení exekuce nelze vykládat a chápat bezvýjimečně, neboť zvolený postup nesmí bránit účelu exekuce. Pokud vymáhaná povinnost dosahuje výše stovek tisíc či milionů korun, pak jistě nelze volit jako jediný a výlučný způsob například srážky ze mzdy a či exekutorské zástavní právo na nemovitosti, neboť nelze rozumně a důvodně předpokládat, že tímto bude vymáhaná pohledávka včetně příslušenství dostatečně zajištěna.

Dlužno dodat, že zásada proporcionality nebývá (a někdy ani nemůže být) plně dodržována. V praxi se totiž běžně stává, že exekuční příkazy postihují majetek, jehož hodnota několikanásobně přesahuje hodnotu vymáhané pohledávky a jejího příslušenství. K této situaci může dojít tehdy, vede-li soudní exekutor exekuci více způsoby současně, přičemž vymáhaná pohledávka může (ale neměla by) být současně zajištěna např. prostředky na bankovním účtu, srážkami ze mzdy a blokadou movitého či nemovitého majetku.

Na druhou stranu je k problematice přiměřenosti vedení exekuce třeba korektně uvést, že soudnímu exekutorovi nemůže být vždy a za každých okolností, a to ani při zachování veškeré náležité pečlivosti, známa skutečná hodnota majetku, který má být případným exekučním příkazem zajištěn. Typickým příkladem je exekuční postih prostředků na bankovním účtu povinného. V praxi soudní exekutor běžně žádá bankovní instituce o poskytnutí součinnosti, na jejímž základě je mu k určitému dni znám zůstatek peněžních prostředků na bankovním účtu. Do okamžiku vydání a doručení exekučního příkazu konkrétní bankovní instituci však může dojít ke změně

takového zůstatku, a proto v době vydání exekučního příkazu exekutor nemá (a objektivně nemůže mít) jistotu, že zajistí majetek dostačující pro potřeby exekuce. Obdobná situace může nastat i při vedení exekuce prodejem nemovitosti, neboť z listu vlastnictví nelze vždy mít jednoznačné povědomí o tom, jaká je objektivní a reálná cena obvyklá dané nemovitosti.

V případě exekučního postihu movitých věcí je situace komplikována především tím, že současný trh je přesycen levným zbožím (spotřební elektronika, levný nábytek, ojetá vozidla apod.). Reálnou hodnotu konkrétní věci, která bude reflektovat případnou omezenou prodejnost a jiné tržní faktory, je pak mnohdy velmi obtížné stanovit. Vzhledem k tomu není snadné objektivně vymezit rozsah prováděného soupisu tak, aby byla zcela dodržena zásada proporcionality.

S ohledem na výše uvedené nelze než uzavřít, že za přiměřený je možno považovat exekuční postih takového majetku, jehož hodnota sice přesahuje exekučně vynucovanou povinnost včetně veškerého jejího příslušenství, avšak nesmí se jednat o řádové násobky této hodnoty.

4.2 Náležitosti exekučního příkazu

Exekuční příkaz je rozhodnutím soudního exekutora, jímž vede exekuci a určuje, jakým způsobem bude provedena. V písemném vyhotovení každého exekučního příkazu soudní exekutor uvede (i) exekuční soud; (ii) označení exekutora, který vede exekuční řízení; (iii) údaje o exekučním titulu a orgánu, který jej vydal, nebo osobě, která jej vyhotovila; (iv) označení účastníků, včetně rodného čísla povinného, lze-li je zjistit; (v) označení vymáhané povinnosti; (vi) způsob provedení exekuce; (vii) označení osob, kterým se doručuje exekuční příkaz; a (viii) výrok, poučení o odvolání, den a místo jeho vydání a podpis exekutora (§ 48 EŘ).

Nad rámec této základní obsahové struktury pak zákonodárce stanovil speciální náležitosti jednotlivých exekučních příkazů, a to podle způsobu provedení exekuce (§ 49 odst. 1 EŘ). Ve výroku exekučního příkazu prodejem movitých věcí tak například musí být označeny věci, které mají být prodány, případně spoluvlastnický podíl na nich, nebo údaj o tom, že mají být prodány všechny podle zákona postižitelné movité věci [§ 49 odst. 1 písm. e) EŘ]. Exekučním příkazem tedy může být postihnuta buď jedna či více taxativně určených movitých věcí, avšak v praxi se zpravidla příkazuje zpeněžení všech ze zákona postižitelných movitých věcí povinného. Soudní exekutor rovněž ve

výroku exekučního příkazu prodejem movitých věcí zakáže povinnému, aby nakládal s věcmi pojatými do soupisu (§ 324 OSŘ). Jedná se tak o jeden z druhů tzv. *speciálního inhibitoria*, o kterém bude pojednáno v podkapitole 4.4 této práce.

Podle zvoleného způsobu provedení exekuce se v exekučním příkazu rovněž uvedou zákazy, příkazy a výzvy třetím osobám. Tak například exekutor uloží dlužníkům povinného (poddlužníkům) zákaz nakládání s pohledávkou povinného, přičemž od okamžiku doručení takového exekučního příkazu je vůči této osobě účinné tzv. *arrestorium*. Bankovní instituce tak kupříkladu nesmí [vyjma částky dle § 322 odst. 2 písm. d) OSŘ] vyplatit povinnému finanční prostředky zajištěné na bankovním účtu či zaměstnavatel nesmí odvést povinnému tu část mzdy, která musí být v souladu s příslušnými ustanoveními občanského soudního řádu sražena na úhradu dané exekuce.

4.3 Kdy doručit exekuční příkaz prodejem movitých věcí povinnému?

Jednou z tzv. jiných činností soudního exekutora je doručování písemností (§ 76 odst. 1 EŘ). Soudní exekutor tak osobně nebo prostřednictvím svých zaměstnanců doručuje písemnosti, mimo jiné při soupisu movitých věcí na místě samém. Exekuční příkaz bez ohledu na způsob provedení exekuce musí být vždy doručen (i) oprávněnému a (ii) povinnému; (iii) manželovi povinného v případě postihu majetku ve společném jmění manželů; a (iv) dalším osobám, kterým se podle zvoleného způsobu exekuce doručuje usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí podle OSŘ (§ 47 odst. 7 EŘ).

Exekuční příkaz prodejem movitých věcí musí být nejprve doručen oprávněnému, který má právo být přítomen soupisu movitých věcí. Povinnému se exekuční příkaz doručuje až při provádění soupisu na místě samém tak, aby nebyl zmařen účel exekuce (§ 325 odst. 1 věty první OSŘ). V opačném případě by totiž hrozilo, že povinný movité věci ukryje, zatíží právem třetích osob, znehodnotí či převede na třetí osobu.⁵³

Soudní exekutor je povinen v každé jednotlivé exekuci zaslat povinnému společně s vyzněním o zahájení exekuce mimo jiné výzvu ke splnění vymáhané povinnosti, v níž vyčíslí vymáhaný nárok, zálohu na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného (§ 46 odst. 6 věta první EŘ). V předmětné výzvě musí být povinný

---

⁵³ TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006. str. 387.

poučen, že splní-li ve lhůtě třiceti dnů⁵⁴ od doručení této výzvy vymáhaný nárok a uhradí zálohu, vydá exekutor neprodleně příkaz k úhradě nákladů exekuce, ve kterém vyčíslí snížené náklady exekuce a náklady oprávněného (§ 11 odst. 1 a § 13 odst. 3 ET).

Výzva k dobrovolnému splnění vymáhané povinnosti (dále jen „výzva“) byla do exekučního řádu poprvé vnesena tzv. střední novelou – tedy zákonem č. 286/2009 Sb., který nabyl účinnosti dne 1.11.2009. Předně je třeba uvést, že smyslem a účelem institutu výzvy dle § 46 odst. 6 EŘ (dříve § 46 odst. 5 EŘ) je „zlevnění“ exekuce za předpokladu, že povinný splní vymáhanou povinnost včetně příslušenství, aniž by byla exekuce některým způsobem provedena. Povinnému je tak dána „poslední“ možnost vymáhanou povinnost rychle a především „dobrovolně“⁵⁵ splnit s tím, že exekutorovi pak náleží v exekuci ukládající (i) zaplacení peněžité částky odměna ve výši 50 % odměny podle § 6 ET; a (ii) jinou povinnost než zaplacení peněžité částky odměna ve výši 30 % odměny podle § 7 až 10 ET. Exekutorovi rovněž v souvislosti s výkonem exekuční činnosti náleží náhrada hotových výdajů v paušální částce 3.500,- Kč (§ 13 odst. 1 ET), kterou si exekutoři v každé jednotlivé exekuci nárokovali jako nejmenší možnou náhradu hotových výdajů. Tato zásada však byla ve vztahu k bagatelním pohledávkám prolomena novelou provedenou vyhláškou č. 63/2012 Sb., která s účinností od 1.3.2012 zakotvila nové pravidlo, že splní-li povinný řádně a včas na výzvu celou vymáhanou povinnost nepřevyšující 10.000,- Kč, náleží exekutorovi náhrada v paušální částce 1.750,- Kč.

V minulosti panovala výkladová a aplikační neshoda nad tím, zda termínem „exekutor zašle povinnému“ bylo možno rozumět i doručení výzvy až při soupisu movitých věcí. Někteří exekutoři tak nejprve povinnému zaslali výzvu prostřednictvím provozovatele poštovních služeb a až následně (při nesplnění vymáhané povinnosti) přistoupili k provedení exekuce prodejem movitých věcí. Pro tento postup bylo možno argumentovat zejména tím, že povinný svým aktivním přístupem mohl dobrovolně splnit vymáhanou povinnost a předejít tak nucenému provedení exekuce, čímž mu vznikl nárok na snížené náklady exekuce. Opačný postup totiž majetkově poškozuje povinného v tom smyslu, že v rámci (dobrovolného) plnění vymáhané povinnosti při

---

⁵⁴ Do 31.12.2012 byla výzva ke splnění vymáhané povinnosti zakotvena v ustanovení § 46 odst. 5 EŘ, přičemž lhůta k dobrovolnému plnění byla poloviční, tedy v délce patnácti dnů.

⁵⁵ V odborné veřejnosti se však objevují i názory, že v exekučním řízení nelze nikdy hovořit o dobrovolném plnění, neboť se vždy z povahy věci jedná o plnění pod nátlakem. Dle názoru autora této práce lze o subjektivní dobrovolnosti plnění uvažovat pouze do zahájení exekučního řízení.

soupisu na místě samém bude muset uhradit rovněž hotové výdaje soudního exekutora, které by předchozím doručením výzvy nemusely vzniknout (zejména cestovní výdaje, náhrada za ztrátu času a náhrada za doručení písemností).

Zaslání výzvy tak může mít pozitivní dopad pro povinného, který má vůli a prostředky k tzv. dobrovolnému splnění vymáhané povinnosti i bez nutnosti provedení exekuce. Zcela jiná situace však může nastat v případě, že povinný nechce vymáhanou povinnost v žádném případě plnit, přičemž od okamžiku doručení výzvy může činit právní úkony mařící účel exekuce.

Novela exekučního řádu provedená zákonem č. 396/2012 Sb. zakotvila jednoznačné pravidlo, že podle exekučního příkazu nelze exekuci provést před uplynutím třicetidenní lhůty od doručení výzvy [§ 47 odst. 2 písm. a) EŘ]. Rozborem této věty lze dospět k závěru, že ve třicetidenní lhůtě uvedené ve výzvě ke splnění vymáhané povinnosti může být vydán exekuční příkaz. Lhůta uvedená ve výzvě tak ze zákona nemá odkladný účinek ve vztahu k rozhodování o způsobu vedení exekuce a v případě prodeje movitých věcí je tak možno provést soupis, při kterém se povinnému doručí písemnosti. Záleží tak pouze na úvaze a rozhodnutí soudního exekutora, který musí vždy volit taktiku vedení exekuce s přihlédnutím ke všem okolnostem případu (osobě povinného, výši vymáhané povinnosti apod.), přičemž zejména musí vyhodnotit rizika spojená s tím, že se povinný o exekuci dozví.

4.4 Účinky exekučního příkazu – speciální inhibitorium

Jak již bylo uvedeno výše, okamžikem doručení vyrozumění o zahájení exekuce povinnému je vůči němu účinné tzv. *generální inhibitorium*, tedy všeobecný zákaz nakládání se svým majetkem. Právní úkon, jímž povinný toto *generální inhibitorium* poruší, je stíhán relativní neplatností. Zcela jiná situace nastává v případě, že soudní exekutor vydal exekuční příkaz, kterým přikázal provedení exekuce určitým způsobem a současně zakázal povinnému nakládat s konkrétním majetkem.

Okamžikem doručení takového exekučního příkazu povinnému je vůči němu účinné tzv. *speciální inhibitorium*, tj. zákaz nakládání s konkrétním majetkem s tím, že právní úkon, kterým povinný po doručení příslušného exekučního příkazu poruší zákaz převést tento majetek na jiného, zatížit ho nebo s ním jinak nakládat, je stíhán absolutní neplatností (§ 47 odst. 4 EŘ). Jedná se tedy o úkon nulitní či nicotný, a je na něj z pohledu práva hleděno, jakoby nikdy učiněn nebyl.

5. Soupis movitého majetku

Soupis na místě samém je pravděpodobně nejdůležitější fází exekuce prodejem movitých věcí, jehož úspěšnost spočívá především v (i) osobním kontaktu exekutora či jeho zaměstnance s povinným; a (ii) schopnosti dohledat a zajistit movité věci v hodnotě bezpečně postačující na úhradu vymáhané povinnosti. Soupis movitých věcí může provést soudní exekutor, exekutorský kandidát, exekutorský koncipient a vykonavatel soudního exekutora. V následující části této práce bude pojednáno především o exekutorských vykonavatelích, kteří soupis na místě samém v praxi zpravidla provádí.

5.1 Kdo je vykonavatel soudního exekutora?

Vykonavatel exekutora (resp. exekutorský vykonavatel) je exekučním řádem výslovně pojmenovaným a předvídaným zaměstnancem soudního exekutora, který může být exekutorem písemně pověřen prováděním úkonů, které ve výkonu rozhodnutí podle občanského soudního řádu provádí vykonavatel (§ 27 odst. 2 EŘ). Činnost vykonavatele exekutora je pak podrobně upravena vyhláškou Ministerstva spravedlnosti č. 418/2001 Sb., o postupech při exekuční a další činnosti, vyhláškou Ministerstva spravedlnosti č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, a instrukcí Ministerstva spravedlnosti č. j. 505/2001-Org, kterou se vydává vnitřní kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy.

Vykonavatelem exekutora se může stát (pouze) fyzická osoba, která (i) je občanem České republiky; (ii) má plnou způsobilost k právním úkonům; (iii) je bezúhonná; (iv) má úplné středoškolské vzdělání; (v) je v pracovním poměru u exekutora po dobu nejméně šesti měsíců; a (vi) složila kvalifikační zkoušku vykonavatele exekutora (§ 27 odst. 3 EŘ). Všechny výše uvedené podmínky musí být kumulativně splněny po celou dobu výkonu činnosti.

Vykonavatelem exekutora tedy nemusí být a ani zpravidla nebývá právník, tedy osoba s vysokoškolským vzděláním v magisterském studijním programu právo a právní věda. Kvalifikační a profesní předpoklady jsou však dostatečně ověřeny tím, že budoucí vykonavatel musí (i) být zaměstnancem soudního exekutora alespoň po dobu šesti měsíců – tj. požadavek praxe; (ii) být osobně účasten alespoň jednoho školení pro vykonavatele pořádaného Exekutorskou komorou ČR – tj. požadavek teoretických

znalostí; a (iii) úspěšně složit kvalifikační zkoušku vykonavatele, která probíhá formou písemného testu – tedy objektivní posouzení a vyhodnocení teoretických znalostí.

Každý, kdo úspěšně složil kvalifikační zkoušku vykonavatele, obdrží od zkušební komise Exekutorské komory ČR písemné osvědčení o absolvování zkoušky vykonavatele. Na základě tohoto osvědčení je exekutor oprávněn vyhotovit a předat této osobě tzv. průkaz vykonavatele (§ 5 odst. 1 ExKancŘ).

Shora uvedené kvalifikační předpoklady pro vykonavatele byly do exekučního řádu vloženy zákonem č. 347/2007 Sb., který nabyl účinnosti dne 1.1.2008. Předtím exekuční řád rozlišoval zaměstnance exekutora na exekutorské kandidáty, exekutorské koncipienty a tzv. další zaměstnance, které soudní exekutor mohl pověřit vykonáním jednoduchých úkonů, které souvisely s exekuční činností nebo další činností. V rámci legislativního procesu byl původně zamýšlen alespoň dvouletý pracovní poměr u exekutora jako kvalifikační předpoklad pro budoucí vykonavatele, avšak po (oprávněných) námitkách tehdejších představitelů Exekutorské komory ČR byl tento (neúměrný) požadavek zkrácen na délku jednoho roku a tak tomu bylo do 31.12.2012.

Při přijímání výše uvedené novely exekučního řádu zastávala širší odborná exekutorská veřejnost názor, že požadavek jednoletého pracovního poměru je pro vykonavatele neúměrný a nadbytečný. Hlavním argumentem pro toto tvrzení je beze sporu skutečnost, že tzv. další zaměstnanci exekutora mohou být pověřeni (pouze) k provádění jednoduchých úkonů, mezi které nepatří soupis movitých věcí. Vzhledem k tomu mají tzv. další zaměstnanci omezené možnosti získávat cenné praktické zkušenosti se sepisováním movitých věcí na místě samém, a proto tento kvalifikační předpoklad není s to plnit svoji původně zamýšlenou funkci. Na podporu tohoto názoru může být rovněž uvedeno, že objektivním ukazatelem znalostí a schopností budoucího vykonavatele je především výsledek kvalifikační zkoušky, nikoliv doba trvání pracovního poměru.

Praxe se s tím vypořádala tak, že tzv. další zaměstnanci, kteří nesplňují předpoklad délky pracovního poměru, se na činnost budoucího vykonavatele připravují zpravidla tím, že povinnému doručují písemností, domlouvají s ním úhradu exekuce a poučují jej o dalším možném postupu v exekuci. Proti takovému postupu nelze nic namítat, přičemž pokud to není pro vedení exekuce postačující, pak další úkony ve věci činí vykonavatel soudního exekutora. Novela exekučního řádu provedená zákonem

č. 396/2012 Sb. rovněž vyslyšela požadavky praxe a s účinností od 1.1.2013 musí pracovní poměr budoucího vykonavatele k soudnímu exekutorovi trvat minimálně šest měsíců.

V minulosti se však objevily i takové případy, kdy někteří exekutoři vysílali „do terénu“ zaměstnance nesplňující všechny kvalifikační předpoklady vykonavatele. Využívali tak neznalosti povinného, který běžně neví o odlišnostech mezi postavením a oprávněními vykonavatele exekutora a tzv. dalšího zaměstnance exekutora. Povinný tak byl uváděn v omyl tvrzením, že nesplní-li na místě vymáhanou povinnost, zaměstnanec exekutora provede soupis movitých věcí. Rovněž některé inkasní společnosti a vymáhací agentury zabývající se správou a vymáháním pohledávek se v minulosti vydávaly za „exekutory“ či „exekuční kanceláře“, čímž často vytvářely nejen v dlužnících, ale i ve věřitelích mylný dojem, že jsou oprávněny provádět exekuční činnost.

Bohužel až od 1.1.2013 je výslovně stanoveno, že kdo neprovádí na základě zákona nucený výkon exekučních titulů, není oprávněn označovat svoji činnost jako „výkon rozhodnutí“, „exekuci“ nebo „exekuční činnost“, tvary slov od nich odvozené ani označení způsobilé přivodit nebezpečí záměny s uvedenými označeními (§ 4 odst. 2 EŘ). Tomu, kdo tuto povinnost poruší, může být udělena pokuta až do výše 200.000,- Kč (§ 124a a § 124b EŘ).

5.1.1 Než vykonavatel provede soupis movitých věcí

Poté, co soudní exekutor vydá exekuční příkaz prodejem movitých věcí, následuje fáze soupisu movitých věcí, který zpravidla provádí vykonavatelé exekutora. Vykonavatel je tak exekutorem vyslán do terénu, aby se osobně dostavil na místo, kde lze důvodně předpokládat, že se zde nachází majetek povinného. Vykonavatel tedy zpravidla působí na místě samém bez osobní přítomnosti exekutora. To však neznamena, že by exekutor za jednání svých zaměstnanců v rámci exekuce nenesl odpovědnost a že by nemohl být za jejich chyby potrestán.⁵⁶

---

⁵⁶ Judikatura však nebyla v této otázce jednotná, když Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí č. j. 14 Kse 6/2011-299 ze dne 31. 1. 2012 uvedl, že „nelze-li z formulace žalovaného skutku dovodit porušení povinností samotného soudního exekutora, nelze založit ani jeho kárnou odpovědnost“. Kárný senát tak v daném případě odpovědnost exekutora pojal jako subjektivní, tedy výlučně na základě zavinění. Jiný kárný senát Nejvyššího správního soudu ale v rozhodnutí č. j. 13 Kse 1/2011-109 ze dne 22.3.2012 vyslovil názor, že „exekutor odpovídá za fungování celého jeho úřadu a jeho odpovědnost je tedy objektivní. Celá koncepce činnosti soudních exekutorů je totiž založena na tom, že se jedná

Podle příslušných právních předpisů musí být vykonavatel vybaven (i) dokladem potvrzujícím jeho totožnost a funkci; (ii) aktovkou; (iii) mapou; (iv) psacími potřebami; (v) případně jízdenkami MHD, pokud při provedení výkonu nepoužije služební vozidlo (§ 103 odst. 4 KŘSoud).

V praxi je však prodej movitých věcí velmi nákladný, neboť zpravidla každý vykonavatel nezbytně nutně ke své činnosti potřebuje osobní vozidlo, GPS navigaci, počítač, mobilní telefon, fotoaparát, videokameru a jiná nezbytná zařízení. Nákladem exekuce prodejem movitých věcí mohou být rovněž hotové výdaje na zámečnickou a stěhovací službu, případně i ubytování vykonavatele. Vzhledem k tomu někteří exekutoři prodej movitých věcí nerealizují vůbec, anebo movité věci pouze sepiší a ponechají na místě, přičemž exekuce vedou pouze méně nákladnou cestou tzv. „od stolu“.

V každém exekutorském úřadu je zaveden jiný systém práce, a proto někde vykonavatelé pracují s celým exekučním spisem, zatímco jinde je jim připravena určitá výseč exekučního spisu (tzv. složka vykonavatele), ve které jsou obsaženy pouze písemnosti týkající se prodeje movitých věcí. V každém případě se však vykonavatelé předávají písemnosti, které mají být při výkonu rozhodnutí doručeny, a to v takovém počtu vyhotovení, aby mohla být doručena všem účastníkům, případně i manželovi povinného (§ 105 odst. 1 a 3 KŘSoud).

Soudní exekutor dále vydá vykonavatelé kvitanční sešit stvrzenek o platbách proto, aby mohl přijímat a stvrzovat platby v hotovosti. V kvitančním sešitu zůstane malý díl prvního listu stvrzenky, druhý díl se vždy odevzdá povinnému a celý druhý list kvitančního sešitu (průpis obou částí prvního listu) je součástí příslušného exekučního spisu (§ 113 odst. 2 KŘSoud).

5.2 Předmět exekuce prodejem movitých věcí

5.2.1 Obecně o movitých věcech

Z pohledu hmotného práva je úprava věcí v právním smyslu obsažena v zákoně č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ObčZ“). Tento základní kodex soukromého práva dělí věci na movité a nemovité (§ 119 odst.

---

o „monokraticky“ koncipované orgány veřejné moci, kde je odpovědností exekutora, koho zaměstnává, jakým způsobem si tyto pracovníky vybírá, jak je školí a organizuje jejich práci.“

1 ObčZ). Nemovité věci jsou definovány jako pozemky a stavby spojené se zemí pevným základem (§ 119 odst. 2 ObčZ), přičemž pomocí logického argumentu *a contrario* všechny ostatní věci jsou věcmi movitými. Občanský zákoník však již nepodává legální definici věci v právním smyslu.⁵⁷

Právní věda spolu s konstantní judikaturou vymezují věci v právním smyslu jako ovladatelné hmotné předměty a ovladatelné přírodní síly (energie vodní, parní, sluneční, elektrická, jaderná), pokud obojí slouží potřebám lidí. Obecnými znaky věcí v právním smyslu jsou tedy jejich objektivní ovladatelnost a použitelnost pro potřeby lidí.⁵⁸

5.2.2 Movité věci v exekčním právu

„Kromě ovladatelných hmotných předmětů však zákon podrobuje režimu exekuce prodejem movitých věcí také pohledávky povinného, které jsou vázány na určitý materiální podklad, pomocí něhož lze s takovými pohledávkami nakládat.“ Jsou jimi vklady na vkladních knížkách či vklady na vkladních listech a jiné podobné formy vkladů.⁵⁹

Předmětem exekuce prodejem movitých věcí mohou dále být cenné papíry⁶⁰, na které se dle § 1 odst. 2 zákona č. 591/1992 Sb., o cenných papírech⁶¹, ve znění pozdějších předpisů, vztahují (až na zákonné výjimky) ustanovení o věcech movitých. Dozví-li se tedy exekutor z listin nalezených u povinného nebo z jeho sdělení nebo ze zprávy Centrálního depozitáře cenných papírů nebo orgánu vedoucího jinou evidenci, že pro povinného jsou evidovány zaknihované nebo imobilizované cenné papíry, tyto

⁵⁷ Nový občanský zákoník, tedy zákon č. 89/2012 Sb., který nabude účinnosti dne 1.1.2014, obsahuje legální definici věci, přičemž věci v právním smyslu rozumí vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí (§ 489 NOZ). Věci jsou tímto předpisem děleny mimo jiné na hmotné a nehmotné (§ 496 NOZ) a nemovitě a movitě (§ 498 NOZ). Nemovitě věci budou nově (i) pozemky a podzemní stavby se samostatným účelovým určením; (ii) věcná práva k nim; (iii) práva, která za nemovitě věci prohlásí zákon; a (iv) věci, které nejsou součástí pozemku a nelze je přenést z místa na místo bez porušení jejich podstaty (§ 498 odst. 1 NOZ). *A contrario* budou veškeré další věci movité, ať je jejich podstata hmotná nebo nehmotná (§ 498 odst. 2 NOZ).

⁵⁸ ŠVESTKA, J. in ŠVESTKA, J., SPÁČIL, J., ŠKÁROVÁ, M., HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník I. § 1 až 459. Komentář*. 2. Vydání. Praha : C.H. Beck, 2009. str. 637.

⁵⁹ PUTNA, M., in DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2009. str. 2434.

⁶⁰ „*Cenný papír není věcí v právním smyslu, neboť jde o majetkovou hodnotu, jejímž charakteristickým znakem je spojení osudu práva s listinou, která může být nahrazena zápisem do zákonem stanovené evidence.*“ (PUTNA, M., in DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2009. str. 2434.).

⁶¹ V ustanovení § 1 odst. 1 zákona o cenných papírech je podán demonstrativní výčet cenných papírů tak, že se jedná zejména o akcie, zatímni listy, poukázky za akcie, podílové listy, dluhopisy, investiční kupony, kupony, opční listy, směnky, šeky, cestovní šeky, náložné listy, skladní listy a zemědělské skladní listy.

sepíše do protokolu o soupisu a vyrozumí Centrální depozitář cenných papírů nebo orgán vedoucí jinou evidenci, kdy a jaký druh cenných papírů byl sepsán, a že povinný s nimi nesmí ode dne soupisu nakládat (§ 111 odst. 2 KŘSoud).

Vzhledem ke všemu shora uvedenému lze uzavřít, že exekutor je kromě movitých věcí v právním smyslu oprávněn rovněž sepsat (i) vkladní knížky, vkladní listy a jiné formy vkladů, akcie, směnky, šeky nebo jiné cenné papíry a jiné listiny, jejichž předložení je třeba k uplatnění práva; a (ii) odebrat je povinnému (§ 111 odst. 1 KŘSoud).⁶²

5.2.3 Průmyslová práva povinného

Exekuční řád dále rozšířil aplikační rozsah ustanovení o prodeji movitých věcí i na patenty, průmyslové vzory a ochranné známky, které byly povinnému uděleny a jsou pro něj zapsány v patentovém rejstříku, v rejstříku průmyslových vzorů nebo v rejstříku ochranných známek vedeném Úřadem průmyslového vlastnictví a licence (souhlasy) k využívání vynálezu chráněného patentem, licence k využívání průmyslového vzoru chráněného osvědčením a licence k užívání ochranné známky (dále jen „průmyslová práva“).

Výše uvedená průmyslová práva exekutor sepíše, jakmile se o nich dozví. Následně exekutor vyrozumí Úřad průmyslového vlastnictví o tom, (i) která průmyslová práva byla sepsána; (ii) kdy došlo k jejich sepsání; a (iii) že povinný s nimi nesmí počínaje tímto dnem nakládat (§ 64 odst. 2 EŘ). Všechna průmyslová práva povinného vykonává po dobu exekuce exekutor, který je v dražbě zpeněží (§ 64 odst. 3 EŘ). Exekutor je rovněž povinen vyrozumět Úřad průmyslového vlastnictví o (i) nabyvateli průmyslových práv; nebo (ii) zastavení exekuce (§ 64 odst. 6 EŘ).

Výše uvedená ustanovení umožňují exekucí prodejem movitých věcí postihnout určitou výseč práv z duševního vlastnictví, a to průmyslová práva. Zákon však z povahy věci vylučuje exekuční postih práv spojených výhradně s osobou povinného, zejména právo na původcovství (§ 64 odst. 7 EŘ). Autor této práce zastává názor, že exekuční postih průmyslových práv bude v praktickém uplatnění spíše výjimečnou záležitostí.

---

⁶² PUTNA, M., in DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376*. Komentář. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2009. str. 2434.

5.3 Co nemůže být pojato do soupisu movitých věcí

Zákonodárce vymezil okruh věcí, které mohou být předmětem exekuce prodejem movitých věcí, metodou substrakce, když stanovil, že exekucí nemohou být postiženy věci, (i) jejichž prodej je podle zvláštních předpisů zakázán⁶³, nebo (ii) které podle zvláštních právních předpisů výkonu rozhodnutí či exekuci nepodléhají⁶⁴ (§ 321 OSŘ). *A contrario* všechny ostatní věci mohou být v rámci exekuce sepsány, zajištěny a zpeněženy.

Zákonodárce obecně definoval tři kategorie věcí, které nepodléhají výkonu rozhodnutí či exekuci. Exekuce se tak nemůže týkat věcí, které povinný nezbytně potřebuje (i) k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny; nebo (ii) k plnění svých pracovních úkolů; (iii) jakož i jiných věcí, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly (§ 322 odst. 1 OSŘ). Jak výstižně upozorňuje A. Tripes, tak *„uvedený demonstrativní výčet věcí se vztahuje vlastně jen k fyzickým osobám. V době, kdy se občanský soudní řád tvořil, se výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí vůči právníckým osobám (tehdy „organizacím“) fakticky neuplatňoval, i když byl teoreticky možný.“*⁶⁵ Výše uvedené obecné pravidlo je dále rozvinuto v ustanovení § 322 OSŘ demonstrativním výčtem věcí, které jsou z výkonu rozhodnutí takto vyloučeny:

- (i) běžné oděvní součásti, obvyklé vybavení domácnosti;
- (ii) snubní prsten a jiné předměty obdobné povahy;
- (iii) zdravotnické potřeby a jiné věci, které povinný potřebuje vzhledem ke své nemoci nebo tělesné vadě;
- (iv) hotové peníze do částky odpovídající dvojnásobku životního minima jednotlivce podle zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů;
- (v) zvířata, u nichž hospodářský efekt není hlavním účelem chovu a která slouží člověku jako jeho společník;

⁶³ Jak uvádí odborná literatura, tak *„zvláštním právním předpisem zakazujícím prodej movitých věcí je například zákon č. 100/2004 Sb., o obchodování s ohroženými druhy, ve znění pozdějších předpisů nebo nařízení Rady č. 338/97 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi“*. (PUTNA, M., in DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2009. str. 2434.)

⁶⁴ *„Z exekuce prodejem movitých věcí jsou vyloučeny movité věci tvořící příslušenství nemovitosti a dále například originály nebo rozmnoženiny děl chráněných autorským právem povinného, finanční kolaterál či peněžní prostředky uložené na zvláštním účtu u České národní banky nebo v centrálním depozitáři.“* (PUTNA, M., in DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2009. str. 2436-2437.)

⁶⁵ TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha : C.H. Beck, 2006. str. 390.

- (vi) věci, které povinný nezbytně nutně potřebuje k výkonu své podnikatelské činnosti, je-li povinný podnikatelem (§ 322 odst. 3 OSŘ); a
- (vii) technické prostředky, na nichž se podle zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, vede evidence investičních nástrojů nebo se uchovávají dokumenty týkající se údajů v této evidenci, a dále technické prostředky sloužící k poskytování údajů o vlastnících investičních nástrojů (§ 322 odst. 4 OSŘ).

Ad (i)

Pojmy „běžné oděvní součásti“ a „obvyklé vybavení domácnosti“ jsou bohužel natolik vágní, že nelze s úspěchem přesně vymezit jasnou hranici, co je možno pod těmito výrazy rozumět. Vždy bude záležet na okolnostech každého jednotlivého případu a na rozhodnutí exekutora, které věci pojme do soupisu a které nikoliv. Za běžné oděvní součásti lze jistě považovat takové druhy oblečení, které povinný nezbytně potřebuje ke každodennímu nošení, tj. do školy, do zaměstnání apod. Dané ustanovení však jistě nedopadá na značkové či luxusní oblečení, obzvláště tehdy, má-li povinný takových věcí větší množství. Obvyklé vybavení domácnosti zpravidla tvoří židle, stoly, kuchyňská linka, koberce, postele, nábytkové součásti apod. Daný výčet je pak odvozen od společensky uznávaného sociálního standardu, který nezbytně nutně postačuje k uspokojování základních lidských potřeb. Lze však vyslovit názor, že pod obvyklé vybavení domácnosti nelze podřadit elektronické spotřebiče, jako např. televize, satelit, optické přehrávače, počítače, notebooky, mobilní telefony, hrací digitální zařízení apod. Otevřenou otázkou pak zůstává exekuční postih lednice či pračky, přičemž při soupisu těchto věcí bude vždy nutno zohlednit konkrétní sociální a rodinné prostředí povinného, zejména, jsou-li v domácnosti povinného nezletilé děti či jiné osoby, o které je trvalé pečováno, nebo je-li možno pro účely exekuce postihnout dostatek jiného movitého majetku. Základním pravidlem tedy vždy bude pečlivé posouzení nezbytnosti sepsu konkrétních movitých věcí.⁶⁶

---

⁶⁶ K otázce rozsahu „obvyklého vybavení domácnosti“ se vyjádřil i Nejvyšší soud ČR ve svém rozhodnutí sp. zn. 20 Cdo 180/2003 ze dne 26.02.2004, ve kterém konstatoval, že „výkonem rozhodnutí nelze postihnout jen takový majetek, který slouží k uspokojování těch životních potřeb, které lze hodnotit jako základní. Skutečnost, že určité věci – se zřetelem k aktuálním sociálním standardům – tvoří typické vybavení domácnosti (např. barevný televizor, přehrávací aparatura, sedací souprava apod.) ještě neznamená, že ve smyslu ustanovení § 322 odst. 1 a odst. 2 písm. a) OSŘ jde o věci nezbytně potřebné. Při úvaze, zda daná věc je z výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí podle § 322 OSŘ vyloučena, jsou významná i konkrétní zjištění, o tom, jaké potřeby jsou jejím prostřednictvím v osobních poměrech

Ad (ii)

Zákonodárce výslovně z exekuce vyloučil snubní prsten, jehož exekuční postih by z lidského pohledu byl pro povinného spíše trestem, než nuceným výkonem nesplněné povinnosti. Za předměty obdobné povahy lze jistě považovat zásnubní prsten a za určitých okolností i drobné (objektivně nehodnotné) šperky, které pro povinného subjektivně znamenají dlouholetou rodinnou cennost – např. hodinky s věnováním k životnímu výročí.⁶⁷

Ad (iii)

Zcela v rozporu se základními prvky lidského soužití, vzájemné úcty a slušnosti by jistě bylo, aby zdravotnické potřeby sloužící nemocnému člověku byly exekučně postižitelné. Jedná se tak o typický příklad věcí, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly.

Ad (iv)

Dané ustanovení v současnosti znamená, že při soupisu mohou být exekučně postiženy hotové peníze vyjma částky do výše 6.820,- Kč, která musí být povinnému v každém případě ponechána. Takto stanovená nezabavitelná výše hotových peněz byla do občanského soudního řádu vložena zákonem č. 218/2009 Sb., který nabyl účinnosti dne 20.07.2009. Do této doby byly z exekuce prodejem movitých věcí vyloučeny hotové peníze pouze do částky 1000,- Kč.⁶⁸ Smyslem dané úpravy je, aby povinný i po soupisu movitých věcí disponoval finančními prostředky v takové výši, aby nebyla bezprostředně ohrožena existence povinného či jeho rodiny. *A contrario*, nalezne-li vykonavatel peníze v částce vyšší než shora uvedené, vykonavatel tyto peníze povinnému odebere, uvede to v protokolu o soupisu, vystaví povinnému potvrzení a s částkou naloží jako s výtěžkem z prodeje (§ 333 odst. 1 OSŘ).

Ad (v)

Z exekuce jsou nově od 1.1.2013 vyloučeni tzv. domácí mazlíčci. Zákon č. 396/2012 Sb. tak zohlednil budoucí právní úpravu nového občanského zákoníku, dle

---

povinného a jeho rodiny uspokojovány, jakou roli v jeho osobním a rodinném životě hrají, a zda a s jakým (nižším) nákladem jsou uspokojovatelné jinak.“

⁶⁷ TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha : C.H. Beck, 2006. str. 392.

⁶⁸ Nezabavitelná částka 1.000,- Kč je dodnes uvedena v ustanovení v § 59c odst. 1 JŘSoud. Na tomto místě tak lze bohužel vypořádat rozpor mezi právní úpravou OSŘ a příslušné vyhlášky Ministerstva spravedlnosti.

kterého živé zvíře není věcí, a ustanovení o věcech se na živé zvíře použijí obdobně jen v rozsahu, ve kterém to neodporuje jeho povaze (§ 494 věta druhá NOZ). Zvířata jsou dle současné platné a účinné právní úpravy věcmi v právním smyslu a jako taková mohla být do 31.12.2012 rovněž pojata do soupisu movitých věcí.

Soupis domácích mazlíčků měl v praxi pro povinné a jejich rodiny především povahu psychického nátlaku k tomu, aby splněním exekučně vymáhané povinnosti předešli odvozu mazlíčka z domácnosti. Rovněž bylo nutno zohlednit i skutečnost, že ve většině případů nebyla objektivní (reálná) hodnota daného zvířete tak vysoká, aby jeho zpeněžení pokrylo vymáhanou povinnost včetně veškerých hotových výdajů spojených s přepravou, krmením a nezbytnou péčí o zvíře. Vzhledem k tomu lze vyslovit názor, že exekuční postih domácího zvířete byl do 31.12.2012 jednáním *lege artis*, avšak v rozporu s dobrými mravy.

Ad (vi)

Citované ustanovení dopadá do majetkové sféry podnikatelů, kterým tak nesmí být exekučně postiženy ty movité věci, které povinný nezbytně potřebuje ke svému podnikání. Vzhledem k neurčitosti těchto pojmů však posouzení nezbytnosti konkrétních věcí bude výlučně záležet na rozhodnutí exekutora. Interpretačním vodítkem pak může být rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 698/2000 ze dne 19.9.2000, ve kterém vyslovil názor, že *„povinný ke svému podnikání nezbytně potřebuje jen takové věci, popřípadě spoluvlastnický podíl k nim, které mu umožní alespoň v minimálním rozsahu provozovat podnikání v souladu s předmětem jeho podnikatelské činnosti“*.

Ad (vii)

„Zastupitelné listinné cenné papíry mohou být nahrazeny zápisem do centrální evidence cenných papírů, podílové listy otevřeného podílového fondu pak mohou být nahrazeny zápisem do samostatné evidence, nebo do evidence České národní banky. Osoba, které vede evidenci investičních nástrojů, je povinna uchovávat tuto evidenci a všechny dokumenty týkající se údajů zapsaných v této evidenci po dobu 12 let od konce kalendářního roku, ve kterém byl údaj zapsán. Vzhledem k tomu zákonodárce

*výslovně vyloučil, aby výše uvedené specifické technické prostředky byly předmětem exekuce prodejem movitých věcí“.*⁶⁹

Vzhledem ke všemu shora uvedenému lze uzavřít, že do soupisu nelze pojmout věci (i) z exekuce *ex lege* vyloučené (§ 321, 322, 328a odst. 3 OSŘ); (ii) o nichž to oprávněný výslovně prohlásí (projev vůle oprávněného); nebo (iii) o nichž je nepochybné, že byly na místo soupisu přineseny osobami, které jsou tam jen na návštěvě (objektivní okolnosti).

5.4 Kdy lze provést soupis movitých věcí

Soupis movitých věcí může být po vydání exekučního příkazu prodejem movitých věcí proveden prakticky kdykoli. Zákonodárce totiž nestanovil žádná časová omezení pro provedení soupisu movitých věcí. Lze si ovšem představit určité okamžiky a situace, ve kterých je provádění soupisu movitých věcí přinejmenším v rozporu s dobrými mravy. Lze tak například pochybovat o vhodnosti exekučního sepisu movitých věcí o vánočních svátcích, zejména během Štědrého dne. Tento postup je zcela *lege artis*, avšak na hranici lidské slušnosti.

V zásadě tak lze pouze odkázat na obecné pravidlo, že veškeré úkony, včetně soupisu movitých věcí, musí být v exekučním řízení vykonány co nejúčelněji, nejehospodárněji a nejrychleji (§ 103 odst. 2 KŘSoud). Vzhledem k tomu bývá běžnou praxí, že exekutor týdně či měsíčně přiděluje vykonavateli určitý počet exekučních spisů, ve kterých je vydán exekuční příkaz prodejem movitých věcí. Vykonavatel si následně tyto spisy rozvrhne tak, aby každý pracovní den mohl v určité územní oblasti (myšleno město a jeho okolí, případně okres) realizovat co nejvíce soupisů. Za účelem hospodárnosti exekuce a efektivnosti své práce pak vykonavatelé působí v určité územní oblasti zpravidla po celý den.

5.5 Kde lze provést soupis movitých věcí

Soudní exekutor v rámci exekuční činnosti eviduje a aktivně vyhledává adresy účastníků řízení, neboť obdobně jako v každém jiném soudním řízení, musí být zajištěna komunikace s účastníky řízení. Adresy účastníků řízení jsou soudnímu exekutorovi nejprve sděleny oprávněným, a to v exekučním návrhu. Poté, co je exekutor

---

⁶⁹ PUTNA, M., in DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2009. str. 2437.

pověřen k vedení exekuce, může pro potřeby exekuce získávat (i) referenční údaje ze základního registru obyvatel; (ii) údaje z agendového informačního systému evidence obyvatel; (iii) údaje z agendového informačního systému cizinců; a (iv) údaje z registru rodných čísel o fyzických osobách, kterým bylo přiděleno rodné číslo, avšak nejsou vedeny v informačních systémech pod body (ii) a (iii) [§ 33a odst. 1 EŘ].

Pro dosažení efektivního výkonu práva zákonodárce poměrně široce vymezil oprávnění osob, které mohou provést soupis movitých věcí. Každá taková osoba je totiž oprávněna učinit (i) osobní prohlídku povinného; (ii) prohlídku bytu (sídla, místa podnikání) a jiných místností povinného, jakož i (iii) prohlídku skříní nebo jiných schránek v nich umístěných, kde má povinný svůj majetek. Za tímto účelem je oprávněna zjednat si do bytu nebo do jiné místnosti povinného přístup, popřípadě uzavřené skříně nebo jiné schránky otevřít (§ 325a OSŘ).

Soupis tak může být proveden v bytě nebo sídle povinného, v místě jeho podnikání nebo v jiné jeho místnosti, jakož i všude jinde, kde má povinný umístěny své věci (§ 326 odst. 1 OSŘ). „*Věcmi povinného se pro tyto účely rozumí i věci, které povinný má ve společném jmění manželů se svým manželem nebo zaniklém společném jmění manželů se svým manželem (rozvedeným nebo zemřelým), které doposud nebylo vypořádáno.*“⁷⁰

Základním vodítkem pro stanovení konkrétního místa soupisu pak bude především (i) vnější označení bytu, domu či jiných prostor; (ii) informace získané od osob bydlících v bytě, v jeho sousedství nebo od vlastníka objektu; (iii) údaje z evidence o trvalém pobytu; (iv) informace získané od subjektů poskytujících součinnost; a (v) informace poskytnuté oprávněným. „*Vstoupí-li takto vykonavatel do bytu nebo jiné místnosti, nebo zjedná-li si do něj přístup, mohou být podkladem pro určení, zda jde o byt povinného, též listiny, fotografie a doklady povinného se zde nacházející, neboť i tyto vypovídají o tom, zda povinný byt užívá. Pokud pomocí výše uvedených skutečností nelze dospět k závěru, že se jedná o byt či jinou místnost povinného, nelze zde soupis movitých věcí provést.*“⁷¹

---

⁷⁰ POLEDNE, P., in DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2009. str. 2450.

⁷¹ Tamtéž.

5.5.1 Byt povinného, jiná místnost povinného, jiné místo

Bytem se obecně rozumí místnost nebo soubor místností, které jsou podle pravomocného rozhodnutí stavebního úřadu určeny k trvalému bydlení [§ 2 písm. b) zákona č. 72/1994 Sb., o vlastnictví bytů, ve znění pozdějších předpisů]. O byt povinného však při soupisu movitých věcí jde (pouze) tehdy, jestliže (i) povinnému svědčí užívací právo na základě vlastnického práva, práva odpovídajícího věcnému břemeni, práva nájmu bytu (společného nájmu bytu se svým manželem nebo jinými osobami), nebo práva podnájmu bytu; a (ii) povinný byt skutečně užívá (zdržuje se v něm s úmyslem zdržovat se zde trvale); a (iii) má v něm umístěny své věci.⁷² Pro účely exekuce prodejem movitých věcí tak lze za byt povinného považovat i pokoj povinného v hotelu či ubytovně.⁷³

Naproti tomu pro účely soupisu movitých o byt povinného nejde tehdy, je-li sice vlastníkem (spoluvlastníkem) bytu, avšak ve skutečnosti jej neužívá (z titulu pronájmu třetím osobám), nebo osoby bydlící v bytě jen navštěvuje, nebo v bytě příležitostně přespává.⁷⁴

„Jinou místností povinného se při provedení soupisu movitých věcí rozumí podnájem části bytu, nájem nebo podnájem nebytových prostor nebo stavby (části stavby). Soupis „na jiném místě“ může být proveden tehdy, má-li povinný své věci umístěny na pozemku (části pozemku), jehož je vlastníkem (spoluvlastníkem) nebo který jinak užívá (např. skladiště, garáž, dílna, technická budova apod.). V těchto případech je rovněž nezbytné, aby povinný jinou místnost či jiné místo skutečně užíval, avšak nezáleží na tom, zda tak činí na základě právního důvodu či bez právního důvodu.“⁷⁵

5.6 První úkony vykonavatele na místě samém

Osoba provádějící soupis (dále jen „vykonavatel“) by měla nejprve provést ohledání a fotodokumentaci zvonků a poštovních schránek, zda se na nich vyskytují

⁷² POLEDNE, P., in DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2009. str. 2450.

⁷³ Pro určení místa soupisu movitých věcí tak není rozhodné, kde má povinný trvalý pobyt. Z přihlášení občana k trvalému pobytu totiž nevyplývají žádná práva k objektu ani k vlastníkovu nemovitosti (§ 10 odst. 2 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel, ve znění pozdějších předpisů). Mnoho povinných se tak mylně domnívá, že ryze „formálním“ přihlášením se k trvalému pobytu na ohlašovně, se úspěšně vyhnou exekuci.

⁷⁴ POLEDNE, P., in DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2009. str. 2450.

⁷⁵ Tamtéž, str. 2451.

identifikační údaje povinného. Dále je vhodné, aby vykonavatel dotazem u sousedů a osob bydlících v okolí zjistil, zda povinného znají, jestli se na místě zdržuje, případně aby uvedli jiné významné skutečnosti, které jsou jim známy (odstěhování povinného, nástup do výkonu trestu apod.). Dotázané osoby nejsou povinny na dotaz vykonavatele odpovědět a poskytnutí informací závisí zcela na jejich vůli. Všechny rozhodné skutečnosti musí vykonavatel vždy zaznamenat do protokolu, který musí být sepsán při každém úkonu (§ 2 odst. 1 ProvVyhl).

Poté vykonavatel za použití výše uvedených postupů ustanoví konkrétní místo, kde může být důvodně a oprávněně proveden soupis movitých věcí. Vykonavatel se následně pokusí o vstup do takto ustanoveného objektu. Pokud mu vstup není umožněn proto, že se zde povinný momentálně nenachází či kvůli odporu povinného, je oprávněn zjednat si do bytu či jiné nemovitosti povinného přístup (§ 325b odst. 2 in fine OSŘ), a to vždy a pouze prostřednictvím osob, které jsou oprávněny provozovat zámečnické práce. Současně je vhodné, aby vykonavatel telefonicky vyrozuměl o probíhající exekuci Policii ČR a majitele objektu, v němž má povinný svůj byt (sídlo, místo podnikání) nebo jiné své místnosti.

V místě soupisu movitých věcí je vykonavatel povinen prokázat se průkazem vykonavatele, dále musí přítomné osoby seznámit s nastalou situací a poučit je o jejich právech a povinnostech. V případě, že je soupisu přítomen povinný (případně jeho manžel), vykonavatel mu (jim) doručí exekuční příkaz prodejem movitých věcí, případně i jiné písemnosti.

Po provedení výše uvedených úkonů vykonavatel nejprve vyzve povinného, aby k jeho rukám dobrovolně splnil exekučně vymáhanou povinnost včetně veškerého jejího příslušenství. V případě, že povinný na výzvu uhradí určitý obnos peněžních prostředků, vystaví mu vykonavatel list z kvitančního sešitu a poznamená tuto skutečnost do protokolu (§ 49 JŘSoud).

5.7 Přistoupení k soupisu movitých věcí

Jestliže však vymáhaná povinnost není na výzvu vykonavatele splněna nebo je splněna pouze zčásti, přistoupí vykonavatel k soupisu movitých věcí. Vlastním soupisem pak lze rozumět činnost k tomu oprávněné osoby, která do listiny pojme (sepíše) věci povinného, které by mohly být prodány nebo jinak zpeněženy. V soupisu musí být věci přehledně a jednotlivě uvedeny pod pořadovými čísly a rovněž se stručně,

ale přesně popíše tak, aby byly dostatečně individualizovány a nemohlo dojít k jejich záměně.⁷⁶ Vzhledem k tomu je nutné podrobně popsat druh věci, její značku, typ, barvu, rozměr, výrobní číslo, případně jiné specifické znaky konkrétní věci. Rovněž je vhodné a v určitých případech nezbytné, aby současně se soupisem byly pořízeny fotografie či videozáznam. Takto vyhotovený soupis včetně pořízené fotodokumentace pak tvoří nedílnou přílohu protokolu, který vykonavatel o soupisu pořídil.

K provádění prohlídky a soupisu věci může vykonavatel přibrat nezúčastněnou osobu, kterou současně zaváže slibem, že zachová mlčenlivost o tom, s čím se seznámil při úkonu, pokud nebude této povinnosti zproštěn (§ 54 JŘSoud). V protokole o soupisu vykonavatel uvede její identifikační údaje a nezúčastněná osoba následně předmětný protokol podepíše. Smyslem přibrání nezúčastněné osoby je především zajištění důkazního prostředku ve formě svědka, který bude schopen podat věrohodný a objektivní popis postupu vykonavatele.

V praxi se totiž objevují časté případy, kdy si povinní stěžují na chování a přístup vykonavatele, nebo po soupisu tvrdí, že jim některé věci byly znehodnoceny či odcizeny. Na tyto četné praktické problémy reaguje novela občanského soudního řádu provedená zákonem č. 396/2012 Sb., která s účinností od 1.1.2013 zavedla povinnost vykonavatele pořídít záznam o průběhu prohlídky bytu nebo jiné místnosti, požádá-li o to osoba, která je oprávněna být přítomna při soupisu (§ 325b odst. 3 OSŘ). V minulosti však již některé exekutorské úřady začaly z praktických důvodů pořizovat videozáznamy z prohlídek bytů nebo jiných místností tak, aby měly důkazní prostředky na podporu svých tvrzení pro případ nedůvodných stížností, případně trestních oznámení ze strany povinného. Vzhledem k výše uvedené novele musely exekutorské úřady nakoupit videokamery, paměťová zařízení a diktafony, což pro ně představovalo náklad v průměrné výši 22.000,- Kč.⁷⁷

5.7.1 Rozsah soupisu movitých věcí na místě samém

Soupis musí být proveden v takovém rozsahu, aby výtěžek z prodeje sepsaných věcí zřejmě postačil k uspokojení vymáhané pohledávky oprávněného a nákladů exekuce. Vykonavatel tak při soupisu movitých věcí musí znát celkový rozsah vymáhané povinnosti, na jejímž základě pojme do soupisu věci v hodnotě alespoň

---

⁷⁶ Tamtéž, str. 2449.

⁷⁷ BAČOVÁ, P. *Kolik nás stála novela?* [online]. 2013 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z [www: <http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1036-kolik-nas-stala-novela-28-1-2013?w=>](http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1036-kolik-nas-stala-novela-28-1-2013?w=>).

trojnásobku vynucované povinnosti. Je tomu tak proto, že nejnižší podání, které lze při dražbě movitých věcí učinit, je ve výši jedné třetiny ceny obvyklé dané věci.

Do soupisu nemusí být pojaty všechny věci, které vykonavatel při prohlídce nalezne. Sepsány by měly být především hotové peníze, cennosti a jiné věci, které lze snadno prodat a které může povinný nejspíše postrádat (§ 326 odst. 1 OSŘ ve spojení s § 50 odst. 2 JŘSoud). Sepsány dále mohou být věci patřící povinnému, které má u sebe jiná osoba. „*K soupisu takové věci však lze přistoupit (pouze) za podmínky, že je jejich detentor dobrovolně vydá. Odepře-li je vydat, nemohou být sepsány, i když jinak je vlastnictví povinného nepochybné a třetí osoba má takovou věc u sebe bez právního důvodu. To však neznamená, že by taková věc byla exekučně zcela nepostižitelná. Nepodléhá však exekuci prodejem movitých věcí, nýbrž, má-li povinný podle hmotného práva nárok na její vydání, exekucí přikázáním pohledávky povinného.*“⁷⁸ Výše uvedená omezení ale neplatí pro osoby vyjmenované v ustanovení § 326 odst. 3 OSŘ.

Od účinnosti zákona č. 7/2009 Sb., tj. od 1.7.2009 musí (i) zástavní věřitel, který má u sebe zástavu; (ii) osoba, již byla věc k zastavení předána do úschovy nebo skladování; (iii) osoba oprávněná ze zadržovacího práva nebo zajišťovacího převodu práva; a (iv) jiné osoby, které své užívací právo od uvedených osob odvozují, věc sloužící k zajištění své pohledávky na výzvu vydat osobě provádějící soupis movitých věcí. „*Všechny výše uvedené osoby jsou povinny této výzvě vyhovět a věc odevzdat, přičemž v opačném případě může být vydání věci vynucováno ukládáním pořádkových pokut*“.⁷⁹ Soudní exekutor po odevzdání věci a jejím sepsání doručí osobám uvedeným pod body (i) a (iii) upozornění, že při rozvrhu podstaty se mohou domáhat uspokojení svých pohledávek, jestliže (i) je přihlásí nejpozději do zahájení dražby; (ii) v přihlášce uvedou výši pohledávky a jejího příslušenství; a (iii) je prokáží příslušnými listinami [§ 326 odst. 3 OSŘ ve spojení s § 328b odst. 4 písm. g) OSŘ]. V opačném případě nebude k jejich pohledávkám při rozvrhu podstaty přihlíženo.

Provedení soupisu movitých věcí napříště nevyklučuje, aby byl takový soupis v budoucnu doplněn o další věci. Tento postup se uplatní především tehdy, jestliže výtěžek prodeje sepsaných věcí nestačí k uspokojení pohledávky oprávněného anebo

---

⁷⁸ POLEDNE, P., in DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2009. str. 2454.

⁷⁹ Tamtéž, str. 2454-2455.

jestliže je nařízen další výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí povinného (§ 326 odst. 8 OSŘ).

5.7.2 Označení věcí

Veškeré věci, které vykonavatel pojme do soupisu, musí být označeny štítkem či nálepkou. V praxi se tak činí zpravidla žlutými samolepicími štítky, které je třeba na danou věc umístit tak, aby tím věc nebyla poškozena a aby bylo možno věc nadále užívat k účelu, jemuž slouží. Zároveň tyto štítky musí být na věci připevněny tak, aby nemohly být odstraněny bez jejich poškození nebo znehodnocení (§ 52 odst. 1 JŘSoud).

Na štítcích je zpravidla předtištěno jméno a příjmení soudního exekutora s uvedením sídla jeho exekutorského úřadu, přičemž vykonavatel do něj doplní spisovou značku dané exekuční věci, den soupisu a pořadové číslo, pod nímž byla věc pojata do soupisu (§ 52 odst. 2 JŘSoud).

Výše uvedené označení může být z věci odstraněno pouze v případě, že (i) věc byla prodána; (ii) věc byla vyloučena z exekuce nebo vyloučena ze soupisu; nebo (iii) dražba byla skončena podle § 330 odst. 1 OSŘ.

Pokud by povinný v rozporu s výše uvedenými pravidly označení z věci svévolně odstranil, pak takové jednání může naplňovat znaky skutkové podstaty trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání (§ 337 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů). Takové jednání povinného pak může působit praktické problémy za situace, kdy je proti povinnému vedeno u více exekutorů více exekucí. Souběh exekucí prodejem movitých věcí je sice postaven na zásadě, že se provede ta exekuce, v níž byly věci nejdříve sepsány, přičemž řízení v ostatních exekucích se ohledně předmětných věcí dnem právní moci jejich nařízení přerušují (§ 11 odst. 1 zákona č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů). V praxi se však může stát, že věci pojaté do soupisu jedním exekutorem, jejichž označení štítkem bude povinným svévolně odstraněno, budou následně duplicitně sepsány a případně zajištěny jiným exekutorem.

5.7.3 Jiný soupis

Novela provedená zákonem č. 396/2012 Sb. s účinností od 1.1.2013 rozšířila možnosti exekučního postihu věcí, které jsou pro povinného vedeny v rejstříku nebo

jiné evidenci vedené v souladu se zákonem (např. evidence motorových vozidel, rejstříky vedené Úřadem průmyslového vlastnictví, centrální depozitář). Takovou věc je totiž možno pojmout do soupisu již na základě této informace, a to zápisem do protokolu. Není tedy nadále nutné, aby věc byla na místě označena štítkem a případně zajištěna. Smyslem této úpravy je „zakázat povinnému nakládat s věcí již v okamžiku, kdy má exekutor k dispozici dostatečné údaje o takové věci, aniž by fakticky věc musel ještě vidět či ji vzít do úschovy. Kromě toho by mohlo dojít ke snížení nákladů exekuce, které jsou spojeny s fyzickým soupisem věcí v bytě povinného“.⁸⁰

O provedení soupisu věci exekutor bezodkladně vyrozumí osobu či orgán, který vede příslušný rejstřík či jinou evidenci, přičemž v zájmu právní jistoty a ochrany práv třetích osob by o soupisu věci měl být v příslušném rejstříku (evidenci) proveden záznam, samozřejmě je-li to technicky možné (§ 327a odst. 2 OSŘ). Údaje o provedeném soupisu uchovává tato osoba nebo tento orgán po celou dobu trvání exekuce s tím, že po právní moci exekučního příkazu exekutor povinného vyzve, aby takto sepsané věci bezodkladně odevzdal (§ 327a odst. 3 OSŘ).

Jestliže se exekutor dozví, že povinný je oprávněn nakládat s vkladem na vkladní knížce, bude postupovat obdobně (§ 327b odst. 1 OSŘ). Oznámení o pojetí do soupisu zašle příslušnému peněžnímu ústavu do vlastních rukou a poučí ho, že povinný od okamžiku soupisu nesmí s touto vkladní knížkou nakládat (§ 327b odst. 2 OSŘ). Následně exekutor vyzve povinného k bezodkladnému předložení vkladní knížky s tím, že v opačném případě podá k soudu návrh na její umoření (§ 327b odst. 3 OSŘ).

5.8 Zajištění movitých věcí

Osoba provádějící soupis movitých věcí musí vždy *ad hoc* vyhodnotit, zda sepsané movité věci zajistí či nikoliv. Oprávnění soudního exekutora (a analogicky jeho zaměstnanců) zajistit sepsané movité věci bylo do exekučního řádu vloženo tzv. střední novelou – zákonem č. 286/2009 Sb., který nabyl účinnosti dne 1.11.2009.⁸¹

Za účelem provedení úspěšné exekuce tedy mohou být sepsané movité věci i bez návrhu oprávněného zajištěny, a to zejména kvůli obavě z jejich poškození či ztráty. Pod pojmem zajištění si lze představit omezení dispozičního oprávnění povinného

---

⁸⁰ Z důvodové zprávy vládního návrhu zákona č. 396/2012 Sb.

⁸¹ Do 31.10.2009 bylo povinností soudního exekutora, aby sepsané movité věci vždy zajistil. Střední novelou však došlo k sjednocení úpravy s výkonem rozhodnutí dle OSŘ a z povinnosti se stalo oprávnění.

nakládat se sepsanou movitou věcí, a to buď formou technické překážky (typicky „botička“ na kole osobního vozidla, zajištění věci zámekem, řetězem apod.), případně převzetím zajištěných věcí do své úschovy nebo úschovy u jiného vhodného schovatele (zejména u subjektů provozujících parkoviště pro vozidla či pronajímající nebytové prostory za účelem skladování movitých věcí).

V praxi jsou pak zajištěné movité věci zpravidla okamžitě po soupisu odvezeny do skladu exekutora. V této souvislosti je vhodné zmínit, že balící, stěhovací, nakládací a vykládací práce s tím spojené jsou zpravidla vykonávány externími společnostmi zabývajícími se stěhovací službou. Není totiž fyzicky ani technicky dost dobře možné, aby se vykonavatel naplno věnoval soupisu movitých věcí a zároveň „stěhoval“ tyto (často velmi objemné) věci povinného.

5.8.1 Zajištění listin, jejichž předložení je třeba k uplatnění práva

Exekutor v rámci exekuce prodejem movitých věcí může zajistit nejen věci v právním smyslu, ale rovněž listiny, jejichž předložení je třeba k uplatnění práva. Takovými listinami jsou určité druhy cenných papírů, vkladní knížky, vkladní listy apod. Zajištění cenných papírů se provede tak, že exekutor vyrozumí příslušnou osobu, která vede evidenci investičních nástrojů, a přikáže jí, aby do evidence zapsala poznámku o pozastavení výkonu práva vlastníka nakládat se sepsaným investičním nástrojem. Analogicky se postupuje také u vkladních knížek, vkladních listů, anebo jiných obdobných listin, neboť jejich zajištění se provede tak, že soudní exekutor vyrozumí o jejich soupisu osobu, která je vystavila.⁸²

5.9 Věci, které se rychle kazí

Do soupisu movitých věcí mohou být pojaty také věci, které vzhledem ke své povaze a svým vnitřním vlastnostem musí být zpeněženy bezprostředně po jejich soupisu, neboť do konání dražby by byly znehodnoceny. Typickým příkladem jsou potraviny a nápoje, které nejsou určeny k dlouhodobé spotřebě. V daném případě tak vykonavatel musí bezprostředně po soupisu najít zájemce o koupi těchto věcí, se kterým v kladném případě uzavře kupní smlouvu. Pokud se žádného zájemce nepodaří nalézt, vykonavatel nabídne tyto věci oprávněnému s tím, že pokud ani oprávněný neprojeví o koupi zájem, budou předmětné věci ze soupisu vyloučeny a vrátí se povinnému.

---

⁸² POLEDNE, P., in DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376*. Komentář. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2009. str. 2459.

Vzhledem k výše uvedenému mohou být rychle se kazící věci zpeněženy i před uplynutím třicetidenní lhůty uvedené ve výzvě ke splnění vymáhané povinnosti dle § 46 odst. 6 EŘ, což představuje výjimku z obecného omezení uvedeného v § 47 odst. 2 písm. a) EŘ, dle kterého exekuci nelze podle exekučního příkazu provést před uplynutím právě této lhůty.

5.10 Vyrozumění o soupisu movitých věcí

Zákonodárce upravil postup osob provádějících soupis movitých věcí i pro případ, že oprávněný, povinný nebo jeho manžel nejsou tomuto soupisu přítomni. V případě, že si vykonavatel zjednal přístup do bytu nebo jiné místnosti povinného, pak po skončení prohlídky (soupisu) musí být dveře opět uzamčeny a klíče od zámku předány dotčeným osobám, popřípadě uloženy na jiném vhodném místě dosažitelném pro tyto osoby. V praxi se klíče od zámku zpravidla uloží v sídle exekutorského úřadu, přičemž dotčené osoby se vyrozumí o tom, kde si mohou klíče vyzvednout (§ 51 odst. 1 in fine JŘSoud). *Mutatis mutandis* platí obdobný postup i v případě otevření skříně nebo jiné schránky povinného.

Pokud nastane tato situace, musí být povinnému doručeno vyrozumění o tom, že byl proveden soupis a které věci byly sepsány. Tytéž dokumenty se doručí také oprávněnému a v případě soupisu majetku ve společném jmění manželů i manželu povinného.

Výše uvedený postup slouží k tomu, aby účastníci řízení byli informováni o výsledku provedeného soupisu movitých věcí. Třetí osoby včetně manžela povinného se tak mohou dozvědět, že majetek v jejich výlučném vlastnictví byl pojat do soupisu a mohou využít procesní prostředky, jimiž lze docílit vyloučení těchto věcí z exekuce.

Oprávněný se z takového vyrozumění dozví, jak úspěšný byl výkon a soupis movitých věcí, případně jestli je na sepsané movité věci uplatněno právo třetích osob nepřipouštějící provedení dražby. Oprávněný tak může dle svého uvážení vyslovit souhlas s vyškrtnutím věcí ze soupisu a předejít tím případné vylučovací žalobě.

5.11 Soupis movitých věcí a práva jiných osob

Při soupisu movitých věcí se může stát, že (i) povinný bude tvrdit, že věci náležejí někomu jinému nebo jsou vyňaty z exekuce; nebo (ii) manžel povinného nebo jiná osoba budou tvrdit, že mají k věci právo, které nepřipouští exekuci. Takové tvrzení

povinného nebo někoho jiného musí být zaznamenáno do protokolu, a to v rozsahu jména, příjmení, zaměstnání a bydliště této osoby a právního důvodu, ze kterého je uplatňováno právo na vyloučení věci z výkonu rozhodnutí (§ 51 odst. 1 a 2 JŘSoud).

Shledá-li exekutor pravděpodobným tvrzení osoby přítomné při soupisu (včetně povinného), že věc je ve vlastnictví třetí osoby, bezodkladně musí tuto třetí osobu písemně uvědomit o provedení soupisu a poučit ji o právu podat návrh na vyškrtnutí věci ze soupisu a žalobu na vyloučení věci ze soupisu (§ 326 odst. 11 OSŘ). Dražbu movitých věcí pak nelze nařídít dříve než třicet dnů ode dne doručení tohoto uvědomění (§ 328b odst. 3 OSŘ), neboť po tuto dobu běží třetí osobě subjektivní lhůta k podání návrhu na vyškrtnutí věci ze soupisu (§ 68 odst. 1 EŘ). Poučení o možnosti podat návrh na vyškrtnutí a žalobu na vyloučení věci z exekuce musí být rovněž poskytnuto osobě, která tvrdí, že věc pojatá do soupisu je v jejím vlastnictví, a která o takové poučení požádá (§ 326 odst. 12 OSŘ).

6. Postižení majetku ve společném jmění manželů

Uzavření manželství má v majetkové sféře manželů významný právní důsledek, kterým je zvláštní majetkové společenství manželů.⁸³ Společné jmění manželů (dále také jen „SJM“) představuje zákonnou právní formu uspořádání vzájemných majetkových vztahů mezi manžely a je tedy nerozlučně spojeno s manželstvím. S tím také zpravidla vzniká a zaniká.⁸⁴

6.1 Obecně o společném jmění manželů

Do české právní úpravy byl vložen zákonem č. 91/1998 Sb., který nabyt účinnosti dne 1.8.1998 a nahradil tak bezpodílové spoluvlastnictví manželů. „*Vzájemný vztah těchto dvou majetkových společenství je takový, že bezpodílové spoluvlastnictví bylo transformováno do společného jmění manželů, pokud k 1.8.1998 existovalo.*“⁸⁵

Společné jmění manželů nutno chápat jako souhrn (i) aktiv, tedy majetku nabytého některým z manželů nebo jimi oběma společně za trvání manželství, pokud není dán zákonný či smluvní důvod k jeho vyloučení ze SJM; a (ii) pasiv, tj. závazků, které některému z manželů nebo oběma manželům společně vznikly za trvání manželství, s výjimkou závazků týkajících se majetku, který náleží výhradně jednomu z nich, a závazků, jejichž rozsah přesahuje míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů, které převzal jeden z nich bez souhlasu druhého (§ 143 odst. 1 ObčZ).

Majetek, který tvoří SJM, užívají a udržují oba manželé společně (§ 145 odst. 1 ObčZ) a závazky, které tvoří společné jmění manželů, plní oba manželé společně a nerozdílně (§ 145 odst. 3 ObčZ). Manžel je tak při nakládání s majetkem ve společném jmění manželů omezen (mimo zákonem stanovených případech) pouze stejným právem druhého manžela. Hmotněprávní úprava vychází z obecné zásady, že každý odpovídá za závazky celým svým majetkem, tedy (i) majetkem ve svém výlučném vlastnictví; a dále (ii) majetkem ve společném jmění manželů. Tento majetek

⁸³ DVOŘÁK, J., JEHLIČKA, O. in ŠVESTKA, J., ŠKÁROVÁ, M., HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník I. § 1 až 459. Komentář. 2. Vydání.* Praha : C. H. Beck, 2009. str. 958.

⁸⁴ MAKARIUS, M. *Společné jmění manželů a odpovědnost za závazky aneb Vítězství nad hmotou. Komorní listy 4/2011.* Brno: EKČR, 2011. str. 20.

⁸⁵ DVOŘÁK, J., JEHLIČKA, O. in ŠVESTKA, J., ŠKÁROVÁ, M., HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník I. § 1 až 459. Komentář. 2. Vydání.* Praha : C. H. Beck, 2009. str. 959.

je totiž zcela jednoznačně majetkem osoby zavázané a není proto důvod, proč by takovým majetkem neměla osoba zavázaná za své závazky odpovídat.⁸⁶

6.2 Exekuce a společné jmění manželů

Právní úprava obsažená v exekučním řádu a v občanském soudním řádu však na exekuční postižitelnost majetku ve společném jmění manželů pohlíží odlišně. Pro exekuční postih majetku ve společném jmění manželů totiž není rozhodné, zda závazek náleží či nenáleží do SJM, ale (pouze) skutečnost, zda ke vzniku závazku došlo za trvání manželství, či nikoli. Tuto rozhodnou skutečnost však exekutor při vydání exekučního příkazu nezjišťuje⁸⁷, přičemž případné nesprávné postižení majetku ve společném jmění manželů nezakládá kárnou odpovědnost soudního exekutora (k tomu srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ČR č. j. 14 Kse 6/2010-181 ze dne 14.2.2011).⁸⁸ Odbor státního dohledu Ministerstva spravedlnosti ČR přesto zastává zcela legitimní názor, že *„lze postupovat šetrněji k manželům povinných a nezatěžovat je nutností podávat vylučovací žalobu“*.⁸⁹

Právní úprava obsažená v § 42 EŘ (příp. § 262a OSŘ) tak vykazuje nedostatky, neboť značně omezuje jinak široce koncipovanou odpovědnost za závazky ve vztahu ke společnému jmění manželů. Důsledným dodržováním výše uvedené zásady lze totiž dospět k závěru, že majetek ve společném jmění manželů je exekučně nepostižitelný za situace, že vymáhaný závazek vznikl jednomu z manželů před uzavřením manželství. Takovou exekuci je totiž možno vést pouze na výlučný majetek povinného a nikoliv na majetek ve společném jmění manželů, který bezesporu rovněž náleží povinnému.

V případě vymáhání závazku, který za trvání manželství vznikl jen jednomu z manželů, lze exekuci vést (pouze) na výlučný majetek povinného a dále proti majetku ve společném jmění manželů. *„V tomto případě je tak vyloučen exekuční postih výlučného majetku druhého z manželů a majetku ve společném jmění manželů, který je*

⁸⁶ MAKARIUS, M. Společné jmění manželů a odpovědnost za závazky aneb Vítězství nad hmotou. *Komorní listy 4/2011*. Brno: EKČR, 2011. str. 20-21.

⁸⁷ TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha : C.H. Beck, 2006. str. 387.

⁸⁸ V rozhodnutí bylo judikováno, že *„nezjišťoval-li exekutor před vydáním exekučního příkazu, zda vymáhaná pohledávka vznikla před uzavřením manželství, tj. splnění podmínky nezbytné pro použití majetku tvořícího společné jmění manželů, nezakládá jeho postup kárné provinění, neboť vznik pohledávky za trvání manželství, se při vydání exekučního příkazu nezjišťuje“*.

⁸⁹ KUCHAR, V. Exekuce majetku ve společném jmění manželů z pohledu státního dohledu. *Komorní listy 4/2011*. Brno: EKČR, 2011. str. 29.

*byť formálně evidován pouze na druhého z manželů.*⁹⁰ Z tohoto pohledu je pro oprávněného jednoznačně nejvýhodnější exekuční titul, který zavazuje oba manžele společně a nerozdílně. Takový závazek lze totiž vymáhat na výlučném majetku obou (povinných) manželů a rovněž na majetku v jejich společném jmění manželů.

Pro případ vymáhání závazku, který patří (nikoliv jen vznikl za trvání manželství) do společného jmění manželů, pak zákon č. 396/2012 Sb. rozšířil možnost exekučního postihu dále na (i) mzdu nebo jiný příjem manžela povinného; (ii) pohledávku manžela povinného k účtu u peněžního ústavu; (iii) jinou peněžitou pohledávku manžela povinného; nebo (iv) jiná majetková práva manžela povinného (§ 262a odst. 3 OSŘ). Třebaže mezi odbornou veřejností nepanuje názorová jednotna na to, zda výše uvedené nároky tvoří součást společného jmění manželů, či samy o sobě představují výlučný majetek konkrétní osoby, tak tyto nároky nebylo možno do 31.12.2012 exekučně postihnout.⁹¹

Hmotněprávní úprava připouští, aby si manželé vznik a rozsah společného jmění manželů (při respektování zákonných omezení) smluvně modifikovali. Ve vztahu k exekuci však tato smluvní úprava SJM nepůsobí žádné právní účinky, neboť za majetek patřící do společného jmění povinného a jeho manžela se považuje rovněž majetek, který netvoří součást SJM jen proto, že byl smlouvou zúžen zákonem stanovený rozsah SJM nebo že byl smlouvou vyhrazen vznik společného jmění manželů ke dni zániku manželství (§ 42 odst. 1 EŘ). V odborné literatuře lze rovněž objevit názor, že „*ustanovení § 262a OSŘ, které je totožné s ustanovením § 42 odst. 1 EŘ, dopadá analogicky i na rozhodnutí soudu o zúžení SJM, které ve svých důsledcích nahrazuje smlouvu manželů, kterou by mohli uzavřít podle § 143a odst. 1 ObčZ*“.⁹²

Ustanovení § 42 odst. 2 EŘ (§ 262a odst. 2 OSŘ) je odrazem hmotněprávní zásady, že manželé se vůči jiné osobě mohou odvolávat na smluvní modifikaci SJM pouze tehdy, jestliže této třetí byl v době vzniku pohledávky znám obsah příslušné smlouvy o úpravě SJM (§ 143a odst. 4 ObčZ). „*Později uzavřené smlouvy tak nemohou mít žádný vliv na právní vztahy vytvořené v době vzniku vymáhané pohledávky, neboť by*

⁹⁰ MAKARIUS, M. Společné jmění manželů a odpovědnost za závazky aneb Vítězství nad hmotou. *Komorní listy 4/2011*. Brno: EKČR, 2011. str. 21.

⁹¹ K tomu srov. MAKARIUS, M. Společné jmění manželů a odpovědnost za závazky aneb Vítězství nad hmotou. *Komorní listy 4/2011*. Brno: EKČR, 2011. str. 21 a KRBEK, P., in DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2009. str. 2193.

⁹² KRBEK, P. in DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2009. str. 2193.

tím mohlo dojít k nepřípustným zásahům do již nabytých práv. V exekuci se tak nepřihlíží ke všem smlouvám o modifikaci SJM, které byly uzavřeny, nebo se staly účinné až poté, kdy vymáhaná pohledávka podle hmotného práva vznikla“.⁹³ Výše uvedené závěry lze dle P. Krbka uplatnit zúžení rozsahu SJM rozhodnutím soudu podle § 148 odst. 1 nebo 2 ObčZ.

6.3 Exekuce po vypořádání zaniklého jmění manželů

Společné jmění manželů se po svém zániku vypořádá (i) dohodou (bývalých) manželů; (ii) rozhodnutím soudu; nebo (iii) ze zákona uplynutím tří let od zániku SJM (právní domněnka). Obecným pravidlem však zůstává, že práva věřitelů nesmí být dohodou manželů dotčena (§ 150 odst. 2 ObčZ). Citované ustanovení tak působí zásadní právní důsledky pro majetkové poměry bývalých manželů a jejich postavení v závazkových právních vztazích, neboť „*Právem věřitele je nepochybně též právo na uspokojení pohledávky z majetku patřícího do SJM, jestliže takové právo měl před uzavřením dohody o vypořádání zaniklého SJM. Takový zásah do práv věřitelů má za následek neúčinnost dohody o vypořádání SJM. Věřitel vymahatelné pohledávky, která vznikla před uzavřením dohody o vypořádání SJM povinného a jeho manžela, má proto právo ji vymoci i z majetku patřícího (původně) do SJM a vypořádaného dohodou tak, že jeho výlučným vlastníkem se stává manžel povinného“.⁹⁴*

6.4 Uplatnění žaloby na vyloučení věci z exekuce

Procesní obranou proti exekučnímu postihu majetku ve společném jmění manželů podle § 42 odst. 1 EŘ (§ 262a odst. 1 OSŘ) je pouze žaloba na vyloučení věci z exekuce (§ 267 OSŘ), neboť manžel povinného není v tomto případě aktivně legitimován k podání návrhu na vyškrtnutí věci ze soupisu, nemůže proti exekučnímu příkazu podat žádné opravné prostředky, ani navrhnout zastavení exekuce ohledně konkrétních věcí. Od podání vylučovací žaloby do právní moci rozhodnutí nemohou být věci, jejichž vyloučení z exekuce je navrhováno, zpeněženy. Blíže o vylučovací žalobě a jejich účincích ve vztahu k exekuci bude podrobně pojednáno v následující kapitole.

---

⁹³ Tamtéž, str. 2194.

⁹⁴ Tamtéž, str. 2195.

7. Návrh na vyškrtnutí věcí ze soupisu, Excindační žaloba

Při soupisu movitých věcí není dobře možné, aby vykonavatel objektivně přezkoumával vlastnické právo k věcem, které jsou předmětem takového soupisu. Jestliže při soupisu tvrdí (i) manžel povinného nebo jiná osoba, že má k věcem právo nepřipouštějící exekuci; nebo (ii) povinný, že věci náležejí někomu jinému nebo jsou z exekuce vyňaty, vykonavatel poznamená tuto skutečnost do protokolu a poučí tyto osoby o tom, jakým způsobem lze tvrzená práva uplatnit. Přesto však tyto věci pojme do soupisu, pokud na místě nejsou jiné postižitelné věci postačující k úhradě nároku s příslušenstvím (§ 51 JŘSoud).

Vzhledem k tomu je možné, že do soupisu budou pojaty věci, u nichž se následně prokáže, že nepatří povinnému. Obranou proti zpeněžení věcí nepatřících povinnému je pak (i) návrh na vyškrtnutí věcí ze soupisu (§ 68 EŘ), který byl s účinností od 1.11.2009 vložen do exekučního řádu zákonem č. 286/2009 Sb.;⁹⁵ a (ii) vylučovací žaloba.

7.1 Vyškrtnutí věcí ze soupisu exekutorem

Aktivní legitimace k podání návrhu na vyškrtnutí věcí ze soupisu svědčí jakékoli třetí osobě, která tvrdí, že ji svědčí právo, které nepřipouští exekuci (dále jen „navrhovatel“). Návrh musí být podán u soudního exekutora ve třicetidenní lhůtě, která má subjektivní povahu a počíná běžet ode dne, kdy se navrhovatel dozvěděl o soupisu. K posouzení dodržení dané zákonné lhůty by tak v návrhu mělo být uvedeno, kdy se navrhovatel o soupisu dozvěděl. Včasnost podání návrhu na vyškrtnutí má pro navrhovatele zásadní právní důsledky. Je tomu tak proto, že pokud je návrh podán opožděně, exekutor jej bez dalšího (meritorního posouzení) odmítne (§ 68 odst. 1 in fine EŘ). Výše uvedená lhůta je prekluzivní, neboť žalobu na vyloučení věci dle ustanovení § 267 OSŘ může navrhovatel podat u exekučního soudu do třiceti dnů od doručení rozhodnutí exekutora, kterým rozhodoval o včas podaném návrhu na vyškrtnutí věcí ze soupisu.

Logickým argumentem *a contrario* lze tedy dovodit, že žaloba na vyloučení věci podle § 267 OSŘ nemůže být úspěšná, pokud návrh na vyškrtnutí nebyl podán včas. Odlišný názor však vyslovil ve svém rozhodnutí Krajský soud v Hradci Králové sp. zn.

---

⁹⁵ Do 31.10.2009 se mohly osoby, jimž svědčí právo nepřipouštějící exekuci, bránit pouze prostřednictvím tzv. vylučovací žaloby.

23 Co 35/2011 ze dne 24.2.2011, ve kterém judikoval, že „úspěch žaloby na vyloučení věci z exekuce není podmíněn předchozím včasným návrhem na vyškrtnutí věci“, když v daném sporu „žalovaný (oprávněný v exekuci) neakceptoval vlastnické právo žalobce k předmětné věci ani poté, co toto právo bylo prokázáno v průběhu dokazování. Namísto toho se žalovaný rozhodl podstoupit soudní řízení a domáhat se zamítnutí žaloby z formálních důvodů“.

Podáním návrhu na vyškrtnutí věci ze soupisu se nezahajuje nové (zvláštní) řízení, neboť soudní exekutor o něm rozhoduje zásadně v rámci exekuce, v níž došlo k soupisu předmětných movitých věcí. Rozhodování o návrhu na vyškrtnutí je tak pouze částí (fází) *sui generis* již probíhající exekuce.

Návrh na vyškrtnutí, jako každý procesní úkon, musí splňovat obecné náležitosti podání ve smyslu § 42 odst. 4 OSŘ. Zjistí-li exekutor, že návrh na vyškrtnutí má vady, vyzve navrhovatele k jejich odstranění a určí mu k tomu lhůtu (§ 43 odst. 1 OSŘ). Neodstraní-li navrhovatel vytčené vady, exekutor podání do patnácti dnů od uplynutí lhůty stanovené k opravě či doplnění podání odmítne (§ 43 odst. 2 OSŘ).⁹⁶

O řádně a včas podaném (doplněném) návrhu na vyškrtnutí musí exekutor meritorně rozhodnout ve lhůtě patnácti dnů od jeho doručení (resp. doplnění podání). „Exekutor při rozhodování o návrhu zásadně nenařizuje jednání a rozhoduje tak výlučně na základě listin, které jsou (by měly být) k návrhu připojeny. Nepřiloží-li navrhovatel k návrhu žádné nebo nedostatečné listinné důkazy, exekutor jej v zájmu rychlosti rozhodování nevyzývá k jejich zaslání a návrhu bez dalšího nevyhoví.“⁹⁷ Navrhovatel tak musí nejen tvrdit, ale především prokázat, že mu svědčí právo, které nepřipouští exekuci. Exekuční řád pak podává demonstrativní výčet listin, na jejichž základě exekutor rozhodne o návrhu, takto: (i) znalecké posudky; (ii) zprávy a vyjádření orgánů, fyzických a právnických osob; (iii) notářské a exekutorské zápisy; a (iv) veškeré jiné listiny předložené navrhovatelem společně s návrhem.

Navrhovatelé tak v praxi prokazují své právo nepřipouštějící exekuci zpravidla účtenkami, paragony, pokladními stvrzenkami, záručními listy, kupními smlouvami, čestnými prohlášeními, fotografiemi apod. (§ 68 odst. 2 EŘ). Mnohé z těchto listin sice obsahují (informativní) údaje o ceně věci, datu a místu koupě, avšak často nejsou samy

---

⁹⁶ ŠIMKA, K., KASÍKOVÁ, M. in KASÍKOVÁ, M., KUČERA, Z., PLÁŠIL, V., et. al. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) : komentář*. 2. vydání. Praha : C.H. Beck, 2010. str. 285.

⁹⁷ Tamtéž.

o sobě spolehlivým a objektivním dokladem (nabývacím titulem) prokazujícím osobu kupujícího a nabytí vlastnického práva.

Velice sporným a diskutabilním listinným důkazem v praxi bývá technický průkaz vozidla, který je širokou veřejností považován za objektivní důkaz vlastnického práva. Takové tvrzení však bylo relativizováno v rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 28 Cdo 449/2012 ze dne 10.5.2012, ve kterém vyslovil názor, že *„údaj týkající se vlastnictví automobilu uvedený v technickém průkazu (v registru silničních vozidel) sice zpravidla může být důležitou indicií osvědčující vlastnictví automobilu, nelze však souhlasit s názorem, že exekutor může do soupisu movitých věcí pojmout toliko vozidlo, jež dle tohoto záznamu patří povinnému (protože nemusí být nepochybné, že toto vozidlo ve skutečnosti nepatří povinnému)“*.

Soudní exekutor tak skutečně není v jednoduché pozici, neboť musí meritorně rozhodnout v relativně krátké patnáctidenní lhůtě, přičemž rozhodnutí by mělo spravedlivě šetřit práva navrhovatele a současně nestranně chránit zájmy oprávněného. Záleží však zcela na úvaze exekutora a jeho hodnocení předložených důkazních prostředků, zda vyhoví či nevyhoví návrhu na vyškrtnutí věci ze soupisu.

Odlišně se postupuje v případě, kdy s vyškrtnutím věci ze soupisu souhlasí oprávněný, který (právě za tímto účelem) musí být o provedení soupisu a sepsaných věcech exekutorem vyrozuměn (§ 325 odst. 2 OSŘ). Plně se zde totiž uplatní právo oprávněného disponovat s předmětem řízení (zásada dispoziční), neboť soudní exekutor je souhlasem s vyškrtnutím vázán a konkrétní věc (věci) musí ze soupisu vyškrtnout (§ 68 odst. 3 EŘ). Takto totiž oprávněný může předejít soudnímu řízení o vylučovací žalobě a případnému vzniku povinnosti k náhradě nákladů takového řízení za předpokladu, že by ve věci neměl úspěch. Exekutor rovněž musí (obligatorně) vyškrtnout věc ze soupisu, jestliže během exekuce vyjde objektivně najevo, že povinnému nepatří či patřit nemůže (§ 68 odst. 3 in fine EŘ).

O návrhu na vyškrtnutí věci ze soupisu rozhoduje exekutor zásadně usnesením, proti kterému není přípustné odvolání [§ 55c odst. 3 písm. a) EŘ]. Předmětné rozhodnutí se doručuje oprávněnému, povinnému a navrhovateli, přičemž doručením posledního z nich nabývá právní moci. V usnesení, kterým není, byť jen zčásti, vyhověno včas podanému návrhu na vyškrtnutí věci ze soupisu, musí být navrhovatel

poučen o možnosti podat u exekučního soudu ve lhůtě třiceti dnů od doručení žalobu na vyloučení věci podle § 267 občanského soudního řádu.

Novela provedená zákonem č. 396/2012 Sb. zavedla s účinností od 1.1.2013 zcela nové a zásadní pravidlo, že věci zajištěné podle § 66 odst. 1 EŘ musí být bez zbytečného odkladu po vyškrtnutí ze soupisu nebo vyloučení z exekuce předány navrhovateli (zpět) na místě, kde je exekutor zajistil, nedohodne-li se exekutor s navrhovatelem jinak (§ 68 odst. 7 EŘ). Exekuční řád ve znění do 31.12.2012 neobsahoval závazná pravidla postupu při vracení věcí zpět navrhovateli, a proto se zde aplikovala obecná právní úprava závazkových právních vztahů. Podle ustanovení § 567 odst. 1 ObčZ se dluh plní na místě určeném dohodou účastníků, přičemž není-li místo plnění takto určeno, je jím bydliště nebo sídlo dlužníka. Vzhledem k tomuto exekutoři (zde na straně dlužníků) vraceli zajištěné movité věci zpravidla v sídle jejich exekutorských úřadů, což pro „úspěšné“ navrhovatele (zde na straně věřitele) mohlo představovat značné výdaje na dopravu a stěhovací služby. Exekucí prodejem movitých věcí tak mohli být poškozeni ti navrhovatelé, kteří bez vlastního zavinění museli vynaložit (zbytečné) výdaje na vrácení svého vlastního majetku. Tímto jednáním soudního exekutora, které bylo zcela v souladu se zákonem, však nedošlo k porušení žádné právní povinnosti a tudíž ke vzniku odpovědnosti za škodu.

7.2 Žaloba na vyloučení věci z exekuce

Jestliže exekutor (zcela či částečně) nevyhoví včas podanému návrhu na vyškrtnutí věci ze soupisu, může se navrhovatel domáhat vyloučení (nevyškrtnutých) věcí z exekuce soudní cestou (§ 267 OSŘ). Vyloučení věcí z exekuce se projednává v samostatném sporném občanskoprávním řízení,⁹⁸ přičemž žaloba na vyloučení věci (resp. excindační žaloba) musí být podána ve lhůtě třiceti dnů od doručení předmětného rozhodnutí exekutora. Účastníkem tohoto řízení je na straně žalobce neúspěšný navrhovatel a na straně žalovaného oprávněný v exekuci. Věcně a místně příslušným soudem je k projednání sporu zásadně exekuční soud, který tedy příslušnou exekuci nařídil (§ 43a EŘ) a má tak přístup k potřebným údajům v rejstříku zahájených exekucí (§ 35a odst. 2 EŘ).

V řízení o vyloučení věci z exekuce soud zpravidla nařizuje jednání, při kterém (na rozdíl od soudního exekutora) provádí dokazování všemi druhy důkazních

---

⁹⁸ Jedná se o občanskoprávní agendu vedenou v rejstříku C.

prostředků, jimiž lze zjistit stav věci, zejména pak výslechem svědků. Řízení o vyloučení věcí z exekuce tak lze považovat za nezávislou a nestrannou soudní ochranu majetkových práv neúspěšného navrhovatele na vyškrtnutí věcí ze soupisu. Plný, resp. částečný úspěch účastníka ve věci má pak zásadní vliv na přiznání náhrady nákladů řízení potřebných k účelnému uplatňování nebo bránění práva proti účastníku, který ve věci úspěch neměl (§ 142 odst. 1 a 2 OSŘ).

Sepsané movité věci nemůže exekutor prodat (i) ve lhůtě třiceti dnů od podání návrhu na vyškrtnutí věcí ze soupisu; a (ii) po dobu řízení o žalobě o vyloučení věcí ze soupisu (§ 68 odst. 4 in fine EŘ). Podání návrhu na vyškrtnutí věcí ze soupisu a excindační žaloby tak má pro exekuci zásadní právní důsledky, neboť jim zákon (zcela pochopitelně) přiznává suspenzivní účinek ve vztahu ke zpeněžení sepsaných movitých věcí.

Meritorní rozhodnutí v řízení o vyloučení věcí ze soupisu má formu rozsudku⁹⁹, jímž soud autoritativně určí, které věci se z exekuce vylučují a které nikoli. Proti rozsudku je přípustné odvolání, které má suspenzivní a devolutivní účinek. Exekutor je však při výkonu exekuční činnosti vázaný jen Ústavou České republiky, zákony, jinými právními předpisy a rozhodnutími vydanými v řízení o výkonu rozhodnutí a exekučním řízení (§2 odst. 1 EŘ).

Pravomocný rozsudek o vyloučení věcí ze soupisu je závazný pro účastníky řízení, avšak nepůsobí bezprostřední účinek ve vztahu k exekuci. Vzhledem k tomu tak dochází k absurdní situaci, kdy úspěšný žalobce disponující pravomocným rozhodnutím, musí dále u soudního exekutora iniciovat vydání usnesení o částečném zastavení exekuce prodejem movitých věcí ohledně soudem vyloučených věcí. Z procesního hlediska tedy musí dojít k transpozici („opsání“) výroku rozsudku o vyloučení věcí z exekuce do příslušného rozhodnutí soudního exekutora.¹⁰⁰ Usnesení o (částečném) zastavení exekuce se doručuje oprávněnému a povinnému, a je proti němu přípustné odvolání, přičemž zajištěné movité věci mohou být třetí osobě vráceny až poté, co předmětné usnesení nabude právní moci. Tímto zcela formalistickým, avšak zákonným postupem, tak může dojít k neúměrnému prodloužení doby mezi zajištěním a vrácením sepsaných movitých věcí. *De lege ferenda* by jistě bylo vhodnější, aby

⁹⁹ Na řízení o vyloučení věcí ze soupisu se tak nevztahuje ustanovení § 254 odst. 1 OSŘ, dle kterého se ve výkonu rozhodnutí rozhoduje vždy usnesením.

¹⁰⁰ KUČERA, Z. in KASÍKOVÁ, M., KUČERA, Z., PLÁŠIL, V., et. al. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) : komentář*. 2. vydání. Praha : C.H. Beck, 2010. str. 6.

soudního exekutora při provádění exekuční činnosti rovněž vázala rozhodnutí soudů o žalobách na vyloučení věcí z exekuce, čímž by došlo k výraznému zrychlení postupu při vracení zajištěných movitých věcí.

8. Ocenění movitých věcí

Každá věc má pro někoho určitou hodnotu. Věci pojaté do soupisu tak pro povinného mají (mohou mít) určitou subjektivní hodnotu (cenu), která však zdaleka nemusí odpovídat nabídce a poptávce reálného tržního prostředí. Po právní moci příslušného exekučního příkazu tak musí být zjištěna objektivní hodnota věcí, které mají být zpeněženy. Výjimky z této zásady představují (i) věci, které se rychle kazí; (ii) hotové peníze; (iii) světově obchodovatelné zlato; (iv) vkladní knížky; (v) vkladní listy; (vi) jiné listiny představující právo na splacení dlužné částky; a (vii) cenné papíry, které se zpeněží pomocí obchodníka s cennými papíry.¹⁰¹ Výše uvedené věci se tedy v exekuci zásadně neoceňují.

Cena věci se zjistí primárně postupem dle § 328 odst. 1 písm. a) až c) OSŘ a není-li tento postup možný, pak odhadem. Zjištění ceny věci se neprovede odhadem za předpokladu, že je (i) cena stanovena úředně v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů; (ii) uveřejněn kurz investičního nástroje přijatého k obchodování na evropském regulovaném trhu v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů; nebo (iii) uveřejněna hodnota cenného papíru vydaného fondem kolektivního investování. V případech (i) až (iii) výše se cena zjistí ke dni, který předchází vydání dražební vyhlášky (§ 328 odst. 3 OSŘ).

V praxi je však nejčastější formou ocenění odhad, který může být proveden (i) vykonavatelem, lze-li jeho odhad vzhledem k celkovým okolnostem případu považovat za dostačující; nebo (ii) znalcem, nejde-li o jednoduchý případ, v němž stačí k určení ceny znalosti a zkušenosti vykonavatele. Movité věci tak na rozdíl od nemovitostí nemusí být vždy obligatorně oceněny znalcem, což se výrazně projevuje na rychlosti a ekonomické náročnosti (nákladovosti) této fáze exekuce.

Exekutor, resp. vykonavatel tak v drtivé většině provádí odhad ceny věci na základě vlastních znalostí trhu, dotazem u obchodníků či komparací cen na internetu. V případě, že cenu věci nelze spolehlivě zjistit odhadem vykonavatele, ustanoví exekutor (usnesením) znalce a uloží mu, aby v určité lhůtě vypracoval o ceně věci znalecký posudek. V případě odhadu ceny souboru věcí musí být rovněž odhadnuta

---

¹⁰¹ POLEDNE, P., in DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2009. str. 2460.

cena za jeho jednotlivé dílčí položky. Závěry znalce obsažené ve znaleckém posudku pak slouží jako podklad pro (i) zjištění ceny věci; a (ii) rozhodnutí, zda je vhodné (výhodné) věci dražit jednotlivě nebo jako soubor.¹⁰²

Cena se u jednotlivých věcí provádí záznamem do protokolu, o čemž se účastníci řízení nevyrozumívají. Na rozdíl od exekuce prodejem nemovitostí se tak cena movitých věcí nestanovuje rozhodnutím, a proto účastníci řízení nemohou proti určení ceny podávat opravné prostředky, námitky nebo uplatňovat jinou procesní obranu. Tento postup lze odůvodnit především tím, že cena věci se objektivně „tvoří“ až při samotné dražbě na základě podání jednotlivých dražitelů. Jestliže je tedy v rámci exekuce zjištěna cena věci v takové výši, kterou není žádný dražitel ochoten nabídnout, pak jistě nelze hovořit o skutečné (reálné) ceně věci.

Cena věci by měla být zjištěna a určena ke dni oceňování tak, aby nepoškozovala žádného účastníka exekučního řízení. Rozumné a přiměřené určení ceny věci tak má zásadní dopady na případnou dražbu a následný rozvrh výtěžku z dražby. Je-li totiž věc podhodnocena, pak výtěžek z dražby může být (zejména v případě jediného dražitele) minimální. Naproti tomu nadhodnocení věci může vést k situaci, kdy se nenajde žádný zájemce a věc se nepodaří zpeněžit.

Cena zjištěná vykonavatelem nebo odhadcem pak tvoří tzv. rozhodnou cenu, která slouží jako podklad pro stanovení (i) nejnižšího podání při dražbě; anebo (ii) ceny, za kterou se ve zvláštních případech nabídnou určité věci ke koupi institucím uvedeným v § 328a odst. 1 OSŘ.

---

¹⁰² Tamtéž, str. 2461.

9. Dražba movitých věcí

Věci pojaté do soupisu musí být exekutorem zpeněženy, přičemž po zjištění ceny tak primárně činí prodejem v dražbě. V dražbě mohou být prodány zásadně všechny věci, u kterých zákon nepředepisuje jinou formu prodeje. Mezi takové věci řadíme (i) věci, které se rychle kazí; (ii) historické a kulturní památky dle § 328a odst. 1 OSŘ, byly-li koupeny oslovenou institucí; (iii) hotové peníze; (iv) světově obchodovatelné zlato; (v) vkladní knížky; (vi) vkladní listy; a (vii) jiné listiny představující právo na splacení dlužné částky.¹⁰³

9.1 Nabídka památek k odkupu

Po zjištění ceny movité věci soudní exekutor zpravidla bezprostředně přistoupí k nařízení dražebního jednání. Odlišný postup se však uplatní v případě (i) zvláště významných výtvarných děl a památek; (ii) rukopisů zvláště významných literárních děl; (iii) osobních památek a korespondencí zvláště významných spisovatelů a kulturních činitelů, jakož i jiných upomínkových předmětů muzeální povahy po těchto osobách; a (iv) předmětů větší kulturní historické hodnoty a jejich souborů, které musí být nabídnuty ke koupi za hotové institucím, jejichž posláním je péče o takové památky (§ 328a odst. 1 OSŘ).

Zákonodárce tak zakotvil zákonné předkupní právo orgánů a institucí k historickým, kulturním či jinak cenným památkám. Příslušné instituci musí být nejprve taková věc nabídnuta ke koupi, a to nejméně za rozhodnou cenu. Zákonné předkupní právo trvá po dobu třiceti dnů, během kterých musí exekutorem oslovená instituce odpovědět na nabídku a (současně) složit na účet rozhodnou cenu (§ 328 odst. 2 OSŘ). V takovém případě exekutor uzavře s příslušnou institucí kupní smlouvu, která je právním titulem přechodu vlastnického práva k věci.

Jestliže oslovená instituce na nabídku exekutora neodpoví a nesloží na jeho účet rozhodnou cenu, pak její zákonné předkupní právo prekluduje, a nabídka k odkupu pozbývá účinnosti. Předmětné věci se následně zpeněží v dražbě běžným postupem dle § 328b a násl. OSŘ.

---

¹⁰³ POLEDNE, P., in DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2009. str. 2465.

9.2 Obecně o dražebním jednání

Dražbu věci lze beze sporu považovat za transparentní způsob prodeje věci, při kterém lze dosáhnout výtěžku, který odpovídá reálné (tržní) hodnotě věci. V rámci dražby (dražebního jednání, dražebního roku) mohou být movité věci prodány jednotlivě anebo jako soubor věcí. Zákonodárce k tomuto zakotvil doporučující pravidlo, že v rámci jednoho celistvého souboru věcí mají být prodány zejména (i) věci, které ve svém souhrnu tvoří jeden hospodářský (nedílný i dělitelný) celek; nebo (ii) zastupitelné cenné papíry, a to v obou případech za předpokladu, že tímto způsobem prodeje lze očekávat vyšší výtěžek. Smyslem tohoto ustanovení je zvýšení výtěžnosti prodeje věcí, které samy o sobě mají nízkou nebo nulovou hodnotu. Exekutoři si tak mohou vyhradit právo dražit movité věci jako jeden celek a v praxi této možnosti zpravidla využívají.

Dražbu lze konat prakticky na jakémkoli vhodném místě a záleží tak pouze na rozhodnutí exekutora, kde se dražebního rok bude konat. Dražby se konají zpravidla v sídle exekutorského úřadu, v exekutorském skladu, na parkovišti, jakož i na místě, kde byly věci pojaty do soupisu, tedy v bytě či jiné místnosti povinného.¹⁰⁴ Novela provedená zákonem č. 396/2012 Sb. zavedla možnost provést dražbu movitých věcí elektronicky s využitím internetu (§ 330a OSŘ). Citované ustanovení obdobně jako v případě dražby nemovitosti zavedlo možnost konat dražbu bez osobní přítomnosti dražebníka a dražitelů, a to (pouze) prostřednictvím webového rozhraní specializovaných serverů. „Elektronická“ dražební vyhláška musí obligatorně obsahovat údaje spojené s povahou, náležitostmi a prostředím elektronické dražby (§ 330a odst. 2 OSŘ). Ve zbytku se však pro elektronickou dražbu použijí obecná ustanovení § 328b až 330 OSŘ.

9.3 Nařízení dražebního jednání

Dražební rok movitých věcí se oznamuje dražební vyhláškou, která na rozdíl od dražební vyhlášky o konání dražby nemovitosti, není rozhodnutím. „*Jedná se tak o pouhé kvalifikované oznámení o konání dražebního roku, proti kterému není přípustná žádná procesní obrana, a to ani ve formě opravného prostředku či námítky.*“¹⁰⁵ Konání

¹⁰⁴ Jestliže sepsané věci nebyly při soupisu zajištěny, musí je povinný na výzvu exekutora vydat k dražbě s tím, že v opačném případě mu budou odebrány.

¹⁰⁵ POLEDNE, P., in DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2009. str. 2465.

dražebního roku musí být exekutorem náležitě oznámeno a publikováno, což se děje (i) doručením dražební vyhlášky povinnému, manželu povinného, oprávněnému a orgánu obce, v jejímž obvodu bude dražba konána a v jejímž obvodu má povinný bydliště; a (ii) uveřejněním dražební vyhlášky způsobem v místě obvyklým. Exekutor tak dražební vyhlášku vyvěsí na úřední desku svého exekutorského úřadu a zpravidla ji (fakultativně) umístí na své webové stránky. Smyslem a předpokládaným cílem tohoto postupu je především informovat širokou veřejnost o konání dražebního roku tak, aby výtěžek z prodeje byl co možná nejvyšší. Ekonomickému efektu dražby by mělo být rovněž uzpůsobeno nařízení termínu a místa konání dražebního jednání.

Novelou provedenou zákonem č. 396/2012 Sb. bylo zakotveno obdobné pravidlo jako v případě prodeje nemovitostí, neboť dražba může být nařízena nejméně třicet dnů po dni vydání dražební vyhlášky. Předmětná novela však dále omezila stanovení dražebního roku tím, že dražbu nelze nařídit dříve než třicet dnů ode dne doručení uvědomění o provedení soupisu osobě, která dle tvrzení osoby přítomné při soupisu, věc vlastní (§ 328b odst. 3 OSŘ).

V dražební vyhlášce musí exekutor uvést (i) datum, čas a místo dražby; (ii) označení dražených věcí; (iii) zda se věc vydraží samostatně nebo v rámci souboru věcí; (iv) rozhodnou cenu věci anebo souboru věcí; (v) výši nejnižšího podání; (vi) zda se vyžaduje zaplacení jistoty a způsob jejího zaplacení; a (vii) upozornění, že při rozvrhu podstaty se mohou oprávněný, ti, kdo do řízení přistoupili jako další oprávnění, a další věřitelé domáhat uspokojení jiných vymahatelných pohledávek nebo pohledávek zajištěných zadržovacím nebo zástavním právem nebo zajišťovacím převodem práva, než pro které byl nařízen výkon rozhodnutí, jestliže je přihlásí nejpozději do zahájení dražby, jestliže v přihlášce uvedou výši pohledávky a jejího příslušenství a prokáží-li je příslušnými listinami, a poučení, že k přihláškám, v nichž výše pohledávky nebo jejího příslušenství nebude uvedena, se nepřihlíží.

Při dražbě movitých věcí exekutor může (ale na rozdíl od prodeje nemovitosti nemusí) vyžadovat, aby dražitelé do zahájení dražebního jednání složili dražební jistotu. Zákon z výše uvedeného pravidla stanovil jednu výjimku, a to pro případ, že rozhodná cena samostatně dražené věci nebo draženého souboru věcí převyšuje po přepočtení na měnu České republiky podle kursu vyhlášeného Českou národní bankou platného ke dni, který předchází vydání dražební vyhlášky, ekvivalent částky 45 000 EUR (§ 328b

odst. 5 OSŘ). V takovém případě exekutor musí uložit případným dražitelům povinnost složit dražební jistotu, jejíž výše nesmí převyšovat tři čtvrtiny nejnižšího podání. Dražební jistotu lze do částky 15 000 EUR zaplatit v hotovosti do pokladny nebo platbou na účet soudního exekutora.¹⁰⁶ K platbě na účet však lze přihlídnout pouze tehdy, bylo-li před zahájením dražebního jednání zjištěno, že na účet exekutora skutečně došla (§ 336e odst. 2 OSŘ). Po skončení dražebního jednání se jistota složená (i) vydražitelem započte na jeho nejvyšší podání; a (ii) dražiteli, kterému nebyl udělen příklep, vrátí.

Dražbu movitých věcí může provést soudní exekutor, exekutorský kandidát, exekutorský koncipient a vykonavatel exekutora. Dražitelem může být zásadně kdokoli s výjimkou osoby provádějící dražbu, exekutora, zaměstnanců exekutora, povinného a manžela povinného.¹⁰⁷ Výše uvedený zákaz však může být (a někdy skutečně bývá) obcházen tím, že se „zajímavé“ dražby formálně účastní třetí osoby, které však vlastnické právo po dražbě převedou na osobu, jíž je účast na dražbě zakázána.

Před zahájením dražby musí všichni dražitelé prokázat svoji totožnost, přičemž jméno, příjmení, trvalé bydliště a datum narození se poznamená do protokolu o dražbě (§ 329 odst. 1 OSŘ). Každému dražiteli je bezprostředně poté přiděleno číslo, pod kterým při dražebním jednání činí svá podání.

Dražební jednání se ze strany osoby provádějící dražbu (dále jen „dražebník“) zahajuje podáním obecných informací o dražbě, základním popisem dražených movitých věcech a sdělením nejnižšího podání u každé jednotlivé věci či souboru věcí, které činí jednu třetinu rozhodné ceny.

Dražitel činí během dražby podání tím, že nahlas a zřetelně vysloví peněžní částku včetně měny, kterou za věc v danou chvíli nabízí. Svými podáními jsou dražitelé vázáni, pokud nebylo učiněno podání alespoň o 50,- Kč vyšší. Tato minimální hranice tzv. příhozu neplatí v případě, že vyvolávaná cena věci je nižší (§ 59 odst. 1 JŘSoud).

---

¹⁰⁶ Na tomto místě lze vyzorovat nesoulad úpravy obsažené v občanském soudním řádu a hmotněprávní úpravy zákona č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti, který již od novely provedené zákonem č. 139/2011 Sb. omezuje platby v hotovosti limitem 350.000,- Kč, nikoli (původním) limitem 15 000 EUR (§ 4 odst. 1).

¹⁰⁷ V odborné literatuře je zastáván názor, že „zákaz účasti na dražbě se vztahuje na všechny soudce a ostatní zaměstnance všech soudů“. *Mutatis mutandis* by tak právo účasti na dražbě nesvědčilo žádnému exekutorovi a zaměstnancům všech exekutorů (k tomu srov. POLEDNE, P., in DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2009. str. 2468).

Dražba movité věci pokračuje tak dlouho, dokud dražitelé činí přípustná podání. Dražebník vyzývá dražitele k tzv. příhozům slovy „poprvé, podruhé“ a upozorněním, že nebude-li učiněno další dosud nejvyšší nebo vyšší podání, udělí po vyzvání slovy „potřetí“ příklep. Jestliže bezprostředně po tomto upozornění neučiní žádný z dražitelů další stejné (jako dosud nejvyšší) nebo vyšší podání, dražebník udělí příklep tomu z dražitelů, který učinil nejvyšší podání.

Učiní-li více dražitelů stejné nejvyšší podání, bude příklep primárně udělen tomu, komu svědčí předkupní právo. Není-li příklep takto udělen, přistoupí se k losování, přičemž vylosovanému dražiteli se udělí příklep. Takto určený vydražitel musí nejvyšší podání zaplatit bez zbytečného odkladu s tím, že v opačném případě se věc bude znovu dražit bez jeho účasti.

Vydražitel musí nejvyšší podání či doplatek na nejvyšší podání (dále jen „nejvyšší podání“) nepřevyšující částku 350.000,- Kč¹⁰⁸ ihned zaplatit, neboť v opačném případě se věc bude dražit znovu, a to bez jeho účasti (§ 329 odst. 5 OSŘ). Nejvyšší podání přesahující částku 350.000,- Kč musí vydražitel zaplatit bezhotovostní platbou do sedmi dnů od udělení příklepu, jinak exekutor nařídí opětovnou dražbu (§ 329 odst. 6 OSŘ).

Dražebník dražbu v kladném případě ukončí, jakmile již dosažený výtěžek stačí k uspokojení pohledávky oprávněného a jejího příslušenství, nákladů exekuce a pohledávek všech včas přihlášených věřitelů (§ 330 odst. 1 OSŘ). Dražba se jinak končí prodejem poslední dražené věci.

9.3.1 Obmeškalý vydražitel

Vydražitel, který řádně a včas nezaplatil nejvyšší podání, se stává tzv. obmeškalým vydražitelem. Takový vydražitel nese odpovědnost za své jednání, a proto je povinen nahradit (i) náklady, které státu a účastníkům vznikly v souvislosti s další dražbou anebo dražebním jednáním; (ii) škodu, která vznikla tím, že nezaplatil nejvyšší podání; a (iii) rozdíl na nejvyšším podání, bylo-li při další (jeho neplněním vyvolané) dražbě dosaženo nižší nejvyšší podání. Na všechny výše uvedené závazky se započítá (případně) složená jistota s tím, že rozdíl převyšující tyto závazky se obmeškalému vydražiteli vrátí. Z důvodů vyšší právní jistoty a možnosti procesní obrany musí být

---

¹⁰⁸ Tato částka představuje maximální možnou výši platby v hotovosti (§ 4 odst. 1 zákona č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti, ve znění pozdějších předpisů).

o závazcích obmeškalého vydražitele, případném započtení anebo vrácení zbytku jistoty rozhodnuto usnesením (§ 330 odst. 3 OSŘ).

9.4 Nabytí vlastnického práva

Vydražitel nabývá vlastnické právo k vydražené věci či souboru věcí (pouze) za předkladu, že je mu udělen příklep a (zároveň) zaplatí řádně a včas nejvyšší podání či doplatek na nejvyšší podání. „*Jedná se o originární způsob nabytí vlastnického práva, neboť k přechodu vlastnického práva dochází nezávisle na vůli původního vlastníka věci. Vlastnictví se tedy nabývá přechodem vlastnického práva, a to zpětně s právními účinky k okamžiku udělení příklepu.*“¹⁰⁹ Přechodem vlastnického práva pak ze zákona zanikají veškeré závady váznoucí na věci, včetně zástavního a zadržovacího práva (§ 329 odst. 7 OSŘ).

Novela provedená zákonem č. 396/2012 Sb. zavedla v rámci dražby nemovitostí institut tzv. předražku, neboť každý může do patnácti dnů od zveřejnění usnesení o příklepu písemně navrhnout, že vydraženou nemovitost chce nabýt alespoň za částku o čtvrtinu vyšší, než bylo nejvyšší podání (§ 336ja odst. 1 OSŘ). Citované ustanovení tak sice zvyšuje pravděpodobný výtěžek z dražby, avšak zásadním způsobem snižuje právní jistotu vydražitele, že nabude vlastnické právo k dražené nemovitosti. Institut předražku se pro exekuci prodejem movitých věcí neuplatní, a to s ohledem na okamžitý přechod vlastnického práva k věci na vydražitele.

Úspěšný vydražitel může požádat o vydání potvrzení o přechodu vlastnického práva k vydražené věci, přičemž exekutor je povinen této žádosti vyhovět. Tento postup je nezbytný například při přechodu vlastnického práva k motorovým vozidlům či střelným zbraním. V případě dražby cenných papírů je pak povinností exekutora vydat takové potvrzení, a to i bez žádosti vydražitele (§ 329a odst. 1 OSŘ).

Vydražitel je povinen si převzít vydražené věci do jednoho měsíce po doplacení nejvyššího podání, neboť v opačném případě exekutor bude muset nařídit opětovnou dražbu (§ 330 odst. 2 OSŘ) a takový vydražitel se stane tzv. obmeškalým vydražitelem, kterého stíhají povinnosti uvedené v § 330 odst. 3 OSŘ (viz kapitola 9.3.1 této práce).

---

¹⁰⁹ POLEDNE, P., in DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2009. str. 2469.

9.5 Opětovné dražební jednání

Jestliže se v první dražbě nepodaří věc prodat, nařídí exekutor další dražbu. Na rozdíl od dražby nemovitosti zde není stanovena minimální přípustná lhůta, ve které lze uskutečnit další (opětovnou) dražbu. Vzhledem k smyslu a účelu opětovné dražby je nutno dražební rok stanovit nejdříve tak, aby mohla být v souladu s § 328b odst. 3 OSŘ řádně a včas doručena příslušná dražební vyhláška. Při další dražbě se nesnižuje výše nejnižšího podání tak, jak tomu je v případě další dražby nemovitosti.

9.6 Vyloučení věci ze soupisu

Nepodaří-li se věc prodat ani v opětovné dražbě, jedná se o bezvýslednou dražbu, o čemž musí být oprávněný vyrozuměn. Ve lhůtě patnácti dnů od doručení tohoto vyrozumění může oprávněný nevydražené věci převzít za jednu třetinu rozhodné ceny. Převzetí věci má tytéž účinky jako prodej v dražbě, jedná se tedy o originární nabytí vlastnictví, přičemž přechodem vlastnického práva zanikají veškeré závady vázající na věci. Jestliže oprávněný odmítne nevydražené věci převzít, exekutor je usnesením vyloučí ze soupisu a vyrozumí o tom (doručením předmětného usnesení) oprávněného a povinného (§ 330 odst. 4 OSŘ).

Po právní moci předmětného usnesení se soudní exekutor pokusí vrátit vyloučené věci ze soupisu povinnému. Není-li tento postup možný proto, že povinný odmítne věci převzít nebo jeho pobyt není znám, exekutor musí věc uschovat s tím, že po uplynutí doby jednoho roku od právní moci usnesení o vyloučení věci ze soupisu, vydá usnesení, v němž rozhodne, že vyloučená věc připadne státu, jestliže se o ni povinný nepřihlásí do jednoho roku od vyhlášení usnesení. Pokud se povinný o vyloučenou věc v určené lhůtě přihlásí, exekutor mu ji vydá, zatímco marným uplynutím dodatečné jednoleté lhůty připadá vyloučená věc ze zákona státu. (§ 185g odst. 1 OSŘ a § 330 odst. 5 OSŘ).

Stane-li se však věc v průběhu času zjevně bezcennou, exekutor věc zdokumentuje a nařídí její zničení, o čemž musí být povinný vyrozuměn nejméně pět dnů předem, než ke zničení dojde. Zničení věci se provede tak, že ji exekutor předá k využití nebo k odstranění nebo ji předá osobě oprávněné ke sběru nebo výkupu odpadů podle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů (§ 341 odst. 4 OSŘ).

10. Rozvrh výtěžku dražby

Výtěžek z dražby musí být exekutorem tzv. rozvrhnut. Pod tímto termínem je nutno rozumět postup exekutora, kdy v souladu se zákonem stanovenými pravidly rozdělí výtěžek z dražby, a to podle pořadí a druhů jednotlivých uspokojovaných pohledávek. Následně exekutor takto určené peněžní částky vyplatí konkrétním osobám.

10.1 Druhy rozvrhovaných pohledávek

V rámci rozvrhu výtěžku z prodeje se uspokojují nároky vyplývající z (i) nákladů soudního exekutora vzniklých v souvislosti s prodejem věci; (ii) pohledávky oprávněného; (iii) vymahatelných pohledávek, které byly věřiteli včas přihlášeny; a (iv) pohledávek zajištěných zadržovacím právem, zástavním právem nebo převodem práva, byly-li včas přihlášeny. Zatímco nároky soudního exekutora a oprávněného se v rozvrhu uspokojují bez dalšího, nároky z vymahatelných pohledávek a nároky ze zajištěných pohledávek musí být jednotlivými věřiteli písemně přihlášeny nejpozději do zahájení první dražby. Opožděné přihlášky totiž exekutor bez dalšího odmítne usnesením, proti kterému není přípustné odvolání (§ 336f odst. 3 OSŘ). V každé přihlášce pohledávky pak musí být řádně vyčíslena výše pohledávky a jejího příslušenství, neboť jinak k ní exekutor nepřihlédne. K přihlášce musí být připojeny příslušné listiny [§ 328b odst. 4 písm. g) OSŘ].

10.2 Pořadí rozvrhovaných pohledávek

Z výtěžku z prodeje se (vždy) nejprve uspokojují náklady exekutora, které mu vznikly v souvislosti s prodejem věci. Těmito náklady mohou být nájemné za pronájem exekutorského skladu, nájemné za parkoviště, hotové výdaje spojené s dopravou věci na místo dražby či výdaje vynaložené na vypracování znaleckého posudku o ceně věci.

„Jestliže je exekuce vedena ve prospěch jednoho oprávněného a žádný další věřitel povinného nepřihlásil včas svoji pohledávku, pak exekutor po srážce nákladů prodeje vyplatí oprávněnému dosažený výtěžek, a to do výše vymáhané pohledávky a veškerého jejího příslušenství.“¹¹⁰ Byla-li však řádně a včas přihlášena alespoň jedna další pohledávka jiného věřitele, pak se nároky na uspokojení vymáhaných pohledávek

---

¹¹⁰ POLEDNE, P., in DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2009. str. 2474.

střetávají, a v takovém případě je nutno výtěžek z prodeje rozvrhnout a vyplatit po srážce nákladů prodeje podle pořadí.

Pořadí pro výplatu pohledávek se řídí dnem, kdy (i) oprávněný podal exekuční návrh; anebo (ii) další věřitel podal přihlášku své pohledávky (§ 332 odst. 1 OSŘ). Pro pořadí zástavního práva a zajišťovacího převodu práva je pak rozhodující den jejich vzniku (§ 332 odst. 2 OSŘ). Došlo-li ke zpeněžení movité věci, která byla převedena k zajištění závazku ve prospěch jeho věřitele, zastavena, nebo zadržena, exekutor vyplatí výtěžek zpeněžení věřiteli, jehož pohledávka je zajištěna zadržovacím právem (zásada přednosti).¹¹¹

Po srážce nákladů se tak jako první uspokojí pohledávka zajištěná zadržovacím právem, přičemž další pohledávky se zástavnímu věřiteli, věřiteli, jehož pohledávka je zajištěna převodem práva a oprávněnému, uhradí podle pořadí (zásada priority). „*Mají-li pohledávky stejné pořadí, uspokojí se poměrně, nestačí-li zbytek výtěžku na úhradu všech (zásada proporcionality). Nejprve se uhradí pohledávka, která má nejlepší (nejstarší) pořadí, přičemž pohledávku s horším pořadím lze uspokojit až poté, co byla zcela uhrazena pohledávka s dřívějším pořadím.*“¹¹²

Jestliže k výtěžku z prodeje uplatňuje nárok více osob, může mezi nimi dojít ke sporu o pravost, výši a pořadí jejich pohledávek. Oprávněný, povinný (případně manžel povinného, je-li účastníkem řízení), jakož i věřitelé přihlášených pohledávek mohou podat proti jinému tzv. odporovou žalobu, ve které je možno popřít pravost, výši nebo pořadí jeho pohledávky. Do pravomocného rozhodnutí o odporové žalobě nemůže exekutor provést výplatu výtěžku.

Případný rozdíl mezi dosaženým výtěžkem a výší uspokojených pohledávek exekutor vyplatí povinnému. Jestliže tento postup není možný proto, že povinný zbytek výtěžku odmítl převzít anebo není znám jeho pobyt, exekutor po uplynutí doby tří let ode dne, kdy povinný odmítl zbytek výtěžku převzít nebo kdy se zbytek výtěžku vrátil jako nedoručitelný, vydá usnesení, v němž rozhodne, že zbytek výtěžku připadne státu, jestliže se o něj povinný nepřihlásí do jednoho roku od vyhlášení usnesení. Jestliže se povinný o zbytek výtěžku v určené lhůtě přihlásí, exekutor mu jej vyplatí, přičemž

---

¹¹¹ Tento postup tak zcela koresponduje s § 179 ObčZ, dle kterého má na základě zadržovacího práva věřitel právo při výkonu soudního rozhodnutí na přednostní uspokojení z výtěžku zadržované věci před jiným věřitelem, a to i zástavním věřitelem.

¹¹² POLEDNE, P., in DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376*. Komentář. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2009. str. 2474.

v opačném případě marným uplynutím dodatečné jednoleté lhůty připadá ze zákona státu.

11. Ukončení exekuce

Exekutor musí v exekuci postupovat rychle a účelně tak, aby exekuční řízení mohlo být v rozumné a přiměřené lhůtě skončeno. Exekuce se zahajuje (pouze) na návrh oprávněného, avšak existuje více důvodů a způsobů jejího ukončení. Ukončení exekuce tak lze rozlišovat především podle její úspěšnosti.

11.1 Úspěšné ukončení exekuce

Ideálním ukončením exekuce je beze sporu úspěšné vynucení splnění celého vymáhaného nároku a uhrazení nákladů exekuce. Peněžitá plnění na vymáhanou povinnost se nově od 1.1.2013 hradí nejen exekutorovi, ale i oprávněnému. Je-li plněno exekutorovi, pak z každého přijatého plnění exekutor nejprve provede odpočet nákladů exekuce a zbývající částku vyplatí oprávněnému. Jestliže částka deponovaná pro oprávněného převyšuje 1.000,- Kč, musí být výplata provedena nejpozději do třiceti dnů od obdržení peněžitého plnění, nedohodl-li se exekutor s oprávněným jinak (§ 46 odst. 4 EŘ). Exekutor tak musí řádně a včas vyplatit oprávněnému deponovanou částku, a to zpravidla bezhotovostním převodem na účet oprávněného, případně na účet jeho právního zástupce. Zároveň musí exekutor rozhodnout o nákladech exekuce a nákladech oprávněného.

11.1.1 Příkaz k úhradě nákladů exekuce

O nákladech exekuce a nákladech oprávněného exekutor autoritativně rozhoduje příkazem k úhradě nákladů exekuce. Jedná se o rozhodnutí *sui generis*, které se doručuje oprávněnému a povinnému. Proti příkazu k úhradě nákladů exekuce mohou účastníci řízení podat ve lhůtě osmi dnů od doručení námítky, přičemž právě (a jen) tento opravný prostředek lze použít jako procesní obranu v případě, že účastník řízení (i) rozporuje výši nákladů exekuce nebo nákladů oprávněného; nebo (ii) považuje příkaz k úhradě nákladů exekuce za nepřezkoumatelný, neboť exekutorem vyčíslená výše nákladů není řádně doložena nebo zdůvodněna.

Rozhodování exekutora o námitkách má prvky kasačního opravného systému, a proto exekutor námitkám buď (i) zcela vyhoví a napadený příkaz k úhradě nákladů exekuce v rozsahu námitek zruší; anebo (ii) nevyhoví a bez zbytečného odkladu je postoupí exekučnímu soudu, který o nich ve lhůtě patnácti dnů rozhodne (§ 88 odst.

3 EŘ). Rozhodnutí soudu o námitkách je pak konečné, neboť proti němu není přípustný opravný prostředek (§ 88 odst. 4 EŘ).

Právní mocí příkazu k úhradě nákladů exekuce nevzniká překážka *rei iudicatae*, neboť zvýší-li se náklady exekuce nebo náklady oprávněného po vydání příkazu k úhradě nákladů exekuce, vydá exekutor další příkaz k úhradě nákladů exekuce (§ 6 odst. 3 ProvVyhl).

Jestliže tedy nastane situace, kdy (i) vymáhaný nárok oprávněného je zcela splněn; (ii) veškeré náklady exekuce a náklady oprávněného jsou exekutorem pravomocně určeny v příkazu k úhradě nákladů exekuce; a (iii) povinný takto určené náklady v plné výši uhradí, pak lze hovořit o úspěšně provedené exekuci.

11.2 Zastavení exekuce

Postup při zastavení exekuce je upraven především v § 55 a § 55a EŘ (procesní stránka věci) a je na místě tehdy, jestliže „z důvodů uvedených v § 268 odst. 1 písm. a) až h) OSŘ (skutková podstata věci) nastaly podmínky, za kterých nemůže být exekuce úspěšně dokončena“.¹¹³ O zastavení exekuce rozhoduje exekutor usnesením, které musí obsahovat výrok o (i) jejím zastavení; (ii) uložení povinnosti účastníka zaplatit exekutorovi náklady exekuce; a dále (iii) nákladech mezi účastníky řízení navzájem.

Při rozhodování o zastavení exekuce musí exekutor vždy zkoumat, zda a v jakém rozsahu jsou uhrazeny náklady exekuce. Obecným pravidlem je, že náklady exekuce hradí povinný, neboť (právě) kvůli němu se exekuce vede. Jak ale postupovat v případě, že exekuce je bezvýsledná, neboť povinný nemá žádný majetek? Měl by náklady exekuce platit oprávněný, protože inicioval zahájení exekuce? Nebo by měl náklady neúspěšné exekuce nést exekutor? Má smysl ukládat povinnost k náhradě nákladů exekuce povinnému, který je nemajetný? Tyto otázky byly v minulosti mnohokrát řešeny judikaturou, neboť nikdo (zcela pochopitelně) nechtěl náklady bezvýsledné exekuce nést.

V praxi se totiž stávalo, že exekutoři při zastavení exekuce pro nemajetnost povinného přenášeli povinnost k úhradě nákladů exekuce na oprávněného, a tento

---

¹¹³ KASÍKOVÁ, M. in KASÍKOVÁ, M., KUČERA, Z., PLÁŠIL, V., et. al. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) : komentář*. 2. vydání. Praha : C.H. Beck, 2010. str. 352.

postup opírali o větu druhou § 89 EŘ¹¹⁴, která byla do exekučního řádu vložena s účinností od 1.1.2008 novelou provedenou zákonem č. 347/2007 Sb. Vzhledem k tomu docházelo k soudním sporům, které byly mnohokrát řešeny i na úrovni ústavního práva. Ústavní soud pak podal výklad k ustanovení § 89 EŘ tak, že citovanou druhou větu je nutno vykládat ve vztahu (v souvislosti) s větou první. Exekutor nemůže bez dalšího ukládat oprávněnému povinnost k náhradě nákladů neúspěšné exekuce jen proto, že povinný je nemajetný. Exekutor by tak měl především zohlednit, zda lze oprávněnému přičítat procesní zavinění na tom, že exekuce je neúspěšná, a proto musí být zastavena.¹¹⁵

11.3 Oznámení o skončení exekuce

Po skončení exekuce je povinností exekutora zaslat informaci o skončení exekuce všem orgánům a osobám, které ve svých evidencích vedou poznámku o probíhající exekuci anebo kterým byla v exekuci uložena nějaká povinnost. Předmětná informace je exekutorem sdělena v oznámení o skončení exekuce, ve kterém exekutor označí exekuční příkazy, jejichž účinky skončením exekuce zanikly. Smyslem oznámení o skončení exekuce je především to, aby povinnému nebyl nedále exekučně „blokován“ majetek ve chvíli, kdy exekuční řízení bylo již skončeno. Na žádost zašle exekutor potvrzení o skončení exekuce rovněž účastníkům řízení.

Oznámení o skončení exekuce není rozhodnutím, a proto je není možno napadnout žádným opravným prostředkem. V minulosti se objevily praktické problémy v souvislosti s ukončením exekuce vedené zřízením exekutorského zástavního práva, neboť katastrální úřady odmítaly provést výmaz záznamu poznámky o exekutorském zástavním právu. V novele provedené zákonem č. 396/2012 Sb. proto bylo výslovně zakotveno pravidlo, že oznámení o skončení exekuce, která byla vedena zřízením exekutorského zástavního práva, musí obsahovat rovněž potvrzení, že zajištěná pohledávka zanikla a že tudíž zaniklo i exekutorské zástavní právo.

---

¹¹⁴ Citovaná věta není šťastně formulována, neboť zakotvila pravidlo, že „v případě zastavení exekuce pro nemajetnost povinného hradí paušálně určené či účelně vynaložené výdaje exekutorovi oprávněný“.

¹¹⁵ Tak například v nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS-st. 23/06 ze dne 12.9.2006 byl vysloven názor, že „není porušením čl. 11 a čl. 36 LZPS, jestliže soud při rozhodování o nákladech exekuce v případě, že je exekuce zastavena pro nedostatek majetku na straně povinného a na straně oprávněného nelze shledat procesní zavinění za zastavení exekuce (při respektování požadavku náležité opatrnosti a uvážlivosti), přizná exekutorovi náhradu nákladů řízení vůči povinnému“.

11.4 Uložení vyřízeného spisu

Po skončení exekuce je povinností exekutora uložit vyřízený spis ve spisovně. Jednotlivé ukončené spisy se ukládají v číselném pořadí podle rejstříků, a to po dobu padesáti let. Spisovna je součástí kanceláře exekutora, avšak nemusí být umístěna ve stejné budově jako sídlo exekutora. Exekutor následně ve sloupci Poznámky příslušného rejstříku vyznačí slovo „Spisovna“, a to zpravidla otiskem razítka. Jde-li spis znovu do oběhu, předmětná poznámka se přeškrtně (§ 24 ExKancŘ).

12. Závěr

Předložená práce pojednává o exekucích prodejem movitých věcí, coby současném fenoménu nuceného výkonu práva. Autor se analytickým přístupem pokusil čtenáři přiblížit jednotlivé fáze exekučního řízení, a to s přihlédnutím k posledním novelizacím exekučního řádu a občanského soudního řádu (dále také jen „exekuční právo“). Zvolené téma je však natolik široké, že zevrubný popis celého exekučního řízení prodejem movitých věcí by daleko přesahoval rozsah této práce. Na tomto místě si nelze než povzdechnout, že v současnosti není sepsána žádná ucelená monografie pokrývající celé téma exekucí (podle exekučního řádu) prodejem movitých věcí, a to včetně historických souvislostí, praktických poznámek soudních exekutorů a přehledu relevantní judikatury.

Předně je třeba uvést, že právní úprava exekucí prodejem movitých věcí je značně roztržštěná. Závazná pravidla *de lege lata* je totiž nutno hledat nejen na úrovni zákonů, ale rovněž v řadě podzákoných právních předpisů, zejména pak v instrukcích a vyhláškách Ministerstva spravedlnosti, a rovněž ve stavovských předpisech Exekutorské komory ČR. Tento stav je způsoben především existencí dvou hlavních procesních předpisů upravujících řízení o nuceném výkonu práva, a to občanského soudního řádu a exekučního řádu. Občanský soudní řád je základním procesním předpisem (kodexem), jehož ustanovení se subsidiárně aplikují i na exekuce vedené soudními exekutory. Studium relevantních právních předpisů pak lze dospět k závěru, že některé procesní postupy jsou různými ustanoveními upraveny naprosto identicky, jiné jsou naopak rozporné. *De lege ferenda* by jistě bylo vhodnější, aby právní úprava exekucí byla sjednocena, a to jak v předpisech zákonné, tak i podzákoné právní síly.

Exekuce jsou nařizovány a prováděny proto, aby exekutor svojí činností vynucoval na povinném uspokojení nároků oprávněného a zaplacení nákladů exekuce. V posledních letech došlo k prudkému nárůstu počtu nařízených exekucí¹¹⁶, což logicky vedlo (muselo vést) ke snížení úspěšnosti nuceného výkonu práva. V novodobé společnosti se čím dál více rozevírají tzv. sociální nůžky, neboť přibývá nejen osob majetných, ale rovněž osob na hranici chudoby. Tento stav je trvale neudržitelný, neboť

---

¹¹⁶ Dle posledních oficiálních informací Exekutorské komory ČR soudy v roce 2012 nařídily 820 420 exekucí, což bylo méně než v roce 2011, kdy počet nařízených exekucí činil 936 000 (BÁČOVÁ, P. *Počty exekucí klesají* [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z [www: <http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1086-pocty-exekuci-klesaji-13-3-2013?w=>](http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1086-pocty-exekuci-klesaji-13-3-2013?w=>)).

pohledávky za nemajetnými dlužníky poškozují nejen samotné věřitele, kteří (nad rámec své pohledávky) museli vynaložit nemalé výdaje na získání exekučního titulu, ale také exekutory, kteří jsou ekonomicky zainteresováni na úspěšném ukončení té či oné exekuce.

Exekuce (zejména prodejem movitých věcí) jsou nákladné a představují pro povinné znatelnou finanční zátěž, což je z určitého úhlu pohledu správně. Exekuci je totiž nutno vnímat jako *ultima ratio*, tedy krajní (mezní) prostředek nuceného výkonu práva, kterému povinný mohl řádným a včasným splněním předmětné povinnosti předejít. Autor této práce se domnívá, že lidské společnosti obecně neprospívá stav, kdy jednotlivci (nedbalostně či úmyslně) zapříčiní vznik závazků, které pak musí být *ex post* vynucovány exekučně, anebo řešeny kolektivně cestou insolvenčního práva. Tato nepříznivá situace totiž na jednu stranu snižuje obecnou důvěru ve vymahatelnost práva a na druhou stranu často ekonomicky likviduje zadlužené jedince a jejich rodiny. Zásadní význam tak v dnešním nejistém tržně-ekonomickém prostředí má především předcházení vzniku nesplněných závazků tím, že dlužník z „obavy“ před exekucí bude v závazkových vztazích vystupovat finančně gramotně, tj. ekonomicky racionálně a právně odpovědně.

Exekuce prodejem movitých věcí často představují jediný možný způsob, jak zpeněžit alespoň nějaký majetek povinného. Soupisem movitých věcí lze na povinného vyvíjet enormní tlak a nutit ho, aby splnil vymáhaný nárok a uhradil náklady exekuce. Soupis movitých věcí provádí zpravidla vykonavatelé exekutora, kteří jsou při výkonu exekuční činnosti nadáni mimořádnými oprávněními. Vykonavatelé tak smí provést osobní prohlídku povinného, vykonat prohlídku (uzamčeného) bytu či jiné místnosti povinného, sepsat a zajistit (přes odpor povinného) movité věci, sepsat protokol a úřední záznam, přijímat peníze v hotovosti, oceňovat sepsané movité věci, provádět dražby movitých věcí apod. Na druhou stranu se jedná o činnost časově náročnou, vyžadující mimořádnou psychickou odolnost, fyzickou zdatnost, schopnost jednání s lidmi, logické uvažování a v neposlední řadě vůdčí a organizační schopnosti.

V posledních letech se exekuční právo novelizovalo v duchu „vše pro povinného a třetí osoby“. Zákonodárce totiž do exekučního práva průběžně zakotvil zejména princip přiměřenosti vedení exekuce, exekuční nepostižitelnost hotových peněz do částky dvojnásobku životního minima, výzvu k dobrovolnému splnění vymáhané

povinnosti, návrh na vyškrtnutí věci ze soupisu, povinné pořízení záznamu o průběhu prohlídky bytu a jiných místností, požádá-li o to osoba přítomná při soupisu, dále povinné vrácení věci vyškrtnutých či vyloučených z exekuce zpět na místo, kde byly zajištěny, povinné slučování exekucí vedených pro bagatelní pohledávky a rovněž omezení náhrady cestovních výdajů za jednu cestu do místa, jež není sídlem exekutora.

Výše uvedené novelizace však byly zákonodárcem přijaty jako reakce na jednání exekutorů, kteří mnohdy zneužívali svého silného postavení a významných pravomocí, které jim byly státem svěřeny. Exekuční právo je dynamicky se vyvíjejícím oborem práva, jehož alespoň základní znalost je nezbytná pro většinu právnických profesí. Důležitou roli v tomto ohledu hraje to, aby daná problematika byla vyučována již na právnických fakultách. Autor této práce měl možnost seznámit se s praktickým „světem exekucí“ již při studiu na vysoké škole a tomuto oboru práva se bude věnovat i nadále.

Seznam použité literatury a pramenů

Knihy

DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I, II. Komentář*. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 3343 s.

GROSSOVÁ, M. *Exekuce v současné právní praxi*. 3. vydání. Praha: Linde, 1997. 389 s.

GROSSOVÁ, M. *Exekuce na peněžité plnění v současné právní praxi: podle stavu k 1.1.2002*. 4. vydání. Praha: Linde, 2002. 703 s.

KASÍKOVÁ, M., KUČERA, Z., PLÁŠIL, V., et. al. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. 643 s.

KURKA, V., DRÁPAL, L. *Výkon rozhodnutí v soudním řízení*. Praha: Linde, 2004. 854 s.

ŠVESTKA, J., SPÁČIL, J., ŠKÁROVÁ, M., HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník I, II. Komentář*. 2. Vydání. Praha : C.H. Beck, 2009. 2471 s.

TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006. 836 s.

WINTEROVÁ, M. *Civilní právo procesní. Vysokoškolská učebnice*. 5. vydání. Praha: Linde Praha, a.s., 2008. 751 s.

ZAHRADNÍKOVÁ, R. *Organizace justičního systému*. Plzeň: Nakladatelství a vydavatelství Aleš Čeněk, 2007. 396 s.

Časopisy

KUCHAŘ, V. Exekuce majetku ve společném jmění manželů z pohledu státního dohledu. *Komorní listy 4/2011*. Brno: EKČR, 2011. 28 – 29 s.

LICHOVNÍK, T. Směřování prvostupňového soudnictví v občanskoprávních věcech. *Komorní listy 2/2011*. Brno: EKČR, 2011. 2 – 3 s.

MAKARIUS, M. Společné jmění manželů a odpovědnost za závazky aneb Vítězství nad hmotou. *Komorní listy 4/2011*. Brno: EKČR, 2011. 20 – 22 s.

Internetové zdroje

BÁČOVÁ, P. *Dnes nabývá účinnosti novela exekučního řádu* [online]. 1.1.2013 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z www: < <http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/987-dnes-nabyva-ucinnosti-novela-exekucniho-radu-01-01-2013?w=>>.

BÁČOVÁ, P. *Kolik nás stála novela?* [online]. 28.1.2013 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z www: <<http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1036-kolik-nas-stala-novela-28-1-2013?w=>>>.

BÁČOVÁ, P. *Počty exekucí klesají* [online]. 13.3.2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z www: <<http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1086-pocty-exekuci-klesaji-13-3-2013?w=>>>.

BÁČOVÁ, P. *Útok na exekutorského vykonavatele pomůže objasnit nahrávka* [online]. 8.2.2013. [cit. 2013-03-16]. Dostupné z www: <<http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1045-utok-na-exekutorskeho-vykonavatele-pomuze-objasnit-nahravka-8-2-2013?w=>>>.

KOS, J. Generální inhibitorium a ochrana práv osob jednajících s povinným. *EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo* [online]. 6.4. 2012 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z www: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/generalni-inhibitorium-a-ochrana-prav-osob-jednajicich-s-povinnym-81498.html>>.

Soudní rozhodnutí

Nález Ústavního soudu ČR sp. zn. Pl. ÚS-st. 23/06 ze dne 12.9.2006.

Nález Ústavního soudu ČR sp. zn. II ÚS 543/11 ze dne 11.5.2011.

Nález Ústavního soudu ČR č. j. IV. ÚS 1881/11-1 ze dne 16.1.2012.

Rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové sp. zn. 23 Co 35/2011 ze dne 24.2.2011.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 698/2000 ze dne 19.9.2000.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 180/2003 ze dne 26.02.2004.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 28 Cdo 449/2012 ze dne 10.5.2012.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ČR č. j. 14 Kse 6/2010-181 ze dne 14.2.2011.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ČR č. j. 14 Kse 6/2011-299 ze dne 31.1. 2012.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ČR č. j. 13 Kseo 1/2011-109 ze dne 22.3.2012.

Stanovisko Nejvyššího soudu ČR sp. zn. Cpjn 200/2005 ze dne 15.2.2006.

Právní předpisy

Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. j. 505/2001-Org, kterou se vydává vnitřní kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Brusel I).

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky.

Nařízení Rady (ES) č. 4/2009 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností.

Stavovský předpis Exekutorské komory České republiky ze dne 23.5.2002, Kancelářský řád, ve znění pozdějších předpisů.

Úmluva č. 141/2001 Sb. m. s., o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí.

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 418/2001 Sb., o postupech při exekuční a další činnosti, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 72/1994 Sb., o vlastnictví bytů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Ostatní zdroje

Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 120/2001 Sb.

Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 286/2009 Sb.

Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 396/2012 Sb.

Cizojazyčné resumé

The submitted diploma thesis deals with a distraint with an orientation on a method of a sale of movables. The sale of the movables is one of the seven methods of the distraint imposing a pecuniary performance, which is currently the most common method of the distraint. The distraint legislation has become an essential part of the Czech legal order for more than ten years of its development. Relevant legal regulation is primarily contained in Act no. 99/1963 Coll., Civil Procedure Code, as amended, and Act no. 120/2001 Coll., Distraint Procedure Code, as amended (hereinafter referred to as „the distraint legislation“). Therefore the basic possible proposal *de lege ferenda* is to unify the regulation and relevant terminology.

The distraint is initiated by filing of the distraint petition by the entitled party and a distrainer subsequently shall request the court for ordering the distraint and authorization of its performing. The participants in the proceedings shall include the entitled party, the obliged party and under certain circumstances also a spouse of the obliged party. The court doesn't determine the method of the distraint, because this decision belongs to the exclusive competence of the distrainer that actively seeks information about the obliged party and its assets.

Firstly, it should be mentioned that the sale of movable assets is relatively an expensive method of the distraint, because a bailiff's work requires a car, a cellular phone, a GPS navigation, a computer, a camera, a data recorder and many other equipment. Due to this fact, some of the distrainers don't perform a sale of movable assets and rather prefer a method, which can be conducted from the office.

The method of the distraint shall be determined in a specific warrant of distress, which is firstly sent to the entitled party that shall have the right to be present at the listing of items. Listing shall not include items which the entitled party expressly states not to be listed. The warrant of the sale of movable assets shall only be delivered to the obliged party when implementing the enforcement, so that the obliged party has no possibility to defeat an action of the distraint.

The listing of items is mostly performed by the bailiff, who shall deliver relevant documents to the obliged party. Subsequently the bailiff asks the obliged party to fulfil the enforced obligations and pay the costs of the distraint. In case that the debtor doesn't fulfil the enforced obligation, the bailiff proceeds to perform the listing of items. The

bailiff also shall decide whether to provide an appropriate securing of the movable assets included in the listing. In every case, the listing of items shall include the movable assets in the extent that three times exceeds the enforced obligation, because the lowest bid shall constitute one third of the decisive price.

Each movable asset of the listing shall be valued by the bailiff and in more difficult cases by an officially appointed expert. The items listed shall be subsequently sold at an auction, unless otherwise provided by law. The items shall be sold separately or within a set of items. The auction may also be conducted by the bailiff. Judges, employees of judges, the obliged party, and the spouse of the obliged party must not auction.

Bidders shall be bound by their bids unless a higher bid has been made. The distrainer shall provide a knock-down to the bidder that has made the highest bid. If several bidders have made the same highest bid, the distrainer shall first knock down the lot to the bidder with the right of pre-emption. The succeeding bidder must immediately pay the highest bid or the additional payment for the highest bid. If the succeeding bidder has paid the highest bid duly and in time, the ownership right to the auctioned item or set of auctioned items shall be transferred upon the succeeding bidder with the legal effects as of the knock-down provision. By transferring the ownership upon the succeeding bidder, the liens and rights of retention and other defects attached with the item shall cease. The distrainer shall subsequently itemize the proceeds from the auction according to the type and order of respective claims.

In conclusion, the distraint has become an integral part of existence of many natural and legal persons, therefore the basic knowledge of the distraint is required for the most of legal professions. An author of this diploma thesis takes the view that the law faculties shall pay more attention to this legal area.